

Anyagiak terén hálás köszönettel tartozom a magy. földrajzi társaság Alföld-bizottsága elnökének, DR. CHOLNOKY JENŐ egyetemi tanár úrnak, mert az utóbbi években jelentékenyen megkönnyítette kirándulásaimat, továbbá lehetővé tette azt, hogy oly helyekre is kirándulhassak, amelyeket rendes körülmények között nagyobb anyagi áldozatok nélkül nem tudtam volna megközelíteni. Ezen anyagi áldozatok elnyerésében DR. TUZSON JÁNOS egyetemi tanár ismert ügybuzgósága révén segítségemre volt. KISS FERENCZ szegedi főerdőtanácsos egy szabadkai kirándulásomon kalauzolt. Speciálista tudásukkal segítségemre voltak DR. DEGEN ÁRPÁD, KUPCSOK SAMU, TOPITZ A., WAGNER JÁNOS és ZAHN K. H. urak.

Für materielle Unterstützung schulde ich tiefen Dank dem Herrn Präsidenten der Alföldkommission der ungarischen geographischen Gesellschaft, Universitätsprofessor DR. EUGEN CHOLNOKY, der mir in den letzten Jahren meine Ausflüge ungemeyn erleichterte und es mir ermöglichte, Exkursionen auch in Gegenden zu unternehmen, die ich unter gewöhnlichen Verhältnissen ohne grössere materielle Opfer nicht hätte erreichen können. Hierbei war mir auch die eifrige Mitwirkung des Universitätsprofessors DR. JOHANN TUZSON vom Nutzen. Der Szegeder Oberforstrat FRANZ KISS war auf einer Szabadkaer Exkursion mein Führer. Mit ihrem Wissen als Spezialisten standen mir bei die Herren: DR. ÁRPÁD v. DEGEN, SAMUEL KUPCSOK, A. TOPITZ, JOHANN WAGNER und K. H. ZAHN.

Bács-Bodrog vármegyében előforduló növények részletes felsorolása.

Enumeration der im Bács-Bodroger Komitee vorkommenden Pflanzen.

Pteridophyta.

Polypodiaceae.

Nephrodium Thelypteris Sw. Nádasokban, moesaras réteken. A kovilyi rétség és a Hadisziget nádas bozótjai közt (ZORK.). A Ferencz-esatorna mentén több helyen: Gomboson.

Marsiliaceae.

Marsilia quadrifolia L. Moesarak szélén és lassan folyó vizek mentén. Deryvén a vasúti állomással szemben levő erdő moesaraiban az *Elatine Alismastrum* társaságában, továbbá Gomboson, a Ferencz-esatornában a monostorszegi fahíd közelében *Glyceria aquatica* között. Kalocsán is előfordul.

Salviniaceae.

Salvinia natans (L.) ALL. Álló és lassan folyó vizekben. A kovilyi és kátyi rétságban, a Hadiszigeten. az újvidéki sánczárkokban bőven (ZORK.)! közelebről a vasúti állomás, vasúti töltés és a Duna között; gyakori a Ferencz- és Ferencz József-csatornában; a Duna mentén több helyen, így Gombos mellett is.

Ophioglossaceae.

Ophioglossum vulgatum L. Az újgombosi vasúti állomással szemben fekvő fehérynárfa-ligetben fordul elő a *Listera ovata* társaságában. Alföldünk más helyéről eddig ismeretlen. Nincs semmi kétségem aziránt, hogy ez a növény a Duna mentén követő fehérynárfa-erdőkben (melyeknek talaja valamivel magasabban fekszik, mint a füzerdőké) igen közönséges növény lehetett; de a bácskai gazda épen ezen emelkedettebb nyárfás helyeket szántófölddé alakította át. Kisérő társa, a *Listera ovata*, a homoki nyárfaligetekben még ma is elég gyakori. Az *Ophioglossum* lelőhelyét egész természetesnek fogjuk találni akkor, ha meggondoljuk, hogy növényünk a Magyar Alföld folytatását képező Román Alföldről: «Ciorogârla» (Bucuresti közelében) környékéről régóta ismeretes (PANTU: *Ophioglossum vulgatum* L. la Ciorogârla lângă Bucuresti. Pub. Soc. Nat. d. România Nr. 3. 1902.). Érdekes, hogy a romániai alföldről származó példányok ép úgy, mint a magyar-alföldiek, a hegyvidékieknél nagyobbak.

Equisetaceae.

Equisetum arvense L. Vizenyős helyeken. Újvidék mellett a FELBER-erdőben, a Hadiszigeten és a Duna partjain (ZORK.). Zombor vidékén, a Ferencz-csatorna mentén.

f. *nemosum* A. BR. A Duna szigetein. Élősziget

f. *decumbens* MEY. Ugyanott.

E. palustre L. A kovilyi és kátyi rétságban és a Hadiszigeten (ZORK.): Baja, Bezdán, Apatin és Gombos környékén.

f. *polystachyum* VILL. Ugyanott.

E. hiemale L. Újvidék mellett a Duna fővényes partjain, a Ferencz-csatorna mellett, a Hadiszigeten (ZORK.). Futakon (SCHNELL.).

E. ramosissimum DESF. Homokon; Szabadka, Tompa. Jánoshalma, vármegyehatári állomás és Újvidék szőlőiben.

f. *pannonicum* (KIT.). Ugyanott.

f. *gracile* A. BR. Szabadkán.

f. *altissimum* (A. BR.). Újvidéki szőlők árkaiban (KUPCSOK).

Embryophyta Siphonogama.**Gymnospermae.****Coniferae.****Taxaceae.**

Taxus baccata L. Zomborban a vármegyeház előtti téren nagyon otthonosan érzi magát; hasonlóan viselkedik a Szemző-parkban is.

Abietaceae.

Pinus silvestris L. A dunamenti parkokban szépen díszlik, így a ČOTEK-uralomban; Futakon ligeteket is képez; a zombori parkban is előfordul.

P. nigra ARNOLD. Nagyban és sikerrel ültetik a vármegye homokos részén; szép parkot alkot Palicson; Terézhalmán a vasút mellett találjuk.

A tenyészeti viszonyok kedvezőknek bizonyultak még a következőkre:

Pinus Larix L., *P. alba* AIR., *P. canadensis* L., *P. Abies* L., *P. Picea* L.,

Juniperus communis L. Futóhomokon. Terézhalma és Vármegyehatár között.

J. sabina L. Ültetve parkokban.

Thuja orientalis L. és *Th. occidentalis* L. Utezákon, ligetekben ültetve.

Cupressus sempervirens L. Parkokban ültetve.

Gnetaceae.

Ephedra distachya L. Futóhomokon a *Stipa*-formáció tagja. Vármegyehatáron.

Angiospermae.*Monocotyledoneae.**Typhaceae.*

Typha minima FUNK. Réti mocsarakban *Óbecsén (KOV.)!

T. angustifolia L. Tömegesen fordul elő Szond és Gombos között, az ófutaki felső erdő melletti mocsárban. A kátyi és kaboli rétségben és a Hadiszigeten (ZORK.).

T. latifolia L. Ugyanott és a bezdáni erdő Kígyós ere mentén.

Sparganiaceae.

Sparganium minimum FR. Réti mocsarakban *Óbecsén (KOV.)!

S. ramosum HUDS. Árkokban és mocsarakban, folyóvizek mentén.

Újvidék, Káty, Kabol, Hadisziget (ZORK.)!; Ferencz József-csat., Kiszács m. (KUP.); Gombos, Ferencz-csatorna mentén, Szabadka, Tompa.

Potamogetonaceae.

Potamogeton fluitans ROTH. Lassú vizekben. Gomboson a Duna szélén és a Ferencz-csatornában.

P. natans L. Álló és lassú vizekben. A Ferencz József-csatornában Kiszács m. (KUP.); Kabol, Káty, Futak (SCHNELL.)! A Hadisziget mocsaraiban és a Ferencz József-csatornában (ZORK.).

P. coloratus VAHL. Álló vizekben. Újvidék és Káty töltése mentén (FEICHT.); *Óbecse (KOV.); gombosi mocsarakban.

P. gramineus L. Álló és folyó vizekben. *Óbecse (KOV.); a Duna partján Gombos mellett.

P. pectinatus L. Álló és folyó vizekben. A kaboli, kátyi és futaki rétság (SCHNELL.) s a Hadisziget mocsaraiban, továbbá a Ferencz József-csatornában (ZORK.); a Ferencz-csatornában. Tiszakálmánfalván, Gombos közelében, a Palicsi-tóban, hol inkább mint *P. interruptus* KIT. fordul elő.

P. pusillus L. Álló és folyó vizekben. A kaboli, kátyi és futaki rétság (SCHNELL.) és a Hadisziget mocsaraiban, továbbá a

Ferencz József-esatornában (ZORK.); a Ferencz-esatornában, Gombosnál a Dunában.

P. lucens L. Ugyanott.

♀ *acuminatus* (SCHUMACHER). Újvidéki mocsarak (KUP.).

P. crispus L. Ugyanott.

P. perfoliatus L. Ugyanott. Zombornál a Ferencz-esatornában közönséges.

Zannichellia pedicellata (WAHLENB. et ROSÉN) FR.

f. *aculeata* SCHUR. A kaboli és kátyi rétság holt Dunaágaiban és mocsaraiban, Futakon (ZORK. és SCHNELL.). A Palicsi-tó lefolyásában.

Najadaceae.

Najas marina L. A kovilyi és kátyi rétság holt Dunaágaiban és mocsaraiban (ZORK.). *Óbecse (KOV.). A Ferencz-esatornában Monostorszeg közelében, Bezdán mocsaraiban.

N. minor ALL. A kovilyi és kátyi rétság holt Dunaágaiban és mocsaraiban (ZORK.). Futakon (SCHNELL.). Újvidék és Káty töltese mentén (FEICHT.).

Juncaginaceae.

Scheuchzeria palustris L. Zsombékos réteken, *Óbecse (KOVÁCS).

Triglochin maritimum L. Homokos nedves szikeseken. Tompán.

T. palustre L. A kovilyi rétságban és a Hadiszigeten (ZORK.); laza talajú nedves szikeseken, Madarason, Ludastó mellett, Tompán.

Alismataceae.

Alisma Plantago L. Mocsarakban, árkokban közönséges.

var. *lanceolatum* (WIRTH.). Ferencz József-esatornában Kiszács m. (KUP.); Zsablya Alymaska-barában (FEICHT.).

var. *pumilum* NOLTE. Szabadka határában.

A. graminifolium WAHLBG. Kabolszentiváni határban. (FEICHT.).

Sagittaria sagittifolia L. Álló és lassan folyó vizekben. Gombos, Újvidék.

var. *tenuiloba* BORB. Ugyanott.

var. *vallisneriaefolia* COSS. GERM. A Ferencz-esatornában, Zomborban és másutt.

Butomaceae.

Butomus umbellatus L. Álló és lassan folyó vizekben, árkokban közönséges.

Hydrocharitaceae.

Vallisneria spiralis L. Néhány példányban a Ferencz-esatorna «Szuvadulá»-nak nevezett részén nő (KOV.)! és Óverbász mellett egy kisebb, de mély érben is található.

Hydrocharis morsus-ranae L. Álló és lassan folyó vizekben a a kovilyi és kátyi rétságban és a Hadisziget mocsaraiban (ZORK.). Tiszakálmánfalva, Futak, Gombos, Apatin, Bezdán. stb.

Stratiotes aloides L. Régebben ugyanott, ma nagyon ritka.

Elodea canadensis R. M. Lassan folyó vizekben, a Ferencz-csatornában a zombori vashíd és az úszoda között és más helyen. Június 20.-án virágzott.

Gramineae.

Oryza sativa L. Művelik a Ferencz- és a Ferencz József-csatorna mentén.

O. clandestina A. BR. Vízpartokon. Újvidék és Káty töltése mentén (FEICHT.); a Ferencz-csatorna nádasainak szélén (KOV.).

Zea Mays L. Termesztik.

Andropogon Ischaemum L. Száraz réteken és mezőkön, nagy területeket borít a kötött homokon és löszön; a szíkesek szélére is beférkőzik.

A. strictus HOST (*Erianthus Hostii* GRIS.). Gyepes halmokon és szőlők közt (SCHNELL., ZORK.).

Chrysopogon Gryllus L. KERNER idejében még neves homoki formációt alkotott, de a kultúra megszakította. Kábol, Kábol-szentiván és a Hadisziget homokos mezőin (ZORK.). *Óbecse (KOV.). Szabadka, Tompa, Kelebia, Jánoshalma.

Sorghum halepense (L.) PERS. Kukoriczaföldeken művelik.

S. saccharatum (L.) PERS. Művelik.

S. vulgare PERS. (Czirok). Művelik.

Tragus racemosus (L.) DESF. A laza, de száraz talajnemek jellemző növénye. Futó és kötött homokon, valamint löszön (titeli fensík) is előfordul. A Dunaszigetek napos, fővényes részein is ott honos.

Panicum miliaceum L. (Köles). Nagyban művelik.

Echinochloa crus galli L. Nedves vagy szikkadó parlaghelyeken, vízpartokon, mezei kutakkörül, árkokban; nedves kukoriczásoknak elmaradhatatlan gyomja.

E. oryzoides (ARD.) FRITSCH. Ugyanott.

Digitaria sanguinalis (L.) SCOP. Művelt, parlag- és áradmányos helyeken.

D. ciliaris (RETZ.) KOEL. Ugyanott; alsóréti homokos mezőkön Óbecsén, (KOV.).

D. filiformis KOEL. Hasonló helyeken mint az előbbi; alsóréti homokos mezőkön *Óbecse (KOV.); Újvidék és a Tisza között a római sánczokon (FEICHT.).

Setaria italica (L.) R. et SCH. Termesztik takarmánynak; leggyakoribb alakja a *longisetata* DOELL.; néha elvadul az utak mentén.

S. verticillata (L.) R. et SCH. Művelt, elhagyott helyeken, kertekben közönséges.

S. glauca (L.) R. et SCH. Réteken, mezőkön, vetések közt.

S. viridis (L.) R. et SCH. Szántóföldeken (különösen kukoriczásokban) és szőlők között.

var. *Weinmannii* (R. et SCH.). Pirosló bugával. Futóhomokon, Nagybaracska, Szabadka, Tompa, Kelebia.

Phalaris canariensis L. Művelik, de néha elvadul.

Typhoides arundinacea (L.) G. M. SCH. Folyók, vizek, mocsarak szélén. Újvidéken, Vajszkán kévékben áll a vízben, mint a káka.

var. *picta* (L.) NYM. Csikos leveleért művelik.

Anthoxanthum odoratum L. Kaszálóknak és legelőknek értékes füve, a szikesekre is beférkőzik (Futak); csak helyenkint jelenik meg és csak kisebb csoportokat alkot; behurezolt növény benyomását teszi. *Óbecse, Árpádliget (Kov.); bezdáni legelőkön. Homokos vidéken majdnem hiányzik.

Hierochloa odorata (L.) WHLEG. Homokos réteken. Kabol, Kabolszentiván (ZORK.); Ludaspusztán.

H. australis (SCHRAD.) R. et SCH. *Óbecse (Kov.). Alsóréti homokos mezőkön.

Stipa capillata L. Laza talajokon, Kabol, Kabolszentiván homokhalmain s a titeli fensíkon (ZORK.)! Újvidék és a Tisza közötti római sánczok (FEICHT.). Óbecse (Kov.). A Ferencz-csatorna mentén, Csantavér, Szabadka, Vármegyehatár, Madaras kötött homokon, stb.

S. pennata L. ssp. *Joannis* ČEL. Jellemző tömeges formáció-alakzatát teljesen megtartotta Jánoshalma és Vármegyehatár lazán kötött futó homokos területén, itt még termése idején gyönyörű látványban lehet részünk. Ludaspuszta a körözszi legelőkön; titeli fensíkon. Alsóréti homokos mezőkön, *Óbecse (Kov.).

Crypsis aculeata (L.) AIR. Szikes réteken, szikes pocsolyák szélén, árkokban, vakszéken. Kabol (ZORK.)! Tizsakálmánfalva, Zombor, Nemesmilitics, Apatin, Újvidék, Ófutak, Bezdán, Bács, Madaras, Szabadka, Gádor.

Heleochoa explicata (L.) HOCK. (*Chr. alopecuroides* SCHRAD.). Ugyanott és Zsablyán az Alymaska-barában (FEICHT.).

H. schoenoides (L.) HOST (*Chr. schoenoides* LAM.). Ugyanott.

Phleum pratense L. Réteken, legelőkön. Újvidék (ZORK.); Szabadka.

Ph. phleoides (L.) SIMK. Kötött homokon, Jánoshalma, Mélykút, Szabadka.

Ph. paniculatum HUDS. Lazán kötött homokon és kötött löszön. Titeli fensíkon és Palicson.

Alopecurus pratensis L. Nedves réteken, árkokban (városokban is); szikes kaszálókra is átmegy. Futak, Bezdán, Bácsordas, Gádor, Regőcze, Vármegyehatár.

A. myosuroides HUDS. (*A. agrestis* L.). Szántóföldeken, gyepes helyeken és mesgyéken (ZORK.). Nem gyakori.

A. aequalis SOVOL. Újvidék és Káty töltése mentén (FEICHT.). Nedves helyeken a szikesekre is beférkőzik, Alsókabol.

A. geniculatus L. Nedves réteken, mocsarak körül, Újvidék (ZORK.). Szikes, kiszikkadt legelőkön Bezdán, Gombos.

Agrostis alba L. Nedves réteken, legelőkön, szikesek szélén közönséges úgy az áradmányos, mint a lösz- és homokos területen.

A. vulgaris WITH. Legelőkön, réteken, utakon, Újvidék (ZORK.).

- A. canina* L. Nedves réteken (ZORK. Újvid. és körny. fl. p. 111).
- Calamagrostis Epigeios* (L.) ROTH. Bokros dombokon és szőlőparlagokon. Újvidék és a Tisza közötti római sánczokon (FEICHT.); Kiszács m. (KUP.); Bezdán, Újvidék.
- C. intermedia* Gmel. Szabadka.
- C. lanceolata* ROTH. Mocsaras helyeken a bácskai oldalon (ZORK.); alsóréti homokos mezőkön *Óbecse (Kov.).
- C. Pseudophragmites* (HALL.) BAUMG. Nedves réteken, nádasok körül, Jánoshalma, Mélykút, Szabadka.
- Apera Spica venti* (L.) Beauv. Kötött homokon, mesgyéken s vetésekben, Szabadka, Palicsfürdő, Tompa és Kelebia között; Újvidék környékén (ZORK.).
- A. interrupta* (L.) Beauv. Száraz homokos és agyagos helyeken (Gombos). Kőfalakon Zombor.
- Holcus lanatus* L. A Duna partján Újvidék m. (KUP.). Gomboson, árokszelén Zomborban.
- Corynephorus canescens* (L.) Bernh. Homokon Jánoshalma és Halas között. Ritka.
- Ventenata dubia* (Leers.) Schltz. Kaszálókon, erdők és szikések szélén Bezdánban, a kozorai erdőben.
- Trisetum flavescens* (L.) R. et Sch. Szőlők közt Óbecsén? (Kov.).
- Avenastrum pubescens* (Huds.) Jers. Szabadka, Vármegyehatár homokos erdeiben.
var. *glabrescens* Rchb. Ugyanott.
- A. pratensis* L. Legelőkön, homokos gyepes helyeken, Újvidék környékén (ZORK.).
- Arena fatua* L. Művelt és parlaghelyeken közönséges.
- A. sterilis* L. Ugyanott.
- A. brevis* Roth., *A. ruda* L., *A. strigosa* Schreb., *A. sativa* L., *A. orientalis* Schreb. műveltetnek s itt-ott ei is vadulnak.
- Arrhenatherum elatius* (L.) M. et K. Réteken, mesgyéken, vasúti töltéseken, Nemesmilitics és Szabadka között; Óbecse (Kov.).
- Cynodon Dactylon* (L.) Pers. Utakon, szikes legelőkön és homokos helyeken közönséges.
- Beckmannia eruciformis* Host. Szikes mocsarak és erek mentén, Óbecse (Kov.). Újvidék és Káty töltése mentén (Feicht.). Árteres helyeken (ZORK.).
- Phragmites communis* Trin. Mocsarakban s vízpartakon. A kátyi és kaboli rétságban (ZORK.); a Duna, a Tisza és a csatornák mentén közönséges.
var. *flavescens* Curt. Ugyanott; ritkább. Szabadka.
- Molinia coerulea* (L.) Mch. Nedves homoki kaszálókon, körörszi kaszálók, Tompán. stb.
- M. arundinacea* Schrk. Szabadka határában.
- Eragrostis pilosa* (L.) Beauv. Szántóföldeken, utakon: a vasúti töltések állandó gyomja, ahonnan a szikes legelőkre is eljut (Dernye). Óbecse (Kov.), titeli fensíkon, Szabadkán. stb.

- E. minor* Host. Szántóföldeken, Kiszűrés m. (KUP.). Zombor, Madaras, Gombos, Bezdán, Szabadka, Újvidék, titeli fensík.
- E. megastachya* (KöEL.) LK. Ugyanott és kertekben. Római sánczokon (FEICHT).
- Koeleria glauca* (SCHK.) DC. Futó- és lazán kötött homokon, Terézhalom, Vármegyehatár, Tompa, Szabadka.
- K. pyramidata* (LAM.) DOMIN. Ugyanott, kulai temető, Verbászon, Zombor határában.
- K. gracilis* PERS. Száraz réteken, Zombor határában, Bezdán, Verbász.
- Catabrosa aquatica* (L.) Beauv. Mocsarak, tavak körül. Ófutak. Sajkásszentivánon szikes helyen is előfordul.
- Melica ciliata* L. var. *transsylvanica* Schur. f. *Holubjana* (A. et G.). Erdőkben. bokros helyeken. Óbecse (Kov.); Zombor a Sikaraerdőben, Zombor és Szabadka között a vasúti töltésen. Terézhalom erdejében, kulai temetőben. titeli fensíkon.
- Briza media* L. (Vargatáncz). Dunamenti legelőkön, bezdáni erdő, titeli fensíkon, stb.
- Dactylis glomerata* L. Mezőkön, erdők tisztásain, utak szélén, mesgyéken közönséges.
f. *pendula* (DUM.). A zombori, bezdáni, apatini erdőkben.
- Cynosurus cristatus* L. Kaszálókon és bokros gyepes helyeken, *Óbecse közelében (Kov.); Deryén.
- Scelerochloa dura* (L.) Beauv. Legelt helyen, mezei utak mentén, kerékvágás mentén terem: jó húmoszos talajú szikesekre is átmegy, Zombor, Derye, Kabol, Szabadka.
- Poa compressa* L. Az agyagos talaj jellemző növénye, előfordul homokon is, vasúti töltések mentén, árkokban. Regőcze, Bácsalmás, Jánoshalma, Szabadka, Zombor. Apatin, Gombos, Ófutak, Újvidék.
- P. bulbosa* L. Napos dombokon, különösen homokon közönséges, de előfordul vakszikes foltokon is. Regőcze, Vármegyehatár, Szabadka. Csantavér, Zombor a Ferencz-esatorna mentén, Sikara, dunamenti legelőkön. Bezdán, Alsókabol.
var. *eripa* THURL. Vármegyehatári és jánosalmi erdőkben.
var. *pseudocoarctata* (SCHUR.) ASCH. u. GR. Ugyanott és Szabadkán
var. *vivipara* KOCH. Ugyanott, közönséges.
var. *umbrosa* SCHUR. Arnyékos erdőkben Terézhalmon, Szabadkán.
- P. annua* L. Utazák, utak mellett, szikes kaszálókra és legelőkre is átmegy. Puhaságánál és apró termetűnél fogva udvari gypnek ajánlatos.
- P. pratensis* L. Kaszálóink és legelőink elmaradhatatlan eleme.
f. *latifolia* KOCH. Nedves helyeken.
- P. angustifolia* L. Agyagos és homokos földben.
- P. collina* SCHUR. Szikes legelőkön, Zombor vásártér mellett.

- P. trivialis* L. Réteken, árkokban, főleg nedves talajon közönséges. Zombor utcái árkaiban is nagyon otthonos.
- P. palustris* L. A dunamelléki mocsaras legelők állandó kísérője, Gombos, Bezdán, Ófutak, Alsókabol, Titel; homokos mocsarakban Kamarás közelében. Szikes mocsarak szélén is előfordul (Bezdán). A Tisza mentén Óbecse (Kov.).
- Poa nemoralis* L. Erdőkben, Bezdán kozorai erdő, Ófutak alsó erdő.
- Glyceria aquatica* (L.) WILBG. Álló és lassan folyó vizekben az újvidéki Limányon (KUP.), a kátyi és kaboli rétségben és a Hadiszigeten (ZORK.); a náddal felváltva formációkat is alkot. Ferencz-, Ferencz József-csatorna, monostorszegi, bezdáni, stb. mocsarakban.
- G. fluitans* (L.) R. BR. Vizjárta helyeken és iszapos pocsolyákban ugyanott.
var. *pauciformis* SOND. Inkább árkokban.
- Atropis distans* (L.) GRISEB. Nedves és szikes kaszálókon, legelőkön Alsókabolon (ZORK.); továbbá Bácsordas, Zombor, Regöcze, Gádor, Örszállás, stb.
ssp. *limosa* SCHUR. Június hónapban nedves, szikes kaszálóinknak és legelőinknek uralkodó füve, mely vörhenyes színével messziről feltűnik.
f. *pallens* DEG. Szabadkán.
- Festuca Myurus* L. Legelőkön és kevésbé szikes kaszálókon, Deryén.
- F. rubra* L. Gyepes helyeken, mesgyéken és homokon, Újvidék környékén (ZORK.); Zombor a Ferencz-csatorna mentén.
- F. heterophylla* LAM. Bezdán a kozorai erdő szélén.
- F. caginata* W. et. K. A lazán kötött, de különösen a futóhomok jellemző növénye; Nagybaraeska, Jánoshalma, Vármegyehatár, Tompa. Szabadka.
f. *maior* BORB. Ugyanott.
- F. valesiaca* SCHLEICH. Száraz partos helyeken, Nemesmiliticsen.
- F. pseudovina* HACK. Legelőkön, kaszálókon, néha a dunamenti szikes kaszálókon is otthonos, római sánczokon Újvidék közelében (sub *F. ovina* L., FEICHT.); Bezdán, Apatin. Zombor, Nagybaraeska, Regöcze, Bácsalmás, Csantavér, Kishegyes, Cservenka, Kula, Verbász.
- F. rutila* HACK. Szikes legelőkön, Apatin.
- F. rupicola* HEUFF. Legelőkön, kaszálókon, Zombor az újvidéki vasút mentén.
- F. gigantea* (L.) VILL. A Duna szigetein, Hadisziget, stb.
- F. elatior* L. Réteken, gyepes helyeken, Újvidék környékén (ZORK.); Zombor környékén, Gomboson, Szabadkán, stb.
- F. subspicata* G. F. W. MEYER. Szabadkai határban.
- F. arundinacea* SCHREB. Ugyanott és Újvidéken (ZORK.).
- Bromus asper* MURR. Bezdán környékén és Futakon erdőtisztásokon.

- B. erectus* HUDS. Gyepes dombokon és erdőszéleken, Újvidéken (ZORK.).
 var. *pannonicus* KUM. et. SENDT. Jánoshalmán.
- B. inermis* LEYSS. A vasútak töltésén, mesgyéken, utak mentén közönséges. Újvidék és Hadisziget (ZORK.); Óbecse (KOV.); kulai temető, stb.
 f. *pellitus* (G. BECK). Száraz köves partokon, Újvidék környékén.
- B. sterilis* L. Fűves helyeken, kőfalakon, útfeléken, erdők szélein, különösen a homokos vidéken.
 f. *glabrescens* BORB. Ugyanott.
 f. *hirtiflorus* BORB. Ugyanott.
- B. tectorum* L. f. *longipilus* KUM. et SENDTNER. Ugyanott; néha a szikések szélére is beférkőzik.
- B. secalinus* L. Vetések között, utak szélén, Óbecse (KOV.); Hadisziget (ZORK.).
- B. arcensis* L. Vetések között, mezőkön, titeli fensik.
- B. squarrosus* L. Napos, parlagos helyeken, különösen homokon és löszön; Kabol, Sajkásszentiván homokos halmain (ZORK.); Kula és Verbász között a Telecskán, Regőcze, Jánoshalma, Vármegehatár, Tompa, Szabadka, Kishegyes, titeli fensik.
 var. *megastachys* BORB. Mélykút. Jánoshalma, Szabadka, titeli fensikon.
 var. *villosus* (GM.) BORB. Titeli fensikon, Csantavéren.
- B. japonicus* THUNB. Homokon, Jánoshalmán.
 var. *subsquarrosus* BORB. Száraz dombok, utak mellett, árkok szélén, Apatin, Zombor, Cservenka, Kula és Verbász között löszön, Paesér, Szakadka, Csantavér.
- B. japonicus* TH. var. *subsquarrosus* BORB. f. *zomboriensis* PROD. Spicula villosa. Zombor a Sikara-erdő mellett.
- B. japonicus* THBG. var. *vestitus* (SCHRAD.). Titeli fensikon.
- B. commutatus* SCHRAD. Nedves réteken közönséges.
- B. hordeaceus* L. Gabona közt, mesgyéken és réteken közönséges.
 f. *nanus* (WEIG). Homokos és szikes területeken, a Ferencz-szatorna mentén, a bezdáni, apatini szikéseken, stb.
- Brachypodium silvaticum* (HUDS.) R. et. SCH. Erdőkben és bokrok között *Óbecse, Árpádliget (KOV.).
- B. pinnatum* (L.) BEAUV. Réteken és erdőkben közönséges, Újvidéken (ZORK.); *Óbecse, Árpádliget (KOV.); Hadisziget.
- Lolium perenne* L. Réteken, mesgyéken, utakon közönséges. Újvidék (ZORK.); Nagybaracska, Temerin.
- L. linicolum* A. BR. Len- és gabonavetések között, Újvidéken (ZORK.).
- L. temulentum* L. Ugyanott, *Óbecsén (KOV.); Bácsordas vetésekben.
- Lepturus pannonicus* (HOST) KUNTH. Szikes erek mentén, Zsablyán. Alsóréti Irizsethát szikesein *Óbecsén (KOV.).
- Secale Cereale* L. Termesztik.

S. fragile M. B. Lazán kötött és futóhomokon. Alsórégi homokos mezőkön Óbeésén (Kov.); Nagybaracska, Bácsalmás, Jánoshalma, Vármegeyehatár, Tompa, Szabadka.

Haynaldia villosa (L.) SCHUR. Közlegelőkön *Óbeésén (Kov.).

Agropyron cristatum (L.) R. et SCH. Kiszács m. (KUP.); római sánczok Újvidék mellett (FEICHT.); titeli fensík, Kishegyes. Csantavér, Pacsér (MIHÁLIK), Regőcze.

var. *calvum* (SCHUR). Homokos vidéken, Jánoshalma.

A. intermedium (HOST) BEAUV. Lőszhalmok lejtőin a telecskai és titeli fensíkon.

ssp. *trichophorum* (LINK) RICHT. Homokon, Tompán az erdőben.

A. glaucum DESF. Utak mellett homokos helyeken, Jánoshalma, Tompa; római sánczok Újvidéknél (FEICHT.).

A. repens L. Járt utakon, romtalajon, bokros helyeken közönséges; római sánczok Újvidéknél (FEICHT.), stb.

f. *dumetorum* SCHRK. Homokos szikeseken, Szabadkán.

f. *caesium* PRESL. Ugyanott.

f. *trichorrhachis* ROHLENA. Homokon, Vármegeyehatáron.

A. arenicolum (KERNER) = *T. arenicolum* KERNER Herb. ined. (MENYHÁRTH L. Kaloosa vidékének növényt. 1877. p. 191). Futóhomokon Vármegeyehatáron, Szabadkán.

Aegilops cylindrica HOST. Az alsórégi homokos mezőkön, *Óbeese (Kov.).

Triticum vulgare VILL. A leggyakrabban művelt faja ezen nemnek. Ez szolgáltatta a messze földön híres aczélos bácskai búzát.

T. turgidum L. *T. durum* DESF. *T. polonicum* L., *T. Spelta* L., *T. dicocum* SCHRANK és *T. monorocum* L.

Hordeum maritimum WITH. ssp. *Gussonianum* PARL. Szikes, sovány helyeken, Ófutak, Újvidék, Szabadka, Madaras. Oszivácz, Kerény, Zombor, Bezdán. Apatin és Gádor Kiszács m. (KUP.).

var. *pubescens* GUSS. Ugyanott.

f. *hirtellum* DEG. Ugyanott.

H. murinum L. Utakon, házak körül, romokon közönséges.

H. vulgare L. és *H. distichon* L. Nagyban művelik.

H. hexastichon L., *H. zoo rithon* L. Ritkábban természetik nagyban.

Elymus arenarius L. Futó és lazán-kötött homokon, alsórégi homokos mezőkön *Óbeésén (Kov.); Jánoshalma, Vármegeyehatár, Tompa, Szabadka.

Cyperaceae.

Acorellus pannonicus (JACQ.) PALLA. Szikes tavak partján és környékén. Palieson, Gádoron és Tündéresen, homokos földben.

Pycneus flavescens L. Tavak, mocsarak szélén s árteres helyeken, különösen homokos földben; Tündéres, a Tisza kiöntéseiben (FEICHT.); Tiszakálmánfalva és Alsókabol között, Gomboson, Palieson, Ludaspusztán.

Chlorocyperus glomeratus L. (*C. australis* SCHRAD.). Újvidék és Káty töltése mentén (FEICHT.); Tiszakálmánfalva és Kabol között, Gomboson.

- C. glaber* L. Újvidék és Káty töltése mentén (FEICHT.).
- Cyperus fuscus* L. Nedves, mocsaras helyeken, Okér m. (KUP.); Újvidék és Káty töltése mentén, a Tisza kiöntéseiben. Tündéres (FEICHT.).
- Dualjouvea serotina* (ROTH) PALLA. Kiszács m., a Ferencz-József-csatorna mentén (KUP.); Alsókabolon.
- Schoenus nigricans* L. A kaboli és kátyi mocsarakban (ZORK.).
- Sch. ferrugineus* L. Ugyanott (ZORK.); Zombor város árkaiban és az Ivanaeska-bara mellett.
- Cladium Mariscus* (L.) R. BR. Réti mocsarakban *Óbecsén (KOV.).
- Blysmus compressus* PERS. Árteres helyeken és mocsarakban közönséges, Újvidék környékén (ZORK.).
- Holoschoenus vulgaris* LK. Nedves homokos területeken, a kaboli és kátyi rétségben a Hadiszigeten (ZORK.)! Szabadka, Tompa, Jánoshalma, Mélykút.
- Schoenoplectus setaceus* (L.) PALLA. Réti mocsarakban, *Óbecsén (KOV.).
- S. supinus* (L.) PALLA. Réti mocsarakban *Óbecsén (KOV.); Újvidék és Káty töltése mentén (FEICHT.).
- S. lacustris* (L.) PALLA. Vizek s tavak körül közönséges; Verpeletén gyengébb szikesedő mocsárban is nő.
- S. Tabernaemontani* (Gmel.) PALLA. Ugyanott, inkább a Duna mentén. Bezdán, Ófutak.
- S. triquetra* (L.) PALLA. Újvidék és Káty töltése mentén (FEICHT.); a Duna homokos partjain Bezdán.
- Dichostylis Micheliana* (L.) NEES. Homokos és iszapos helyeken, a kaboli, kátyi rétségben, a Hadiszigeten (ZORK.); Újvidék és Káty töltése mentén, Tündéresen és a Tisza kiöntéseiben (FEICHT.).
- Bolboschoenus maritimus* (L.) PALLA. Nádasok mentén található mocsarak gyakori növénye; Gádon szikesek szélén; Tündéres és Sajkásszentiván (FEICHT.).
- var. *vulgaris* és var. *compactus* (HOFFM.). Újvidék rétjein (KUP.).
- Scirpus radicans* SCHREIB. Réti mocsarakban *Óbecsén (KOV.); a dunai szigetek mocsaraiban. Hadisziget, Czigánysziget, Élősziget.
- Heterochaeris acicularis* (L.) R. BR. Leapadt mocsaras fővényes helyeken, vizek körül, Újvidék és Káty töltése mentén, a Tisza kiöntéseiben (FEICHT.); Hadiszigeten és FELBER-erdő (ZORK.); a Duna szigetein Vukovár, Bezdán és Mohács között.
- H. pauciflora* (LICHTE.) LINK. ZORKÓCZY szerint a Duna mentében nedves talajon és FELBER-erdőben fordul elő.
- H. ovata* (ROTH) R. BR. Árterületeken, a Hadiszigeten (ZORK.); réti mocsarakban *Óbecsén (KOV.).
- H. palustris* (L.) R. BR. Vizek körül, mocsaras helyeken s árkokban közönséges; nagy mennyiségben fordul elő a szikes barák körül.

- H. uniglumis* (Lk.) SCHULT. Zombor a városi legelőn és a Mosztonga mentén, Gomboson a vasúti állomás közelében, Gádoron szikes területen, Nemesmiliticsen.
- Trichophorum austriacum* PALLA. Réti mocsarakban *Óbecsén (Kov.).
- Eriophorum angustifolium* ROTH. Hadisziget rétjein (ZORK !), réti mocsárban *Óbecsén (Kov.).
- E. latifolium* HOPPE. Mocsaras, turfás helyeken, *Gombos.
- Carex stenophylla* WAHLBG. Kötött és futóhomokon, Kabol, Sajkásszentiván, Regöcze, Bácsalmás, Jánoshalma, Tompa, Szabadka.
- C. divisa* HUDS. Szikes talajon, Alsókabol; Sajkásszentiván (ZORK.); Gádor, Zombor, Nemesmilitics, Katymár, Ludaspuszta.
- C. vulpina* L. Vízpartokon, mocsarakban, árkokban közönséges.
var. *nemorosa* LUMN. Zsablya, Alymaska-barában (FEICHT.); Bezdáni erdő, Gombos, Deryne.
- C. muricata* L. Árnyékos erdők útjai mentén, Zombor, Cservenka, bezdáni erdő, ófutaki erdő.
- C. divulsa* GOOD. *Óbecse, Árpádligetben (Kov.), cservenkai temetőben.
- C. paradora* WILLD. Kabol, Sajkásszentiván homokos rétjein (ZORK.); *Óbecse alsórégi homokosokon (Kov.).
- C. praecox* SCHREB. (*C. Schreberi* SCHRANK.). Réteken, mesgyéken, mezei utak szélén. Ófutak. Bács. Bácsordas, Deryne, Szond, Zombor a Sikara tisztásain, Gádor. Jánoshalma, Szabadka, Csantavér.
- C. leporina* L. A bezdáni erdő nedves legelőin.
- C. remota* L. Erdőkben árnyékos tisztásokon, vizerek mentén, Bezdán és Mohács közötti szigeteken, Derynén, Bácsordason.
- C. Hudsonii* A. BENN. (*C. elata* ALL., *C. stricta* GOOD.). Zombékokat alkot Kabolon és a kátyi réten (ZORK.); Tündéres (FEICHT.); Gombos, Monosztorszeg.
- C. gracilis* CURT. (*C. acuta* L. β . *ruffa* L.). Zsablya Alymaska-bara, Tündéres (FEICHT.); Elősziget a Dunában.
- C. tomentosa* L. Mocsarakban, árkokban s árteres helyeken közönséges. Újvidék környékén (ZORK.).
- C. caryophylla* Latour. (*C. praecox* JACQ.). Gyepes helyeken, mesgyéken, Bács, Bácsordas, Gombos, Szond, Palics.
- C. montana* L. Zombor a Sikara-erdő tisztásain.
- C. flacca* SCHREB. Mocsaras réteken, nedves erdőtisztásokon, *Óbecse Árpádligetben (Kov.); Gombos, Zombor, Szabadka és a Körözszerdőben.
- C. pallescens* L. Erdőkben, Bezdán, Gombos.
- C. nitida* Host. Homokos vidékeinknek jellemző *növénye; Jánoshalma, Vármegyehatár, Szabadka.
- C. panicea* L. Mocsaras helyeken, Szabadkán a Körözszerdőben; Palicsfürdővel szemben zombékokat is alkot.
- C. silvatica* HUDS. Erdőkben, *Óbecse Árpádligetben (Kov.); Deryne, Bezdán.

- C. flava* L. Mocsaras helyeken, Szabadkán.
- C. distans* L. Nedves réteken, vizek mentén, Újvidék (KUP.); Tündéres (FEICHT.); Gombos, Zombor a Mosztonga és a Ferencz-esatorna mentén, Nemesmiliticsen, Madarason, Szabadkán, stb.: néha szikésekre is beférkőzik.
- C. hirta* L. Nedves, homokos vagy agyagos helyeken. Sajkás-szentivánon (ZORK.); Gombos, Jánoshalma, Palics.
- C. nutans* Host. Mocsaras vagy nedves szikes kaszálókon, Piros (KUP.); Alsókabol, Dérnye, Bezdán, Zombor vásártéri legelőn.
- C. Pseudocyperus* L. A kátyi és kaboli rétság, az újv. Limány s a Hadisziget mocsaraiban (ZORK.); a Ferencz-esatorna mentén. Monostorszegen.
- f. acrogyna* A. et Gr. Kiszács m. (KUP.).
- C. vesicaria* L. Mocsaras réteken és árkokban, a kátyi és kaboli rétság, az újv. Limány és a Hadisziget mocsaraiban (ZORK.); az Élősziget laposaiban.
- C. paludosa* Good. (*C. acutiformis* Ehrh.) Mocsarakban, Tündéres (FEICHT.); Szabadka, körözi erdő; Palicson zsombékot is alkot.
- C. riparia* Curt. Mocsaraink legközönségesebb sása. a Mosztonga mentén Zombortól követhető végig, Bezdán, Gombos, Monostorszegen zsombékot alkot; a Duna szigetein: Élősziget, Hadisziget, stb.

Araceae.

- Arum maculatum* L. Az összes dunamenti erdőkben, Újvidék mellett a felső erdőben (ZORK.) és alsó erdőben; *Óbecsén az Árpádligetben (Kov.); Bogyán, Bezdán, Apatin, stb.; a zombori Sikarában is.
- Acorus Calamus* L. Zsablya mellett az Alymaska-bara kiszáradt mocsaraiban (FEICHT.); ritka.

Lemnaceae.

- Lemna trisulca* L. Alló vizekben és pocsolyákban, kaboli, kátyi és futaki (SCHNELL.) rétségen és a Hadiszigeten (ZORK.) a Mosztonga mentén, stb.
- L. minor* L. Ugyanott.
- L. gibba* L. Ugyanott, valamivel ritkább.
- Spirodela polyrrhiza* L. Ugyanott.

Commelynaceae.

- Commelyna coelestis* Willd. Dísznövény.
- Tradescantia virginica* L. Dísznövény. Porzószállai alkalmasak a protoplasma mozgásának demonstrálására.

Juncaceae.

- Juncus glaucus* Ehrh. Mocsarakban Kiszács m. (KUP.); Kabol szikes árteres rétságjain (ZORK.); a Ferencz-esatorna szélén (Kov.). Ugyanott Zombor közelében.

- J. conglomeratus* L. Moesaras és vizállott a helyeken közönséges, a kaboli, kátyi rétság és a Hadisziget moesaraiban (ZORK.): Futak, Vajszka, Bezdán.
- J. effusus* L. Ugyanott.
- J. lamprocarpus* EHRH. Vízpartokon. árkokban s nedves réteken közönséges, Újvidék (ZORK.); Tündéres (FEICHT.): Zombor, Madaras, stb.
- J. atratus* KROCK. Újvidék és Káty töltése mentén. sajkásszentiváni határban (FEICHT.).
- J. acutiflorus* EHRH. Újvidék és Káty töltése mentén (FEICHT.). DR. DEGEN tanár úr szerint ez az adat téves, mert nálunk csak az előbbi nő.
- J. compressus* JACQ. Nedves reteken, árkokban, vízpartokon közönséges, Zombor, Gombos, Kabol, titeli fensík mellett, Szabadka.
- J. Gerardi* LOIS. Nedves szikes helyeken, Gádor, Madaras, Nemesmilitics.
- J. bufonius* L. Nedves helyeken közönséges, Madaras, Dérnye, stb.
- Luzula campestris* (L.) DC. Erdők szélén és tisztásokon úgy a homoki, mint a dunamenti erdőkben.

Liliaceae.

- Veratrum album* L. Kőröserdőben moesaras helyen.
- Bulbocodium versicolor* (KER.) SPR. Szabadkán a Kőröserdő mögött. a törökfák (*Quercus pubescens*) s a tanyák között levő halmokon.
- Colchicum arenarium* W. et K. Löszön a titeli fensíkon (Kov.); Madarason, lazán kötött homokon Tompán.
- Anthericum ramosum* L. Újvidék közelében a római sánczokon gyepes bokros helyeken (FEICHT.).
- Hemerocallis fulva* L. Kertekben művelik; néha elvadul (ZORK.).
- Hyacinthus orientalis* L. Kertekben többféle színváltozatban művelik.
- Gagea pratensis* (PERS.) DUM. Bokros helyeken, Ottómajor Kiszács m. (KUP.); Ófutak, Zombor.
- var. *ciliata* BECK. Ottómajor uradalmi pusztá fasorai alatt, Kiszács m. (KUP.).
- G. lutea* (L.) KER. Árpádligetben *Óbecsén (Kov.).
- G. pusilla* (SCHM.) R. et SCH. Gyepes helyeken, Madarason, Szabadkán, Kishegyesen, a titeli fensíkon.
- G. arvensis* (PERS.) DUM. Kabol, Sajakásszentiván mesgyéin és homokos lejtőin s a titeli fensíkon (ZORK.); Kiszács m. (KUP.); Doroszló. Zombor, Gádor és Madaras vetéseiben.
- Allium sphaerocephalum* L. Halmokon. vasúti töltések mentén, Csantavér, Kishegyes, titeli fensíkon. futaki erdő tisztásain.
- A. vineale* L. Szikes legelőkön, parlagokon, homokos helyeken Kabol, Sajakásszentiván, Futak (SCHNELL.). ZORK.; vetésekben *Óbecse (Kov.); Apatin, CUKTER-pusztán.
- var. *compactum* ASCHERS. Titeli fensíkon.
- A. ursinum* L. *Óbecse Árpádligetben (Kov.).

- A. scorodoprasum* L. Vetések között, mesgyéken s homokos helyeken, Kabol, Sajkásszentiván s Futak! száraz mezőin (SCHNELL., ZORK.); Zombor, Mélykút, Jánoshalma, Szabadka.
- A. rotundum* L. Bokros dombokon, Óbecse (Kov.).
- A. atroviolaceum* Boiss. Búzavetésekben Monostorszegen.
- A. angulosum* L. Hadisziget rétjein bőven (ZORK.).
- A. atropurpureum* W. et. K. Vetésekben, *Óbecse. (Kov.). A Tisza vidékén.
- A. moschatum* L. Homokos dombokon Ludaspuszta határában.
- A. flavum* L. Napos dombokon, titeli fensíkon.
- A. sativum* L., *A. Porrum* L., *A. schoenoprasum* L., *A. fistulosum* L., *A. Ceba* L., *A. ascalonicum* L., *A. Ophioscodon* Dox. Művelik.
- Lilium candidum* L., *L. bulbiferum* L. Kertekben művelik.
- Fritillaria imperialis* L. Disznővény.
- Tulipa Gesneriana* L. Disznővény.
- Scilla bifolia* L. Ligetekben, erdőkben, *Óbecse Árpádliget (Kov.)! futaki erdőben (a CHOTEK-pusztán).
- S. autumnalis* L. Szikes legelőkön, Apatin (BORB.)! Bácsordas, Dérnye. Bácsstóváros.
- Ornithogalum pyramidale* L. Gabonaföldeken, mesgyéken, Újvidék és Futak között (ZORK.), Zsablya és Sajkásszentgyörgy (Giurgevo) között (FEICHT.); Kiszácson (KUP.); Óbecse (Kov.), Zombor a Ferencz-csatorna mentén vetésekben, Gombos, Bulkesz.
- O. flavescens* Lam., Óbecse (Kov.).
- O. narbonense* L. Újvidék és Futak között, gabonaföldeken (ZORK.).
- O. umbellatum* L. Erdőkben, Kiszács (KUP.); Zombor a Sikarában, Szabadkán, Verbászon.
- O. tenuifolium* Guss. Dunamenti szikes legelőkön és kaszálókon, Apatin, Bezdán, Bácsordas, Dérnye, Futak; löszön, homokon Feketellegy, titeli fensík, Szabadka.
- O. refractum* W. K. Dülöutak mentén, Kiszácson ritka (KUP.).
- O. nutans* L. Mesgyéken és árokpartokon Újvidék határában (ZORK.), alighanem összeesik a következővel.
- O. Bouchéanum* (KUNTH) ASCHERS. Árkokban, mesgyéken, Kiszács (KUP.); Dérnye, Bácsordas, Zombor, Regőcze, Baja.
- Muscari comosum* (L.) MILL. Dombokon, mesgyéken, száraz lejtőkön, vetésekben, a kaboli és futaki erdőben (ZORK.); Zombor, Bácsszentiván, Nemesmilitics, Kula, Cservenka, Vármegye-határ, Szabadka, Csantavér, titeli fensík.
- M. racemosum* L. Gyepes helyeken, Kiszács (KUP.); Zombor a Ferencz-csatorna mentén végig, Regőcze, Madaras, Ludaspuszta, Szabadka, titeli fensík.
- M. botryoides* DC. Az újvidéki temetőben s a futaki erdőben (ZORK.): a mi növényünk jobban egyezik meg a következő speciessel vagy középalknak tekinthető.
- M. transsylvanicum* SCHUR. Erdők szélén. Alsókabol, Futak alsó erdő, Bezdán korzari erdő, Szabadka. Virágai nem oly kicsinyek, mint a toálaké, más különbséget nem látok.

- Asparagus officinalis* L. Kiszács m. (KUP.); FELBER-erdőben s a Hadiszigeten (ZORK.); Újvidék melletti római sánczok (FEICHT.); Zombor, Szabadka, Csantavér. Kertekben is művelik.
- Ruscus Hypoglossum* (JACO.) L. A Fruska-Gora erdeiből egyes bácskai kastélyok udvaraiba is eljutott.
- R. aculeatus* L. Ugyanott.
- Polygonatum latifolium* (JACO.) DESF. Erdőkben, *Óbecse Árpádligetben (Kov.); Futak, bezdáni erdő, Szabadka.
- P. officinale* ALL. Arnyas erdőkben Újvidék (ZORK.); *Óbecse, Árpádliget (Kov.).
- P. multiflorum* (L.) ALL. *Óbecse, Árpádliget (Kov.).
- Convallaria majalis* L. Futaki alsó erdőben; kertekben művelik.
- Paris quadrifolia* L. *Óbecse, Árpádliget (Kov.); Bezdán kozorai erdő (RÁCZ zombori gimn. tanár állítása szerint).

Amaryllidaceae.

- Sternbergia colchiciflora* W. K. Fűves helyeken, az óbecsei temetőben (Kov.).
- Narcissus poeticus* L. Művelik; itt-ott elvadul.
- N. Tazetta* L., *N. Jonquilla* L., *N. Pseudonarcissus* L. Kertekben művelik.
- Leucojum aestivum* L. A kátyi és kaboli rétság, FELBER-erdő s a Hadisziget nedves rétjein bőven (ZORK.); Futak (SCHNELL.); *Óbecse alsórét (Kov.); Gombos, Zombor a csatorna mentén.
- Galanthus nivalis* L. Bokrokban, Erdődön a Duna körüli magaslatokon.
- f. *erdődensis* PROD. Bokros helyeken Erdődön. Itt nagyon gyakran fordul elő 8 lepellevéllel. Több éven át gyűjtöttem; úgy látszik állandó alak. A Bácskában még csak kertben láttam.

Dioscoreaceae.

- Tamus communis* L. Sík vidék erdeiben közönséges (ZORK.); Baja (SADLER); *Óbecse. Árpádliget (Kov.).

Iridaceae.

- Crocus variegatus* HOPPE et HORSCH. A futaki erdő tisztásain (*C. reticulatus* STEV.) ZORKÓCZY; Szabadkán a Körözserdő mögött a törökfák (*Quercus pubescens*) és a tanyák között levő kötött homokos halmokon.
- Iris pumila* L. Sajkásszentiván homokos halmain, az újvidéki és palánkai temetőkben (ZORK.); kulai temető, löszön Cservenkán, a Telecskán, titeli fensíkon.
- I. arenaria* W. K. Kötött és lazán kötött homokon, bokrokban, Jánoshalma, Vármegyehatár.
- I. variegata* L. A futaki és kaboli erdők tisztásain (ZORK.); Terézhalom homokos erdeinek tisztásain, Halas városi erdő, Szabadka Körözserdő mellett.
- I. sibirica* L. Hadisziget nedves rétjein (WOLNY in ZORK.); *Óbecse, alsórét (Kov.); Szabadkán a Körözserdő mocsaras helyein.

I. Pseudacrus L. Mocsarakban, folyóvizek mentén, a kaboli és kátyi rétság és a Hadisziget mocsaraiban s a Ferencz-József csatornában (ZORK. és KUP.); a Ferencz-csatorna szélén, a Mosztongában és az összes dunai szigeteken.

Cannaceae.

Canna indica L. Dísznövény.

Orchidaceae.

Orchis Morio L. *Óbecse (KOV.); erdei tisztásokon Bezdán kozorai erdőben.

O. coriophora L. A Hadisziget nedves rétjein (ZORK.); Óbecse (KOV.).

O. ustulata L. Dombokon, titeli fensíkon.

O. purpurea HUDS. Erdőkben, Futak (SCHNELL.). Alsókabol, Dunacséb, Bács, Bácsordas, Dernye, Apatin, Bezdán, Madaras, Jánoshalma, Tompa, Szabadka.

O. militaris L. *Óbecse (KOV.).

O. palustris JACQ. Nedves, mocsaras helyeken, Hadiszigeten (ZORK.); Bezdán, Szabadka a körözi legelőkön, Ludaspusztán.

O. latifolia L. Mocsaras helyeken, Gombos és Szond között a vasút mentén.

Ophrys aranifera HUDS. A Hadisziget nedves rétjein (ZORK.); titeli fensíkon (KOV.); *Óbecse (KOV.).

Limodorum abortivum Sw. Bokrokban. Ófutak az alsó erdőben.

Cephalanthera rubra (L.) RICH. Homoki erdőkben, Jánoshalmán, Terézalmán, Vármegyehatár, Halas városi erdő.

C. alba (CR.) SIMK. Óbecse, Árpádliget (KOV.); Dernye, Bezdán.

C. longifolia (L.) FRITSCH. Erdőkben, Bezdán kozorai erdőben.

Epipactis palustris (L.) CR. Nedves helyeken, a vasút mentén, Piros m. (KUP.), Hadiszigeten s a futaki erdőben (SCHNELL.).

E. latifolia (L.) ALL. Árnys erdőkben, *Óbecse, Árpádliget (KOV.); temerini erdő (KOV.).

E. atropurpurea RAFIN. Szabadkai homokon, Vármegyehatáron.

E. microphylla (EHRH.) Sw. Terézalmi erdő.

Listera orata (L.) R. BR. Ligetekben. A kiszácsi temetőben (KUP.); Újgombos és Terézhalom nyárfaligeteiben.

Neottia nidus avis (L.) RICH. Árnys erdőkben, Bezdán a Kozorában.

Dicotyled. meae.

Salicaceae.

Populus tremula L. Újvidék mellett a FELBER-erdőben (ZORK.); *Óbecse, Árpádliget (KOV.), a Duna szigetein.

P. alba L. Vízpartokon, fővényes nedves helyeken, homokon, homokos vidékeknek őshonos fája. Bezdán, Gombos, Zombor, Szabadka, Jánoshalma, a Duna szigetein és partjain.

- P. nigra* L. Ugyanott nagyobbára ültetve. Mindhármát utak szegélyezésére is használják.
- P. canescens* SM. (*alba* × *tremula*). ZORKÓCZY Péterváradról közli. A Duna szigetein is valószínűleg előfordul.
- P. italica* (DUROI.) MENCH. Utak szegélyezésére használják, ritkábban tanyák és urasági kastélyok szegélyezésére.
- P. deltoidea* MARSH. (*P. monolifera* AIT., *P. canaliculata* MENCH.) és *P. balsamifera* L. Ültetve homokon, néha sétatutak mentén.
- Salix alba* L. A Duna mentén és a szigetekeken uralkodó fa. Vármegyehatáron is otthonos.
- S. excelsior* HOST (*alba* × *fragilis*). Gombos a vasúti állomás közelében.
- S. triandra* L. A Duna partján (Újvidék) és a szigetekeken (Élősziget, Czigánysziget).
- S. fragilis* L. Vízpartokon ligetekben s a Duna-szigetek fűzeseiben (ZORK.).
var. *discolor* KERN. Duna melletti fűzesek, Újvidék m. (KUP.).
- S. purpurea* L. Ugyanott és Gomboson a parton.
- S. daphnoides* VILL. Homokon ültetve, futóhomokon is beválik. Hamvasszínű ágaival feltűnő növény.
- S. rosmarinifolia* L. Homokos területeink teknőszerű bemélyedéseiben, Jánoshalma, Vármegyehatár, Tompa, Szabadka.
- S. viminalis* L. A Duna partján, elég ritka. Gombos és Bezdán között.
- S. cinerea* L. Nedves réteken, mocsarak szélén s vizek partján, Bezdán, Gombos, Zombor, Verbász, Regöcze.
- S. babylonica* L. Sirok mellé ültetik; ma azonban alig ültetik, mert igen nagy árnyékot tart és így mellette más növényt nem lehet a sírokra ültetni.

Juglanaceae.

Juglans regia L. Kertekben és szőlőkben művelik, Zombor város Bezdán felőli országtúja diófákkal van szegélyezve.

Betulaceae.

- Carpinus Betula*: L. Erdők alkotó fája, de csak szórványosan, Futak (ZORK.): Alsókaból, Bezdán a Kozorában.
- Corylus Avellana* L. Erdőkben, ligetekben s bokrok között, az összes dunamenti erdőkben.
- C. Colurna* L. és *C. tubulosa* WILLD. Művelik.
- Betula verrucosa* EHRH. Ültetve.
- Alnus glutinosa* (L.) DC. Ültetve Zombor: igen szép egyenes sudar termetű fákat láttam Szabadkán homoki erdőben.

Fagaceae.

- Castanea sativa* MILL. A Síkara-erdőben volt egy fa, de már kivágták.
- Quercus Robur* L. (*Q. pedunculata* EHRH., *Q. borealis* HEUFF.). Elterései: ¹⁾
var. *macrophylla* VUKOTINVIČ., Apatin és Bukin.
var. *longiloba* LASCH., Palánka.

¹⁾ D. BORBÁS VINCZE: «A nagy magyar Alföld tölgyei.» Közgazdasági Értesítő, VI. évf. (Jahrg.) 45. sz. (Nr.).

- var. *crassiuscula* BORB., Bukin, Palánka, Glozsán, Apatin.
 var. *tricuspidata* JANKA. Apatin.
 var. *tardiflora* TSCHERN. Bukin, Futak, (BORB.). CHOTEK-pusztai uradalmi erdőben, 1909 szept. 19.-én. Gubacsai a *Neuroterus lenticularis*, *Cynips calycis*.
 var. *brevipes* HEUFF., Apatin, Bezdán. Bukin.
 var. *hiemalis* STEV., Apatin, Bukin.
 var. *trichopoda* BORB., Apatin.
 var. *patellata* VUKOTINOVIC., Bukin.
 var. *obconicifera* BORB. et CSATÓ, Bukin, Apatin.
 var. *tubulosa* SCHU., Bukin, Apatin.
 var. *borealis* HEUFF. gyümölcse a csúcsán elhegyesedik, tehát tojás-kúpalakú. deres. Apatin.
 var. *Bruttia* TEN. Bezdán, Bukin.
 var. *cylindrocarpa* BORB., Bezdán, Apatin, Bukin.
- Q. Kanitziana* BORB., Apatin.
- Q. sessiliflora* SM. ZORKÓCZY szerint előfordul szórványosan a kaboli és futaki erdőkben. BORBÁS e fára a következő megjegyzést teszi: «Csodálatos azonban, hogy a bács megyei tölgyesekben majd mind az a fajta nő, amely a szomszéd szerémi hegyeken ismeretes; s mégis a *Q. sessiliflora* a bács megyei síkon fel nem cseperedhetett. Ennek oka valószínűleg szünte a földrajzi magasságból magyarázható.» ZORKÓCZY Újvidék és környéke flórájának 94. oldalán ezen kitétel olvasható: «Dr. BORBÁS 1886 a csébi erdőben találta (*Q. sessiliflorát*)». Ez a téves állítás onnan származik, mert BORBÁS munkájában (p. 25.) azt jegyzi meg, hogy apró *Q. sessiliflora*-fákat látott a Csepel-szigeten, homokon «Csép» határában. ezt a nevet ZORKÓCZY összetévesztette a Csébi-vel, habár olvashatta, hogy BORBÁS mit tart a *Q. sessiliflora*-ról.
- Q. lanuginosa* (LAM.) THUILL. (*Q. pubescens* WILLD.), a tölök előfordul Bezdán, Derye erdőkben. Eltérései:
 var. *oblongifrons* BORB., Apatin.
 var. *subconferta* BORB., Bukin, Bezdán.
 var. *budensis* BORB., Bukin.
 var. *latifolia* VUK., Bukin, (BORB.) Derye.
 var. *glebosa* BORB., Apatin.
 var. *Vukotinovicii* BORB., Apatin, Bezdán.
- Q. diversifrons* BORB., Apatin.
- Q. conferta* KIT. (Magyar tölgy). A csébi 40 éves határerdőben.
- Q. austriaca* WILLD. Ez a fajta cser Bukin erdejében bőven nő tiszta csererdőt is alkot. Apatin és Bezdán erdeiben pedig mocsártölgygel keveredik; előfordul még az alsókaboli és futaki erdőben (ZORK.)! A legszebb példányokat találjuk a bezdáni erdőben a korzai csárda közelében, nem messze az erdészlaktól.

BORBÁS a magyar Alföld tölgyeire és így a bácskaiakra is a következő megjegyzést fűzi: Legfelölőbb a magyar Alföld erdeiben a makknak szokatlan nagyra növése, a minót északibb vagy hidegebb vidék flórájában hiába keresünk.

Egy másik sajáttság a gyümölcs kocsánjának megnyúlása (apostasis) úgyannyira, hogy azok az alakok, melyeket mint «*ses-siliflora*» (*Robur*)-kat ismerünk, hazánk déli részén tetemes hosszúságú gyümölcskocsányokat viselnek.

Nevezetes az íz fanyarságának a megszelídülése is a *Q. Robur* kivételével.

Ulmaceae.

Ulmus laevis PALL. A Duna-parton és a szigetek erdeiben (Czigánysziget), Zomborban a parkban, Szabadkán erdőkben kevése, valószínűleg ültetve.

U. glabra MILL. Ugyanott.

U. australis L. és *U. occidentalis* L. A Bácskában utczák szegélyezésére és parkokban használják. Alig van más árnyékkadó fáknak, amely oly szépen tenyészne, mint ez, azért Zomborban az összes újabb fásításra szoruló utczákat ezzel ültetik. A homokon úgy a paliesi parkban, mint Szabadkán az erdőkerülőlak közelében levő erdőben igen szép példányokat találunk, különösen *U. australis*-ből: az utóbbi helyen szokatlan ölnyi vastagságú fát is láttam, mely állítólag Mária Terézia idejéből való (Érre a fára Kiss FERENCZ erdőfőtanácsos hívta fel figyelmemet). Szikesen nem nagyon boldogul, így a szerb temetőben alig eseperedhetett fel.

Moraceae.

Morus alba L. és *M. nigra* L. Selyemtenyésztés ezéjából művelik; könnyen elvadulnak (titeli fensíkon); idősebb korban a szikesedést elég jól bírják (Gádor).

M. rubra L. és *M. papyrifera* (L.) = *Broussonetia papyrifera* L. Kertekben ültetik; az utóbbi nagyon kedveli a bácskai klímát, azért tetemes hosszúságú fává nő meg, gyakran el is vadul, pl. a Hadiszigeten (ZORK.).

Ficus Carica L. Művelik s néhol elvadul.

Cannabis sativa L. Nagyban művelik (különösen az általános részben fölemelt helységeken); olykor elvadul, így a Duna-szigeteken és a homokon (Terézhalom, Szabadka).

Humulus Lupulus L. A Duna-part és a szigetek kúszó növénye. Művelése értékénél fogva mind nagyobb teret nyer.

Urticaceae.

Urtica urens L. Művelt és parlaghelyeken, Verbász, Zombor, Bezdán, stb.

U. dioica L. Ugyanott; ahol az ember letelepszik, nemsokára egyike vagy másika már megjelenik. A Bácskában messziről sem oly gyakoriak, mint a hegyvidéken.

Parietaria officinalis L. A dunamenti erdőkben annyira elterjedt, hogy ezekre jellemzőnek mondható; parlaghelyeken, falak mellett is közönséges, *Obecse, Árpádliget (Kov.).

Santalaceae.

Thesium linophyllum L. Napos, gyepes helyeken, Óbecse (Kov.); Csantavér.

Th. ramosum HAYNE. Homokos mezőkön, Alsókabol, Sajkásszentiván, Tündéres (ZORK.); Bácsalmás, Mélykút, Jánoshalma, Vármegehatár, Tompa, Szabadka.

Loranthaceae.

Viscum album L. Erdei fákön élőködik, *Óbecse (Kov.); Alsókabol, Bács, Bezdán.

Loranthus europaeus JACQ. Tölgyfákön s olykor hársfákön élőködik (ZORK.).

Aristolochiaceae.

Aristolochia Clematitis L. Mesgyéken, ligetekben, erdőszeleken Újvidék környékén közönséges (ZORK.). Petrőcze és Ofutak a vasút mentén.

A. Sipro L'HERIT. Lugasnak művelik.

Asarum europaeum L. Erdőkben. A bezdáni régi erdőben nagyorritka.

Polygonaceae.

Rumex Acetosella L. Homokos és löszmezőkön, Nagybaraeska, Szabadka, titeli fensikon.

var. *tennifolius* WALLR. Jánoshalmán.

var. *multifidus* DC. Ugyanott.

R. Acetosa L. Kaszálókon, legelőkön, Alsókabol, Futak, Bezdán, Szabadka. Kertekben is művelik.

R. maritimus L. Mocsarak partjain, Újvidék és Káty töltése mentén (FEICHT.); Alsókabol, Hadisziget (ZORK.): szikes mocsarak szélén is nő.

R. limosus THUILL. Nedves, szikes réteken úgy a homokos (Tompa, Szabadka), mint az agyagos talajon [Bezdán, Zombor, Kiszács (KUP.)]. Lösztalajon (Kula).

f. *atropurpureus* ASCH. Kiszács m. (KUP.).

R. pulcher L. Műveletlen, parlaghelyeken, utakon, Újvidék és Futak között (ZORK.): Gádor, Zombor, Szabadka, Kishegyes, a Duna szigetein (Czigánysziget).

R. conglomeratus MURR. Vízpartokon, utakon s parlaghelyeken közönséges, Temerin, Zombor; szikeseken Apatin.

R. nemorosus SCHRAD. A kovilyi és futaki erdőben, a futaki grófi parkban s a vizicsi úton (SCHNELL.); Apatin, Bezdán, Vajszka, Szabadkán a Kőrözserdő mellett.

R. crispus L. Művelt és parlaghelyeken, Titel (FEICHT.); Újvidék, Nemesmilitics, Madaras, Szabadka.

R. linguulatus SCHUR. Nedves, szikes árkokban, Apatin.

R. hydrolapathum HUDS. A kaboli rétség és a Hadisziget mocsaraiban (ZORK.); a Ferencz- és Ferencz József-csatorna mentén.

- R. silvester* (Lam.) WALLR. Művelt és parlaghelyeken. Zombor város utcaiban, Gomboson a Duna mellett, Madaras, Szabadka.
R. odontocarpus (SÁNDOR) BOBB. Madaras, Szabadka környékén.
R. Patientia L. Mesgyéken, mezei utak mellett, Gomboson a Duna mellett, Kula, Felsőhegy.
R. scutatus L. Kertekben művelik.
R. limosus × *odontocarpus*? Kiszács m. (KUP.).
Polygonum amphibium L. Álló és lassan folyó vizekben, mocsarakban és árkokban, Újvidék (ZORK.); Újvidék és Káty töltése mentén (FEICHT.).
 f. *terrestre* Kiszács m. (KUP.).
P. lapathifolium L. Művelt és parlaghelyeken s vízpartokon közönséges, Újvidék és környékén (ZORK.)! Újvidék m. (KUP.).
P. Persicaria L. Ugyanott, továbbá Újvidék és a Tisza között a római sánczokon (FEICHT.).
P. Hydropiper L. Ugyanott és a bajai tápusatorna mentén.
P. graminifolium WIERZB. Újvidék és Káty töltésén. Boldogasszonyfalva tarlókon (FEICHT.).
P. aviculare L. Utezákon, utakon igen közönséges növény, a szikésekre is átmegy; igen változó növény.
P. arenarium W. K. Futóhomokon, Bácsalmás. Jánoshalma, Tompa, Szabadka; kötöttebb homokon Sajkásszentiván, Tündéres (ZORK.); Nagybaraeska, löszön Feketehegyen; *Obeese alsórért (Kov.).
P. Bellardi ALL. Utak mellett homokon, Halas közelében.
P. dumetorum L. Sövények mellett, bokros helyeken, közönséges.
P. Convolvulus L. Művelt talajon, utak mellett, kerítések, töltések mentén közönséges, Obeese (Kov.); homokon Szabadka.
P. orientale L. Kertekben művelik.
P. Fagopyrum L. Művelik és gyakran elvadul.
Rheum Rhaponticum L. és *R. undulatum* L. Dísznövények.

Chenopodiaceae.

- Polygonum arvense* L. Parlag- és művelt helyeken, néha szikéseken is. Zombor, Apatin, stb.
P. majus A. BR. Titeli fensíkon.
P. Heuffelii LÁNG. Homokon, Mélykút és Halas között.
P. verrucosum LÁNG. Homokon, Halas és Szabadka között.
Beta vulgaris L. Nagyban művelik.
Chenopodium Botrys L. Utakon, s házak körül parlaghelyeken Újvidék környékén (ZORK.); Obeese és Szenttamás között kavicsrakásokon (Kov.).
Ch. Bonus Henricus L. Ugyanott falvak körül (ZORK.).
Ch. polyspermum L. és var. *acutifolium* KR. Nedves helyeken ugyanott (ZORK.).
Ch. Vulvaria L. Ugyanott és Kiszács (KUP.).
Ch. hybridum L. Ugyanott kertekben, Titel (FEICHT.); Kiszács m. (KUP.).

Ch. urbicum L. Ugyanott.

Ch. murale L. Ugyanott.

Ch. rubrum L. Ugyanott, különösen nedves szikes talajon, titeli fensík Tisza felőli oldalán. Zombor. Nemesmilitics, Gádor.

var. *crassifolium* SCHRAD. Sajkásszentiváni és zombori határban.

Ch. foliosum (MENCH.) ASCHERS. (*Blitum virgatum* L.). Művelik, néha elvadul, amikor kerítések falán, Óbecse (KOV.), majd szikes tavak partján nő, Gádor, stb.

Ch. capitatum (L.) ASCHERS. Művelik.

Ch. ficifolium SM. Ritkább növényünk, mely a Duna-szigeteken, Bezdán és Mohács között nő.

Ch. opulifolium SCHRAD. Parlaghelyeken Újvidék környékén (ZORK.).

Ch. album L. Kertekben, parlagokon, kapás növények között a legközönségesebb laboda; néha szikesek szélére is beférkőzik.
var. *viride* L. Újvidék m. (KUP.); titeli fensíkon.

Ch. glaucum L. Inkább szikes helyeken fordul elő, Kiszács m. (KUP.); Gádoron, Szabadkán, stb.

Spinacia oleracea L. Konyhakertekben művelik.

Atriplex hortense L. Kertekben művelik; de kerítések körül s parlaghelyeken gyakran elvadul (ZORK.).

A. nitens SCHK. Parlag- és művelt helyeken Újvidék, Futak (SCHNELL.).

A. litorale L. Szikeseken Alsókabol (ZORK.); Apatin, Bezdán, Monostorszeg.

A. tataricum L. Parlaghelyeken marhaállások közelében, szikeseken, kiszikkadt pocsolyákban nő (Apatin); Zsablya Alymaskabara (FEICHT.).

A. roseum L. Rómtalajon, parlagokon közönséges, római sánczok Újvidék közelében (ZORK.).

A. hastatum L. Szikes talajon Alsókabol (ZORK.); a sajkásszentiváni határban (FEICHT.); Tündéres (FEICHT.); Zombor, a Mosztonga mentén, Nemesmiliticsen.

ssp. *microspermum* (W. K.). Nemesmiliticsen szikesen, Bezdán, Ludas-pusztá

A. oblongifolium W. K. Tarlókon Boldogasszonyfalva (FEICHT.).

A. patulum L. Szikesen, Zombor.

Camphorosma ovata W. K. Szikeseknek legszívósabb növénye. Vakszikes foltokon, úgy a kemény agyagos, szikes talajban, mint a puhább homokos talajban is előfordul.

Kochia prostrata (L.) SCHRAD. Szikes legelőn Kabol (ZORK.); Titel (FEICHT.); a titeli fensík jellemző növénye.

K. arenaria (G. M., SCH.) ROTH. Homokos helyeken Kabol, Sajkásszentiván és Tündéres (ZORK.); lazán kötött homokon, János-halma, Vármegehatár, Tompa, Szabadka.

- K. scoparia* (L.) SCHRAD. Művelik; mesgyéken. parlaghelyeken elvadul: Zsablya, Alymaska-bara közelében, Újvidék és Káty töltése mentén (FEICHT.); Zombor, Palics.
- K. sedoides* (L.) SCHRAD. Kabol szikes helyein (ZORK.).
- Corispermum canescens* KIT. Homokon Kőrözserdő közelében.
- C. nitidum* KIT. Futóhomokon, néha lazán kötöttön is, Nagybaraeska. Jánoshalma Vármegyehatár, Tompa, Szabadka, Ludaspusztá.
f. *purpurascens* HOST. Ugyanott.
- Salicornia herbacea* L. Nedves szikesen Óbecse környékén (KOV.).
- Suaeda maritima* (L.) DUM. Kabol szikes legelőin (ZORK.); *Óbecse (KOV.); Gádor. Őrszállás, Palicsi-tó környékén. Az utóbbi helyen növe egyes példányok sokban hasonlítanak a *pannonica* G. BECK.-hez.
- Salsola Kali* L. Homokos parlaghelyeken, vetésekben Kiszács m. (KUP.); Újvidék és a Tisza között levő római sánczokon (FEICHT.); titeli fensíkon, Tiszakálmánfalva és Alsókabol között, futóhomokon Nagybaraeskán, stb.
- S. Soda* L. Zombor, Ivánaeska-bara környékén (POPOVITS DÖME); Kabol szikes partjain s parlaghelyeken (ZORK.); *Óbecse (KOV.); nedves szikeseken Gádoron tömegesen.

Amarantaceae.

- Amarantus retroflexus* L. Művelt és parlaghelyeken közönséges, Újvidék környékén (ZORK.); római sánczok, Újvidék és a Tisza között (FEICHT.); titeli fensíkon, Nagybaraeskán, Tompán, stb.
- A. albus* L. Amerikai gyom. Óbecse (KOV.); Zombor, Nemesmilitics, Szabadka, stb.
- A. viridis* L. Ugyanott, Újvidéken kerítések mellett (ZORK.); Verbász.
- A. caudatus* L., *A. paniculatus* L. Keretekben, temetőekben, néha elvadulnak. *Gomphrena*- és *Celosia*-nemek több faját kerti virágnak művelik.

Portulacaceae.

- Portulaca oleracea* L. Homokos parlagokon igen gyakori, Kiszács (KUP.); Újvidék szőlői között. Gombos Nagybaraeska, Szabadka, stb. Több változatban kertekben tenyésztik.

Caryophyllaceae.

- Agrostemma Githago* L. Szántóföldeken gabona között közönséges.
f. *albiflorum* KUPCSOK. Kiszács (KUP.).
- Silene Otites* (L.) SM. Homokos halmokon, mesgyéken Alsókabol. Sajkásszentiván, Futak (SCHNELL. és ZORK.); *Óbecse (KOV.); telecskai dombokon, Kishegyesen; Szabadka, Nagybaraeska, futóhomokon.
- S. parviflora* PERS. (*panicula pubescenti-scabra*). Római sánczokon Újvidék és a Tisza között.
- S. vulgaris* (MSCH.) GARCKE (*S. inflata* SM.). Mesgyéken, bokrokban Kiszács (KUP.); mezei utak szélén Újvidék (ZORK.); Zombor

- Sikara felé, Hódság, Kishegyes, Szabadka (keskeny levelekkel), Palics.
- S. conica* L. Homokos helyeken, gabona között Kabol, Sajkásszentiván (ZORK.); Nagybaracska, Regőcze, Madaras, titeli fensík.
- S. nemoralis* W. K. Fűves helyeken a titeli fensíkon.
- S. multiflora* (EHRH.) PERS. A futaki erdő tisztásain és a Hadiszigeten (ZORK.).
- S. dichotoma* EHRH. Szántóföldeken *Óbecse (KOV.).
- S. longiflora* EHRH. Nedves homoki kaszálókon és legelőkön Kiszács (KUP.): Bácsalmás, Jánoshalma, Vármegeyhatár, Tompa, Szabadka. Palics felé, stb.
- S. nutans* L. Erdőszélen, Bezdán kozorai erdőben; Kamenitzen.
- S. Armeria* L. Művelik, néha elvadul.
- Lychnis coronaria* (L.) DESR. Erdők szélén, tisztásokon Kabol!, Futak (ZORK.); Dunacséb, Bács, Bácsordas, Dérnye, Apatin. Bezdán. Kertekben is művelik.
- f. albiflora* ENTLEUT. (fehér virággal). Bezdán kozorai erdőben.
- L. flos cuculi* L. Dunamenti nedves kaszálókon Kabol, Futak, Hadisziget (ZORK.). Bezdán, Apatin, valamint nedves homoki kaszálókon, a homok felé ritkul, Madaras, Szabadka, Körözs-erdő. Előfordul fehér virággal is. Eger vidékén telt alakban fordul elő (lásd a Bükk és körny. fl.), amiből következik, hogy a *Caryophyllaceá*-k nagy hajlandóságot mutatnak a teltségre. Szép kerti növény válnék belőle.
- L. chalcedonica* L. Kertekben művelik.
- Melandryum noctiflorum* (L.) FR. Erdőszéleken, irtások közt Futak (SCHNELL.).
- M. viscosum* (L.) ČELAK. Futaki erdőben (ZORK.).
- M. album* (MILL.) GARCKE. Utak, vasúti töltések mentén, mesgyéken közönséges.
- Cucubalus baccifer* L. Erdőszéleken, bokrok között, ligetekben Kabol, Sajkásszentiván, Hadisziget (ZORK.); *Óbecse (KOV.); Zombor.
- Gypsophila muralis* L. Nedves szántóföldeken, kiszikkadt pocsolyákban, szikeseken, Újvidék. Kabol!, Futak, Hadisziget (ZORK.); Óbecse (KOV.): Bogyán, Dérnye, Bezdán, stb.
- G. arenaria* W. K. In com. Bács (HELFF. 32.: *fastigiata*); Újvidék homokos szőlőkertjeiben (ZORK.)!; Nagybaracska.
- G. paniculata* L. Futóhomokon, homokhalmokon Kabol, Sajkásszentiván s a római sánczokon, Madaras, Jánoshalma, Terézhalma. Vármegeyhatár, Halas.
- Kohlruschia prolifera* (L.) KTH. var. *diminuta* (WOLFFNER). Mesgyéken, gyepes helyeken. vasúti töltések mentén (homokon), Futak (ZORK., SCHNELL.); Nagybaracska. Regőcze, Madaras, Jánoshalma, Szabadka.
- Vaccaria segetalis* (NECK.) GARCKE. Kiszács (KUP.). A futaki és kaboli erdőtisztásokon, Hódság, Zombor.
- V. grandiflora* (FISCH.) JAUB. et SPACH. Ugyanott.

- Dianthus Armeria* L. Doroszlói erdőben.
var. *Armeriastrum* WOLFNER. Kabol!, Futak (SCHNELL.).
- D. barbatus* L. Erdőkben, ligetekben s utak mellett Újvidék környékén (ZORK.).
- Dianthus diutinus* KIT. Homokon Vármegyehatár és Jánoshalma között.
- D. sabuletorum* HEUFF. Laza homokos talajon, erdők tisztásain, Kabol, Sajkásszentiván mesgyéin, a futaki erdő tisztásain (*D. carthusianorum* L. var. *atrorubens* ALL. néven) ZORK.; bezdáni erdő, Zombor Sikara és kistemető mellett, Regőcze, homokos dombokon, Vármegyehatár, Szabadka, Kamenitz (*D. intermedius* BOISS. néven) PRODAN. A titeli fensíkon is előfordul ehhez hasonló növény, de ez már *D. giganteus* D'URV. felé húz. miért is utóbbi néven közöltem, habár inkább középalknak tekinthető a *D. sabuletorum* és *giganteus* között. *D. giganteiformis* BOBB. hoz közeledik.
- D. superbus* L. A Hadisziget nedves rétjein (ZORK.).
- D. serotinus* W. K. Futó- és lazán kötött homokon Nagybaracska, Jánoshalma, Vármegyehatár, Szabadka, Ludaspuszta.
- Saponaria officinalis* L. A futaki s kaboli erdőtisztásokon (ZORK.): utak mentén nedves helyeken Zombor, Apatin, stb.
- Stellaria aquatica* (L.) SCOP. Vizek mentén, nádasok szélén közönséges.
- S. media* (L.) VILL. Művelt és parlaghelyeken közönséges.
- S. neglecta* WEIHE. Zombori árkokban.
- S. Holostea* L. Erdőkben és bokrokban Futak (ZORK.)!: Óbecse, Árpádliget (KOV.); Bezdán.
- S. palustris* RETZ. Nedves réteken, árkokban és mocsarakban, Újvidék környékén (ZORK.).
- S. graminea* L. Gyepes helyeken, mesgyéken, Vajszka, Futak, Bezdán.
- Cerastium brachypetalum* DESP. Napos, füves helyeken, Dernye, Bezdán.
- C. vulgatum* L. Legelőkön, gyepes helyeken, Zombor Ferencz-szertorna mentén, vajszkai és bezdáni erdőkben.
- C. caespitosum* GILIB. f. *glandulosum* (BOENNIGH). Dernye, Bezdán.
- C. semidecandrum* L. Gyepes helyeken s homokos halmokon, Sajkásszentiván (ZORK.): Alsókabol, Apatin.
- C. glutinosum* FR. var. *pumilum* CURT. Homokon, Vármegyehatár.
- C. arvense* L. Vasúti töltésen, Újvidéken.
- C. anomalum* W. et K. Nedves szikeseken és szikes kaszálókon és tarlókon, Óbecse (KOV.); Alsó- és Felsőkaból, Káty, Ófutak, Vajszka, Dernye, Bácsordas, Apatin, Zombor, Órszállás, Gádor, Regőcze.
- Holosticum umbellatum* L. Kőfalakon, parlagokon, művelt helyen.
var. *Heuffelii* WIERZE. Ugyanott.

- Moenchia mantica* (L.) BARTL. Gyepes helyeken, Bácsordas és Dérnye között a vasút mentén levő réteken, Petrőcze és Ofutak között a vasúti töltésen.
- Sagina procumbens* L. Nedves, mocsaras helyeken, futaki erdő s a Hadiszigeten (ZORK.); Zombor kövezetén.
- Minuartia setacea* (THUILL.) FRITSCH. Homokos mezőkön, Jánoshalma, Madaras, Terézhalom, Vármegyehatár, Halas.
- M. verna* (L.) HIERN. Homokos és löszlegelőkön, Kabol, Sajkás-szentiván, titeli fensíkon (ZORK.); *Óbecse (Kov.), Ludaspuszta.
- M. glomerata* (M. B.) Ludaspusztán, Palicson, homokon.
- Arenaria serpyllifolia* L. Homokos, gyepes helyeken közönséges.
- A. leptoclados* Guss. Homokos mezőkön, Madaras, Jánoshalma, Terézhalom, Vármegyehatár, Halas.
- Moehringia trinervia* (L.) CLAIRV. Nedves, árnyékos erdőkben, futaki erdőben és a Hadiszigeten (ZORK.); *Óbecse, Árpádliget (Kov.); Vajszka, Bezdán.
- Spergula arvensis* L. Gabona között, Újvidék (ZORK.); *Óbecse (Kov.).
- Spergularia marginata* (DC.) KITTEL. Szikes legelőkön, Zombor, Apatin, Madaras.
- S. rubra* (L.) PRESL. Ugyanott, kevésbé szikes helyen.
- S. salina* PRESL. Homokos szikeseken, Palicsi-tó, Fehértó és Ludastó partján.
- Herniaria incana* LAM. Titeli fensíkon (Kov.).
- Scleranthus annuus* L. Legelőkön, Kaszálókon, Madaras, Dérnye, néha szikesekre is átmegy; Bácsordas.
- S. collinus* HORNING. Óbecse (Kov.). Alighanem a *S. annuus* szinonimája.
- S. perennis* L. Réteken, megyéken, a futaki erdő tisztásain és Futakon (ZORK. és SCHNELL.); Madaras.

Nymphaeaceae.

- Castalia alba* (L.) WOODW. et WOOD. Álló és lassan folyó vizekben és mocsarakban Újvidék mellett FELBER-erdő. Hadisziget, kátyi és kaboli rétság (ZORK.); Ferecz-, Ferencz József-esatornában, Bezdán, Apatin, a Tisza holtágaiban.
- Nuphar luteum* (L.) SIBTH. et SM. Ugyanott, a Tisza holtágaiban (Kov.); Kiszács (KUP.).
- N. sericeum* LANG. A Tisza mocsaraiban Bácsföldvár és Óbecse között (ZORK.); *Óbecse (Kov.).

Ceratophyllaceae.

- Ceratophyllum submersum* L. Álló és lassan folyó vizekben a kaboli és kátyi rétságban, a Hadiszigeten (ZORK.); Ferecz- és Ferencz-József-esatornában, stb.
- C. demersum* (L.). Ugyanott; Újvidék és Káty töltése mentén (FEICHT.).

Ranunculaceae.

- Paeonia peregrina* MILL. Teljes virágú alakjait kertekben művelik.
P. Moutan Sims. Attelelő díszeserje, parkokban ültetik.
Caltha cornuta SCH. N. et K. Nedves, mocsaras réteken. Újvidéken (ZORK.).
C. palustris L. néven. Óbecse (Kov.); Madaras, körözi legelők, Vadászlak, Bácsalmás, stb.
Helleborus odoratus W. et K. A dunamenti erdőkben, Alsókaból, Futak, Vajszka, Bezdán, Apatin, átme gy Erdődre is, a hol a Dunát környékező magaslatokon fordul elő.
Nigella arvensis L. Szántóföldeken, tarlókon közönséges.
N. sativa L. Művelik, néha elvadul.
N. damascena L. Dísznövény déli Európából.
Isopyrum thalictroides L. Doroszlói erdőben.
 var. *glanduligerum* PETERM. Kiszács (KUP.).
Delphinium Consolida L. Szántóföldeken gabona közt közönséges.
D. orientale GAY. Gabona között Kiszács (KUP.); Zombor Ferenczcsatorna mentén, Kula, Cservenka, Csantavér, titeli fensik.
D. Ajacis L. Kertekben művelik, néha elvadul.
Aconitum Störkeanum REHB. Dísznövény.
Anemone ranunculoides L. *Óbecsén (Kov.); Futakon az alsó erdőben bőven.
A. nigricans (Störk) FRITSCH. Kötött és futóhomokon. Bácsordas, Szabadka, Jánoshalma, Vármegye határ.
Clematis integrifolia L. Nedves réteken, bokrokban, *Óbecse (Kov.); Futak (SCHNELL.); Újgomboson az állomással szemben.
C. Vitalba L. Bokros helyeken. erdők körül. kúszó növény. A Duna mellékén (Kov.)!
C. recta L. Dunaszigeteken (ZORK.). *Óbecse (Kov.).
C. flammula L. Kertekben művelik.
Myosurus minimus L. Szikes. nedves legelőkön, kiszikkadt szikes mocsarakban, pocsolyákban, FELBER-erdőben és a Hadiszigeten. (ZORK.); Alsókaból, Káty, Futak, Derye, Bácsordas, Zombor, Gádor, Őrszállás, Regőcze.
Ranunculus orthoceras (DC.). Vetésekben a *titeli fensikon.
R. aquatilis L. Álló és lassan folyó vizekben, Bezdán, Derye, Bácsordas, Doroszló.
 var. *homophyllus* NEILR. A kaboli mocsarakban (ZORK.).
R. paucistamineus TAUSCH. Mocsarakban, tócsákban, Újvidék (KUP.); Zombor a Mosztongában, Madaras, Ludastó.
R. circinatus SIBTH. Álló és lassan folyó vizekben, Regőczén, Ferencz- és Ferencz József-csatornában, Tiszakálmánfalva és Kaból között.
R. Ficaria L. Nedves helyeken, erdőkben, erdőirtásokban közönséges. Bácsszentivánon 5 kehelylevéllel is található.
 var. *calthaeifolius* (REICHENB.) BL. N. SCH. Doroszlói erdőben.

- R. illyricus* L. Legelőkön és mesgyéken, bezdáni erdő szélén, Regőcze (a szerb temetőben), Madarason dombokon, Palieson a parkban, titeli fensíkon
- R. pedatus* W. K. Szikes és nem szikes kaszálókon és legelőkön, kaboli s a futaki (!) erdő szélein és tisztásain (ZORK.); Bezdán, Apatin, Zombor.
- R. lateriflorus* DC. Szikes mocsarakban és pocsolyákban, árkokban, Alsókabol, Futak, Vajszka, Bácsordas, Apatin, Bezdán.
- R. ophioglossifolius* VILL. Bezdáni erdő mocsaraiban: Kigyós és «Tulipános» erekben. A mocsarak lecsapolásával mind kisebb térre szorul. Szikes pocsolyákban is előfordul.
- R. polypkyllus* W. K. Úgyanott és a monostorszegi zombékosban a vasúti állomással szemben.
- R. Lingua* L. Kabol és a Hadisziget nedves rétjein és nádasaiban (ZORK.); a futaki rétségben (SCHNELL.); Zombor és Bácskertes nádasaiban.
- R. Flammula* L. Nedves réteken és nádasokban. Kabol és a Hadiszigeten (ZORK.).
- R. sceleratus* L. Mocsarakban, ártereken, szikes árkokban és mélyedésekben közönséges; a kissé szikes helyeket sem kerüli. Kiszács m. (KUP.).
- R. bulbosus* L. Parlág- és bokros helyeken, Újvidék környékén (ZORK.).
- R. sardous* CR. var. *mediterraneus* GRISEB. Legelőkön, nedves, szikes szántóföldeken, Temerin. Kabol, Futak, Hadisziget (ZORK.), Újvidék, Vajszka, Bácsordas, Derye, Bezdán, Apatin, Gádor, Zombor, stb.
- R. repens* L. Árkokban, nedves réteken, mocsarak szélén közönséges.
- R. polyanthemus* L. Legelőkön, erdei tisztásokon, mesgyéken, bokrokban közönséges, Újvidék, Zombor, Szabadka, Csantavér, stb.
- R. arvensis* L. Vetések közt, az újvidéki bara mellett, Futakon (SCHNELL.); Doroszló, Zombor, stb.
var. *tuberculatus* DC. Úgyanott.
- R. cassubicus* L. Begván, Bacsordas erdeiben.
- R. acer* L. Réteken, kissé nedves helyeken elég közönséges.
- R. Steveni* ANDRZ. Szerémségben, erdők szélén Cserevics, Kamenitz.
- R. Frieseanus* JORD. Zombor a Mosztonga mentén, Gombos nedves helyeken.
- Thalictrum aquilegifolium* L. Erdők szélén, bokros helyeken, a Duna vidékén (KOV.); *Óbeese (KOV.); Futakon (ZORK.); Alsókabol, Bács erdejében.
- Th. majus* CR. Kiszácsos, a futaki út mentén cserjés helyeken (KUP.).

Th. flexuosum BERNH. Legelőkön, bokros helyeken. Kiszács (KUP.); római sánczok Újvidék közelében (FEICHT.); Futak alsó erdő, Bezdán, Zombor, Kula, Verbász, Mélykút, Jánoshalma, Szabadka, titeli fensík.

Th. flavum L. Nedves réteken, Futak, Hadisziget (ZORK.); Kiszács (KUP.); az összes Dunaszigeteken szokatlan nagyra nő s levelei óriásak; továbbá Bezdán, Gombos.

Th. angustissimum CR. Vizenyős, homokos kaszálókön, körörszi kaszálókön.

Th. minus L. Kiszács környékén, utak mentén gyakori (KUP.).

Adonis vernalis L. Kábolí, sajkásszentiváni és a futaki erdő tisztásain (ZORK.); *Óbecse (KOV.); bezdáni erdő szélén. Madaras legelőin, Ludastó emelkedettebb partján, Jánoshalma és Vármegyehatár homokos dombjain gyakori. Néhol a szikes legelők szélére is beférkőzik (Kabol).

A. flammæa JACQ. Vetések között, Kiszács (KUP.); Zombor és a Duna mentén; Bács, Bácsordas, Dérnye.

A. aestivalis L. Vetésekben elég gyakori. Kiszács (KUP.); Futak, Zombor, Verbász, Madaras, Jánoshalma, Szabadka.

Barberidaceae.

Barberis vulgaris L. Vetések szélén, Madarason.

Mahonia aquifolium NUTT. Díszeserje. Vadon a vaskapui vasúti állomás közelében és a vajszakai erdőben *Ilex aquifolium* társaságában nő.

Magnoliaceae.

Liriodendron tulipifera L. Dísznövény.

Calycanthaceae.

Calycanthus floridus L. Jól áttelelő díszeserje.

Papaveraceae.

Papaver hybridum L. Parlagon, művelt helyeken óbecsei határban (KOV.); Titel mellett a titeli fensíkon

P. Rhoeas L. Gabonában, némely években nagyon elszaporodik (Kula).

P. dubium (L.). Utak mellett, homokos, dombos helyeken. Újvidék és Futak között (ZORK.).

Glaucium corniculatum (L.) CURT. Mesgyéken, vetések között, utak mellett, Kiszács (KUP.); Kabol, Sajakásszentiván, Futak (SCHNELL.); Ófutak, Zombor, Regőcze.

Chelidonium majus L. Falak, kerítések mellett, árkokban közönséges.

Escholtzia californica L. Díszvirág.

Corydalis cava (L.) SCH. et K. Erdőkben, *Óbecse (KOV.); Futak, Vajszka, Bács, Bácsordas, Bezdán, Apatin.

C. pumila (HOST) REICHB. Bezdáni erdőben. Erdészeti lak mellett a régi erdőben, közel az országúthoz.

Funaria officinalis L. Parlag- s művelt helyeken. Kiszács mellett (KUP.).

F. prehensilis KIT. Kábol, Sajkásszentiván mesgyéin, erdőtisztásain, a titeli fensíkon (ZORK.); Óbecse (KOV.); Zombor, Bezdán, Apatin.

Diclytra spectabilis DC. Kerti virág.

Cruciferae.

Lepidium campestre (L.) R. BR. Mesgyéken, vetések között, Kiszács m. (KUP.); Újvidék.

L. Draba L. Utak mellett s parlaghelyeken, néha szikések szélére is beférkőzik. Kiszács m. (KUP.); Zombor. Gádor, Regőcze. Jánoshalma, Felsőhegy, Temerin.

var. *macrodontum* BORB. (foliis glabratis argutissime dentatis). Gádori szikéseken.

L. crassifolium W. K. Szikéseken, Alsókaboli kolostor erdőtisztásain, Gádor, Órszállás és Regőcze között tömegesen, Ludastó környékén és Királyhalom felé.

L. perfoliatum L. Gyepes helyeken, szikes kaszálókön, utak mentén, Alsókaboli, Sajkásszentiván (ZORK.); Kiszács (KUP.); Zombor. Bezdán. Apatin.

L. sativum L. Művelik és néha elvadul.

L. rulerale L. Falakon, parlag-, művelt helyeken és szikéseken (Alsókaboli, Bezdán).

L. graminifolium L. Nedves, homokos helyeken, Óbecse (KOV.).

Coronopus didymus (L.) SM. Utak mentén, szikes árkokban, Kiszács (KUP.); Zombor, Kula és Verbász között a Telecskán és a titeli fensíkon.

Thlaspi perfoliatum L. Gyepes helyeken, kaszálókön, Sajkásszentiván, titeli fensíkon! bőven (ZORK.); Futak (SCHNELL.); Gádor, Regőcze. Szabadka.

Th. arvense L. Szántóföldeken s parlaghelyeken.

Alliaria officinalis Andrz. Erdőkben, Futak (SCHNELL.); *Óbecse (KOV.); Zombor a Sikarában. Bezdán, Bács, Apatin.

Sisymbrium juuceum (W. K.) M. B. Titeli fensík füves helyein; KUPCSOK is innen közli. Az itt talált példányok beczői majdnem 1 cm.-rel rövidebbek, mint a fruska-gorai példányok.

S. Sophia L. Parlagokon, utak mellett, kertekben közönséges, Kiszács (KUP.), Kábol, Zombor, Regőcze, Jánoshalma.

S. officinale SCOP. Vasúti töltéseken, parlagokon közönséges, Tündéres (FEICHT.).

S. Sinapistrum CR. (*S. pannonicum* JACQ.). Homokos helyeken Kábol, Sajkásszentiván s a titeli fensíkon! (ZORK.); Jánoshalma. Vármegeyhatár, Szabadka, Kula.

S. orientale L. (*S. Columnae* JACQ.). Parlagos helyeken, utak és vasútak mentén, a római sánczokon Újvidék mellett, Zsablya és Szentgyörgy között (FEICHT.); Alsókaboli, Vaskapu, Bács, Kula. Zombor, Regőcze, Madaras, Feketehegy.

- S. Loeselii* L. Utak mellett, Futak (SCHNELL.).
- Myagrum perfoliatum* L. Gabona között, Kiszács, Újvidék m. (KUP.); Óbecse (KOV.); Ludaspuszta.
- Calepina irregularis* (ASSO) THELL. Vetések szélén, utak mentén, Kiszács (KUP.); Újvidék (ZORK.); Óbecse (KOV.); Zombor és Szépliget között. Dérnye. Gombos. Bezdán és Zombor között. Kula, Regöcze. Bácsalmás. Katymár. Jánoshalma. a titeli fensíkon.
- Isatis tinctoria* L. Mesgyéken s bokros helyeken. Óbecse (KOV.); temetőben Zombor.
- Sinapis arvensis* L. Vetésekben közönséges, különösen a Bácska középső részében (Kula. Verpelét. Cservenka) alig kiirtható gyomot képez.
- S. orientalis* MURR. Zombor és környékén szántóföldeken.
- S. alba* L. Szántóföldeken. Ófutak. Jánoshalma, Mélykút, Szabadka.
- Diplolaris muralis* (L.) DC. Művelt és parlaghelyeken, Kiszács m. (KUP.); titeli fensíkon is. különösen kukoriczásokban.
- D. tenuifolia* (L.) DC. Ugyanott ugarokon. vetésekben, különösen kukoriczásokban.
- Brassica elongata* EHRH. A római sánczokon Újvidék közelében (FECHT.); óbecsei temetőben (KOV.); zombori szerb temetőben.
- B. oleracea* L., *B. Napus* L., *B. Rapa* L. Művelik, de az utóbbi kettő gyakran el is vadul, mikor is a *B. campestris* L. nevet viseli.
- Raphanus Raphanistrum* L. Vetések közt. ugarokon, vasúti töltéseken.
- R. sativus* L. Művelik konyhakertekben.
- Rapistrum perenne* (L.) BERGERET. Mesgyéken. utak szélén. vasúti töltéseken. vetésekben. a római sánczokon. Újvidék közelében (FECHT.); Kiszács és Piros (KUP.); Palics, Cservenka, stb.
- Barbarea vulgaris* (R. BR.) A Duna partjain. nedves réteken. FELBER-erdő. Hadisziget (SCHNELL.); Óbecse (KOV.).
- Roripa officinalis* (R. BR.) A Duna mentén mocsaras helyeken. a futaki rétségben (SCHNELL.); Gombosnál.
- R. Kernerii* MENYH. Az alföldi nedves szikesekre jellemző növény. Ferencz-csatorna mentén (KOV.); Alsókabol. Újvidék, Bács. Dérnye, Bácsordas, Apatin, Bezdán, Zombor, Gádor, Küllöd, stb.
- R. silvestris* (L.) BESS. Nedves helyeken, árkokban közönséges.
- R. amphibia* (L.) BESS. Mocsarakban s árteres területeken. Alsókabol, Vaskapu. Dérnye. Küllöd, Madaras.
- f. *longisiliqua* GODR. Küllöd.
- f. *lyrato-pinnatifida* BOBB. Bezdán.
- f. *pinnatifida* Bezdán a kozorai erdőben.
- f. *rotundisiliqua* GODR. Küllöd.
- Roripa küllödensis* PRODÁN (= *R. amphibia* (L.) R. BR. × *Kernerii* MENYH.) Magyar Bot. Lap. 1913. p. 125—126.
- Perennis. Caulis inferne fibris radicum densissime obsitus; erectus, cylindricus, fistulosus. Folia omnia exceptis supremis lyrato-pinnatifida, 3—5 (—7)-juga, exauriculata, laciniis oblongo-

linearibus integris, rarius 1—2-dentatis, lobo terminali oblongo-linearari vel subrotundo, folia suprema pinnatifida 1—2 (—3)-juga, laciniis terminalibus elongatis vel lineari-oblongis, integris. Racemus elongatus, laxiusculus. Flores magni ut in *R. amphibia*. Siliquae oblongo-lineares, paullo breviores et crassiores quam eae *R. Kernerii*, simillimae *R. amphibiae* v. *longisiliquosae*, pedicellis $1\frac{1}{2}$ —(2)-plo breviores. basi apiceque angustatae. stylo brevior et crassiusculo ornatae, pedicelli distantes sub angulo recto inserti, siliculae tamen saepe sursum flexae ita, ut sese cauli subparallelas exhibeant, rarius saltem inferiores horizontaliter patentes vel refracti.

Crescit in paludosis prope pagum Küllöd com. Bács-Bodrog. Legi inter parentes die 16. Maii 1912.

A *Roripa Kernerii* MENYH.-tól örökölte nagyobb fokú elágazását, lantalakú szárnyasan hasogatott leveleit, a levélseleletek szálas vagy hosszúkás szálas alakját, épségét, a meggyült laza virágzatot, virágkocsányoknak fölfelé ívalakban való görbülését, az alapjukon és csúcsukon kihegyesedő beczökék alakját.

A *Roripa amphibia* befolyása mutatkozik a magasabb termekben, a szár ürességében (csövességében), hengeres alakjában (néha a legfelsőbb levelek alakjában), a virágok nagyságában s a termés-kocsányok hosszabb voltában. A beczője a két szülő beczője között áll: rövidebb a *R. Kernerii*-nél és legjobban hasonlít a *R. amphibia* var. *longisiliquosa* GODR.-hoz. Szára nem ostorindás.

Nő a küllödi mocsarakban, Bács-Bodrog megyében. Találtam 1912 május 16.-án a szülők között. A bezdáni oldalon a köhíd és a falu között.

R. austriaca (CR.) BESS. Nedves, mocsaras helyeken közönséges.

R. armoracioides TAUSCH. Kiszács mellett (KUP.).

R. hungarica (BORB.) (*R. subamphibia* × *austriaca*). A Ferenccsatorna melletti mocsarakban, Zombor és Bácskertés között, a Duna szigetein közönséges. Ismeretesebb alakjai: f. *laevis* BORB., f. *angustifolia* BORB., f. *densissima* BORB.

R. palustris (LEYSS.) BESS. Mocsaras helyeken a Duna szigetén, ahol szokatlan nagyra nő úgy, hogy alig lehet ráismerni.

Armoracia rusticana (LAM.) G. M. SCH. TORNA. Múvelik. Elvadul. Vadon *A. macrocarpus* (W. K.) néven ismeretes, Zombor.

Cardamine hirsuta L. Dunamenti erdőkben. Vajszka; *Óbecse (KOV.) var. *campestris* FR. Újvidék környékén (ZORK).

C. pratensis L. Újvidék és a Hadisziget rétjein (ZORK.); Ferenccsatorna mentén (Zombor, stb.).

C. parviflora L. Alsókaból és a Hadisziget nedves, mocsaras rétjein (ZORK.); a Tisza mentén (KOV.); Derye, Bogyán, Bezdán a kozorai erdőben szikes mocsarak szélén.

Capsella Bursa pastoris (L.) MED. Parlag, művelt helyeken, utzákon, utakon, árkokban közönséges.

- f. *apetala* KOCH. Zombor utcazám, kertekben. az 1915. évben igen sok volt. Ugy látszik, hogy a változó hőmérsékletű tél, a milyen az 1915. volt (januárban is virágoztak egyes példányok), nagyon befolyásolja a szirmok képződését. Voltak olyan példányok, a melyeknek a szirmlevele teljesen hiányzott. továbbá olyanok, a melyeknek szirmlevele csak félig volt meg (a rendes szirmlevélnek a felét képezték) és sok más átmeneti alak.
- Camelina sativa* (L.) CR. Gabonaföldeken. homokos helyeken, utcazámokon, kőfalakon. Újvidék. Alsókabol. Sajkásszentiván (ZORK.); Vajszka. Regőcze, Jánoshalma. Szabadka, Ludaspuszta, Titel.
- C. microrcarpa* ANDR. Ugyanott.
- Neslia paniculata* (L.) DESV. Óbecsén szállási vetésekben (KOV.).
- Draba nemorosa* L. Alsókabol. Sajkásszentiván mesgyéin (ZORK.); Regőczén. Palicson erdő tisztáson.
- D. laiocarpa* ROTH. (*D. Aizoon* WHLBG. «Auf der Ebene des Bäcsers Com. (JANKA exs.) NEILREICH l. c. p. 261.» Nem találtam meg, valószínűleg tévedés!
- D. verna* L. (*Erophila verna* E. MEY). Kora tavasszal a Bäcska összes kaszálóin és legelőin közönséges: még a szikésekre is letéved.
- D. muralis* L. A Hadisziget fővényes mezőin és halmain (ZORK.); bezdáni erdő nedves, szikes, kiszikkadt legelőin.
- Stenophragma Thalianum* (L.) ČELAK. Szántóföldeken. Zombor a Sikara-erdő felé.
- Arabis Turrita* L. Erdős helyeken, futaki erdő (SCHNELL.); bezdáni erdő.
- A. auriculata* LAM. Újvidék és Futak között homokos legelőkön, a titeli fensíkon! (ZORK.); Regőcze. Palics.
- A. hirsuta* (L.) SCOP. Gyepes helyeken, *Óbecse (KOV.); dernyeai erdő.
- A. nemorensis* WOLF (*A. glastifolia* RCHB.). Futaki erdőben (SCHNELL.).
- Erysimum cheiranthoides* L. Parlaghelyeken *Óbecse (KOV.).
- E. canescens* ROTH. Homokos helyeken s legelőkön, Sajkásszentiván, titeli fensíkon! (ZORK.); *Óbecse (KOV.); Palics.
- E. repandum* L. Mesgyéken, parlaghelyeken, vasúti töltések mentén közönséges.
- E. pannonicum* CR. Bokros kövecses helyeken, Cserevicsen és Kamenitzén.
- Cheiranthus Cheiri* L. Kerti növény.
- Syrenia cana* PILL. et MITTERP. Homokos mezőkön, futó és kötött homokon. *Óbecse (KOV.); Nagybaracska, Bäcsalmás, Jánoshalma, Szabadka, Tompa.
- Alyssum alyssoides* L. Napos szikár helyeken, dombokon közönséges, római sánczok Újvidék közelében (FEICHT.), Kiszács m. (KUP.); Titel, Alsókabol, Zombor, Jánoshalma.
- A. desertorum* STAPF (*A. minimum* WILLD.). Halmokon, dombokon, mesgyéken, utak mellett Óbecse (KOV.); Kiszács (KUP.); Alsó-

kabol, Sajkásszentiván homokhalmain (ZORK.); Zombor, Kula, Regöcze, Madaras, Bácsalmás. Jánoshalma Tompa, Szabadka, Ludaspuszta, Feketehegy. Titel.

A. commutatum L. (*A. arenarium* Gmel.). Homokos buczkákon, Jánoshalma, Vármegeyehatár.

A. tortuosum W. K. Futó és kötött homokon Jánoshalma, Vármegeyehatár, Tompa, Szabadka, Ludaspuszta.

A. linifolium Steph. Titeli fensíkon, az 1911. évben Titeltől kezdve végig kísértem a titeli fensík tiszai oldalán. A lősz szakadékos szabad helyeit kedveli. Június 3.-án csak termésben találtam.

Berteroa incana (L.) DC. Mezőkön, parlagokon közönséges.

Echidium syriacum (L.) R. Br. Mezei utak szélén, mesgyéken, Újvidék és a Glisza között (ZORK.); Kiszács (KUP.); Óbecse (Kov.); Alsókabol, Pacsér, Zombor, Regöcze, Szabadka, néha szikések szélére is beférkőzik.

Hesperis matronalis L. var. *runcinata* W. K. Az alsókaboli, futaki erdőben (SCHNELL.).

H. tristis L. Zombor a csatorna mentén. Szabadka a Körözszerdő közelében.

Bunias orientalis L. Újvidék és Kamenitza között a Dunaparton (ZORK.); Szabadka.

Conringia orientalis (L.) Dum. A Tisza vidékén (Kov.); Szalatornyapusztán Óbecsén (Kov.).

Resedaceae.

Reseda lutea L. Mesgyéken, homokos, gyepes helyeken és száraz lejtőkön, Alsókabol, Sajkásszentiván, Futak (SCHNELL.); római sánczok Újvidék közelében (FEICHT.); Verbász, titeli fensíkon.

R. luteola L. Parlagos helyeken, Óbecse (Kov.).

R. Phyteuma L. Mesgyéken, száraz, homokos helyeken, Óbecse (Kov.); titeli fensíkon, Overbász, Kula, Csantavér, Kishegves, Bajmok, Zombor a Sikara mellett, Jánoshalma lősz- és homokos helyein.

Crassulaceae.

Crassula caespitosa Cavan. (*Sedum deserti-hungarici* SIMK.). Szikes legelőkön. Alsókabol tölgyerdő tisztásain, különösen sok van a zárdá mögötti legelőkön; CHOTEK-pusztán, Apatin, Bezdán a kozorai erdő legelőin.

Sedum maximum (L.) Hoffm. Római sánczokon Újvidék közelében (FEICHT.); futaki erdőben (ZORK.); bogyáni erdőben, titeli fensíkon.

S. acre L. Homokos halmokon és száraz mezőkön, római sánczok Újvidék közelében (FEICHT.); vertföldű és kőkerítéseken Zombor.

S. Hillebrandi FENZL. Homokon, Jánoshalma, Szabadka.

Sempervivum tectorum L. Házfödeleken és falakon.

A kaktusz-féléket leginkább eserepekben tenyésztik a következő nemekben: *Opuntia vulgaris*, *Cereus*, *Cactus flagelliformis* L., *C. speciosa* WILLD., *Creaster*, *Maxillaria*, *Echinocactus*
Az *Echeweria*-fajokat a szőnyegkertészetnél alkalmazzák (ZORK.).

Saxifragaceae.

Saxifraga tridactylites L. Nedves homokos legelőkön, Ujvidék és Futak között, Alsókabol, Tündéres (ZORK.); Kisköszeg.

f. *exilis* POLL. Ludaspuszta.

S. bulbifera L. A dunamenti legelőkön, Alsókabol (Kov. és ZORK.): Futak (ZORK.); Bezdán kozorai erdő; itt a szikes kaszálók szélén is előfordul.

Parnassia palustris L. *Óbecse (Kov.); nedves réteken, homokos mélyedésekben Tompán.

Philadelphus coronarius L. Dízszerje, felünket jól bírja.

Ribes Grossularia L. Kertekben művelik.

R. rubrum L. Hasonlóan művelik.

R. aureum PURSH. Dízszerje.

Platanaceae.

Platanus orientalis L. és *P. occidentalis* L. Parkokban ültetik s utak szegélyezésére használják. Zombor a vasút felé vezető úton és a Ferencz-esatorna felé igen szép platánok voltak, de nagyobbára kivágták és *Celtis*-szel helyettesítették; egy néhány példányunk a vasút felé vezető úton még ez ideig is megmaradt.

Rosaceae.

Spiraea crenata L., *S. ulmifolia* SCOP., *S. opulifolia* L., *S. salicifolia* L. Dízszerjékként művelik.

Kerria japonica L. Dízszerje.

Cytisus vulgaris PERS. Kertekben, szőlőkben művelik.

Malus pumila MILL. (*Pirus malus* L.). Erdőkben, Alsókabol. Futak, Bogyán, Bezdán.

P. communis L. var. *piraster* (L.) BORKH. Ugyanott.
var. *sativa* DC. Művelik.

Mespilus germanica L. Művelik szőlőkben.

Crataegus monogyna JACQ. Erdőkben, esalitos helyeken, mesgyéken, s utak mellett, a futaki! kaboli! erdőben (ZORK.); Bezdán, Apatin, Vármegyehatár, Szabadka.

f. *pilosa* PRODAN különbözik a tipustól abban, hogy termései csak félakkorák és az egész termés többé-kevésbé szőrös.

C. pentagyna W. K. Erdőkben, Futak, Kabol (ZORK.).

C. melunocarpa M. B. Ujvidék mellett a FELBER-erdőben és a Hadiszigeten (ZORK.).

C. nigra W. K. A dunai szigeteken. Hadisziget (ZORK.);! Mohács és Bezdán között több helyen, Előszigeten.

Rubus caesius L. Tarlókon, mesgyéken, s dunai szigeteken és a Duna partján, Gombos, Bezdán; a római sáncokon Ujvidék közelében, Zsablya az Atymaska-bara közelében (ZORK.).

R. tomentosus BORKH. Erdőkben, bokrokban, bezdáni úton Doroszló.

R. leucophaeus P. J. M. (*R. caesius* × *tomentosus*). Pacsér, titeli fensíkon.

- R. idaeus* L. Kertekben művelik.
- Fragaria vesca* L. Futak erdőtisztásain közönséges (ZORK.); a római sánczokon (FEICHT.); Kishegyes.
- F. moschata* DUCH. Az előbbivel együtt terem (ZORK.). Kertekben is művelik.
- F. viridis* DUCH. Kabol homokhalmain (ZORK.); homokos legelőkön, bokrokban Jánoshalma, Vármegyehatár, Szabadka, Kula.
- Potentilla supina* L. Nedves, árteres helyeken, Kiszács (KUP.); Zombor, bezdáni erdő, Monostorszeg, titeli fensík és a Tisza között.
- P. anserina* L. Vizenyős helyeken, árokpartokon közönséges.
- P. reptans* L. Nedves réteken a Hadiszigeten (ZORK.); Zombor a városi legelőn, Verbász, Kishegyes. stb.
- P. silvestris* NECK. Erdők szélén nedves, homokos helyeken, FELBER-erdőben s a Hadiszigeten (ZORK.); bezdáni erdő.
- P. canescens* BESS. Kabol partos mesgyéin (ZORK.).
- P. Baumgarteniana* SCHUR. Újvidék a Duna partján, Apatin.
- P. arenaria* BORKH. Kiszács (KUP.); szórványosan a futaki erdőben és Sajkásszentiván homokhalmain (ZORK.); bezdáni erdő, Zombor, Jánoshalma, Csantavér, Kishegyes, Kula, Temerin, titeli fensík, stb.
- P. argentea* L. Ugyanott, néha a szikesek szélén is (Bezdan).
- P. incanescens* OPIZ. Száraz legelőkön. Tizsakálmánfalva és Kabol között, Apatin, Kula, Jánoshalma, Csantavér, titeli fensík.
- P. Wiemanniana* GÜNTH. et SCHUM. Telecskai löszön, Kula és Cservenka között, Kula és Verbász között, Csantavér.
- P. recta* L. Római sánczokon Újvidék közelében (FEICHT.): *Óbecse (KOV.); titeli fensíkon a *P. leucotricha* BOBB.-hoz közeledik.
- P. leucotricha* BOBB. Titeli fensíkon (KUP.).
- P. rubens* (CR.) ZIMM. Futaki erdőben (ZORK.); erdőtisztásokon, legelőkön, Zombor a Ferencz-csatorna mentén, Derye, Vármegyehatár.
- P. alba* L. A futaki erdőségben (ZORK.); erdőtisztásokon Bezdan, Apatin, Vajszka, Kabol.
- P. fruticosa* L. Díszeserje.
- Geum urbanum* L. Az összes erdőkben, sokszor bokrokban is.
- Filipendula ulmaria* (L.) MAXIM. A Hadisziget nádasaiban (ZORK.).
- F. hexapetala* GILIB. (*Spiraea Filipendula* L.). Fűves helyeken, mesgyéken, kaszálókon, Alsókabol, Sajkásszentiván (ZORK.); római sánczok Újvidék mellett (FEICHT.); Ófutak, Derye, Bácsordas, Bezdan, Madaras, Vármegyehatár.
- Atchemilla arvensis* (L.) SCOP. Futak erdőtisztásain (ZORK.); Bezdan erdőtisztásain.
- Agrimonia Eupatoria* L. Alsókabol, Sajkásszentiván mesgyéin (ZORK.); római sánczokon Újvidék mellett (FEICHT.); a Ferencz-csatorna mentén több helyen.

- Sanguisorba officinalis* L. Réteken és mocsáros helyeken Kabolon, a Hadi-zigeten (SCHNELL.): Óbecse (KUP.); nedves homokos legelőkön és kaszálókon. Ludaspusztán a körözi kaszálókon, Tompán.
- S. muricata* (SPACH.) GREMLI. Vasútak mentén, szikár helyeken, Zombor és Újvidék között, stb.
- Rosa canina* L. f. *euoxyphylla* BORB. Gombos mellett.
- f. *viridis* HASSE. Zombor Erzsébet-ligetben.
 - f. *spuria* PUG. Zombor határában.
 - f. *flexibilis* DÉS. Zombor Erzsébet-ligetben.
 - f. *fallens* DÉSÉGL. Zombor Erzsébet-ligetben.
 - f. *macroacantha* RIP. Ugyanott.
 - f. *glaucescens* DES. Ugyanott és Vajszkán.
 - f. *semibisserata* BORB. Zombor Erzsébet-ligetben.
 - f. *lasiostylis* BORB. Ugyanott.
 - f. *mucronulata* DÉSÉGL. Zombor a Ferencz-esatorna mentén.
 - f. *fissispina* WIERZE. Ugyanott
 - f. *fissidens* BORB. Zombor Erzsébet-ligetben.
- R. andegavensis* BAST. Zombor Erzsébet-ligetben.
- R. agraria* RIP. Zombor Erzsébet-ligetben.
- R. dumetorum* THUILL. f. *platyphylloides* DÉS. Zombor a római kath. temetőben.
- f. *acutifolia* BAST. Zombor Erzsébet-ligetben.
 - f. *subglabra* BORB. Ugyanott.
 - f. *solstitialis* BESS. Ugyanott.
 - f. *leptotricha* BORB. Vajszka.
 - f. *obscura* PUG. Zombor Erzsébet-liget.
 - f. *semiglauc*a BORB. Kamenitz erdeinek szélén.
 - f. *Carioni* DÉS. GUILLOTTI. Ugyanott.
 - f. *implexa* GREN. Zombor a rom. kath. temetőben.
- R. corifolia* FR. Zombor a Ferencz-esatorna mentén.
- f. *frutetorum* BESS. Zombor Erzsébet-ligetben.
 - f. *venosa* CHRIST. Ugyanott.
- R. cuneatifrons* KUPCSOK. Zombor Erzsébet-ligetben.
- R. glauca* VILL. f. *imponens* RIP. Ugyanott
- R. ooglauca* BORB. Zombor Erzsébet-ligetben.
- R. sepium* THUILL. Zombor a Ferencz-esatorna mentén.
- R. sepium* THUILL. f. *Kupcsokiana* PRODAN.

Rami florentes inermes, petioli dense cano villosi et sparse glandulosi; stipulae angustae glabrescentes longe acuminatae margine tantum glandulosae; foliola ovato-elliptica, inferiora obovata: basi et apice acuta aut acuminata, supra glabra, obscure viridia, subtus in nervo medio densius pilosa et glandulosa, in nervis lateralibus rarius pubescentia rarissime glandulosa; bractae glabratae longiores ovato-lanceolatae, apice foliosae; pedunculi elongati; receptaculum ovoideum: sepala post anthesim reflexa, dorse pilosula, eglandulosa; styli densius pilosi; fructus ovoideus.

Provenit ad oppidum Zombor in nemore urb. Com. Bács-Bodrog.

- R. rubiginosa* L. f. *apricorum* RUP. Zombor Erzsébet-liget.
R. rubiginosa L. × *R. tomentosa*? Ugyanott.
R. gallica L. f. *pumila* BRAUN. Vajszka.
Prunus nana (L.) ZUCC. Óbecsei határban Kapás-szállás közelében (Kov.).
P. spinosa L. Erdők körül, mesgyéken, a római sánczokon Újvidék közelében (FEICHT.). Alsókabolon sok, Derynén, Bácson, bezdáni erdőben, titeli fensíkon.
 var. *dasyphylla* SCHUR. Ugyanott.
P. Chamaecerasus JACQ. Titeli fensíkon (Kov.), Gombos.
P. Armeniaca L. Gyümölcsösökben, szőlőkben művelik, nem sokáig él.
P. communis (L.) FRITSCH. Kertekben művelik, habár nem sok hasznát veszik.
P. Persica (L.) ZUCC. Művelik, de kevésbé válik be, igen hamar pusztul el.
P. insilitia L. Ritkábban művelik.
P. domestica L. Elég jól válik be, csak sok hernyója van, mint az almafának.
P. avium L. Művelik, legjobban válik be az összes gyümölcsfák között.
P. Cerasus L. Művelik, nagyon jól válik be, néha elvadul (Bács erdeiben).
P. Padus L. Diszceserje.
P. Mahaleb L. Parkokban.

Leguminosae.

- Cervis Siliquastrum* L. Diszceserje.
Gleditschia triacanthos L. (Vad Szentjánosfa). Díszfaként és élőszövényül tenyész-
 tik. Egy ízben a zombori pénzügyigazgató tudakozódott nálam ezen növény
 termésének czukortartalma felől, amennyiben egy vállalkozó méhser (boza)
 előállítására akarta használni és erie engedélyt is kért.
Sophora japonica L. Zomborban utezák szegélyezésére, parkokban és temetők-
 ben ültetik: jól bírja a telet, termései azonban nehezen érnek meg.
Genista tinctoria L. var. *elatior* KOCH. A Hadiszigeten és Futak
 rétségein (ZORK.), bezdáni erdő szélén. Apatin, Vajszka, Kabol,
 más helyen a Duna mentén, továbbá a Ludas-pusztán a kőröksi
 legelők szélén.
 f. *pubescens* (L'ANG.). Ludas-pusztán a kőröksi legelőkön nagy
 mennyiségben.
G. nervata KIT. Erdők szélén, bokrokban, Ófutak az alsó erdőben
 (CHOTEK-pusztái). Kamenitz közelében; ZORKÓCZY Újvidék és
 körny. fl.-jában az utóbbit *G. ovata* W. K. néven közli, alighanem
 NEILREICH nyomán, a ki azonosította a *G. nervata*-t a *G. ovata*-
 val. Amint tudjuk, ez két különböző növény. Az említett körülmény
 tévesztett meg egyes. újabban a Szerémségben botani-

záló társainkat is, miért e növényt *G. ovata* W. K. néven hozták forgalomba.

Lubrum vulgare GRISEB. Kertekben művelik.

Cytisus nigricans L. Futaki erdő tisztásai (ZORK.); hasonló helyeken, Vajszkán, Bezdán kozorai erdejében, Apatin és más duna menti erdőben.

C. austriacus L. Római sánczokon Újvidék közelében (FEICHT.); Zombor.

var. *arenarius* SIMK. Futó és kötött homokon, Jánoshalma, Vármegyehatár, Tompa, Szabadka, Halas, stb.

var. *virescens* KOVÁTS. Kiszácson (KUP.).

C. pallidus SCHRAD. Titeli fensíkon a Nagysulykán.

C. Rochelii WIERZB. Kiszácson a futaki út mellett (KUP.).

C. leucotrichus SCHUR. Homoki erdőkben Szabadkán.

C. ratisbonensis SCHAEFF. Homokon. Terézhalom, Jánoshalma, Halas.

Lupinus albus L. és *L. hirsutus* L. Kertekben virágjukért művelik.

Ononis hircina JACQ. Hadiszigeten (ZORK.).

var. *spinescens* LED. Szikes réteken az újvidéki állomás mellett (KUP.).

O. spinosa L. Újvidék és környéke mezőin és legelőin, különösen homoktalajon közönséges (ZORK.); Zombor és környékén nagy mennyiségben. Madaras, Szabadka, Csantavér, Temerin, titeli fensík.

var. *albiflora* NEILR. Kiszácson (KUP.).

Anthyllis Vulneraria L. Homokvidéken vasúti árkok mentén, Regöcze, Madaras, Bácsalmás, Mélykút, Jánoshalma, Szabadka, Dérnye, Hódság.

A. polyphylla KIT. Zombor, a városi legelőn.

Trifolium ornithopodioides (L.) SM. Szikesek nedves részein, Bezdán, Apatin, Bácsordas, Dérnye, Bács, Bogyán, Alsókabol a kolostor mögött levő erdei tisztáson és Kátyon.

T. medium L. Bokros helyeken, erdők szélén, Újvidéken.

T. pallidum W. K. Szikes legelőkön, de inkább azok szélein, Bezdán, Apatin, Bácsordas, Dérnye, Alsókabol.

T. pratense L. Réteken, mesgyéken, erdőtisztásokon s útszéleken.

T. alpestre L. Erdőtisztásokon. Bezdán kozorai erdő, Ófutak alsóerdő; Cserevicsen.

T. rubens L. Bezdáni erdőben.

T. ochroleucum L. Erdők tisztásain, Bezdán, Ó-futak alsóerdő.

T. pannonicum JACQ. Kabol erdőtisztásain. (ZORK)!

T. striatum L. száraz szikeseken és homokos legelőkön, Apatin, Bácsordas, Dérnye, Bács, Bogyán, Ófutak alsóerdő, Madaras.

T. subterraneum L. Legelőkön, Alsókabol, a zárda mögötti erdőszélen és szikes erdőtisztáson, CHOTEK-pusztai legelőn.

T. incarnatum L. Vasúti töltéseken, Bácsordas, Dérnye, Bács, Palánka, Újvidék és Zombor között több helyen. Behurczolt növény

- T. arvense* L. Legelőkön, kaszálókon. szántóföldeken közönséges.
T. vesiculosum SAVI. A síkság rétjein, Tiszaföldvár (Reliquiae KITAIBELIANAE 52); Tisza mentén (Kov.).
T. fragiferum L. Nedves, árteres területeken és kevésbé szikes területeken közönséges.
T. laevigatum POIR. Szikes legelőkön és azok szélein, Bezdán, Apatin, Bácsordas, Dernye, Bács, Bogyán, Alsókaból faluk erdeinek tisztásain, Ófutak alsóerdő.
T. parviflorum EHRH. Sajkásszentiván szikes rétjein (ZORK.); hasonló helyeken Bezdán, Apatin, Dernye, Alsókaból.
T. montanum L. Futak és Alsókaból erdőtisztásain (ZORK.); hasonló helyeken Bezdán, homokon Jánoshalma, Terézhalma, Vármegyehatár, Tompa, Szabadka.
T. repens L. Mesgyéken, utak szélén, nedves árkokban, legelőkön a legközönségesebb növény.
T. hybridum L. Mocsaras helyeken, vizes réteken elég közönséges.
T. angulatum W. K. Nedves, szikes legelőkön és azok szélein, Bezdán, Apatin, Bácsordas, Dernye, Bács, Bogyán, Alsókaból és Ófutak faluk erdeinek tisztásain.
T. aureum POLL. Piros környékén (Kup.).
T. campestre SCHREB. Legelőkön, erdők tisztásain, utak mentén.
T. minus SM. Legelőkön, kaszálókon, kevésbé szikes helyeken a Duna mentén, Dernye, Apatin.
T. filiforme L. Ugyanott, a szikeseést még jobban bírja, Madaras, Gádor.
Medicago sativa L. Művelik, de elvadultan is található, Csantavér, Újvidék.
M. varia MARTYN (*M. falcata* × *sativa*). Utak és vetések szélén, Madarason.
M. falcata L. Ugyanott és legelőkön, mesgyéken, homokon igen hosszú szárú és levelű példányok találhatóak, sokszor mirigyszőrösök.
M. lupulina L. Parlag- és művelt helyeken, különösen homokon.
M. prostrata JACQ. Homokon Jánoshalma, Mélykút, Szabadka.
M. minima (L.) BARTAL. Újvidék (ZORK). Homokos, partos helyeken, legelőkön, Alsókaból, Zombor, Regőcze, Jánoshalma, Mélykút, Szabadka.
var. *viscida* KOCH. Homokon Szabadka, Ludaspuszta, Vármegyehatár.
var. *elongata* ROCH. Óbecse (Kov.); Újvidék (Kup.); Bácsordas, Kula.
Trigonella monspeliaca L. Homokdombokon. Újvidék a szőlőkben és a kálvária mellett, Madaras, Jánoshalma, Mélykút, Szabadka, Ludaspuszta, titeli fensík.
Doryenium herbaceum VILL. Futaki erdőtisztásokon!, és a kaboli partokon (ZORK.), a Ferencz- és Ferencz József-esatorna mentén.
Melilotus dentatus (W. K.) PERS. Kaból szikes rétjein (ZORK.).

- M. macrorrhizus* (W. K.) PERS. A futaki rétságban és a Hadiszigeten (ZORK.).
- M. officinalis* (L.) LAM. Mesgyéken, utakon közönséges.
- M. albus* DESR. Ugyanott.
- M. coeruleus* DESR. Óbecse (Kov.)
- Lotus siliquosus* L. Mocsarak szélein, árkok mellett és nedves réteken fordul elő, néha a szikésekre is átmegy: Újvidéken és a Hadiszigeten (ZORK.): Újvidék és Kiszács között (KUP.); Verbász, Kishegyes, Szabadka, Ludaspuszta.
- L. corniculatus* L. Újvidék rétjein (ZORK.); hasonló helyeken a vármegye más részein is.
var. *villosus* THULL. Száraz legelőkön, Apatin, Jánoshalma, Mélykút, Szabadka. Kishegyes, Csantavér.
f. *hirsutus*. Római sánczokon (FEICHT.).
- L. tenuifolius* (L.) Újvidék és a Hadisziget nedves rétjein (ZORK. és KUP.); szikes nedves réteken, Zombor, Kula, Verbász, Madaras, stb.
- L. angustissimus* L. Kissé szikes legelőkön. Apatin, Bácsordas, Deraye, Bács, Vajszka faluk erdeinek tisztásain.
- Galega officinalis* L. Nedves réteken és ártereken: bőven a Hadiszigeten és Kabol rétjein (ZORK.). Zombor. Sajkásszentivánon sok. Újvidék, Ofutak.
- Amorpha fruticosa* L. Díszeserje, különösen homokon ültetik; elvadultan Újvidék mellett a FELBER-erdő fűzesében.
- Glycyrrhiza echinata* L. Árteres, nedves helyeken a Tisza vidékén (Kov.), Káty, titeli fensík és a Tisza között.
- G. glandulifera* W. K. A Duna partjain és szigetein, a Tisza vidékén (Kov.); Óbecse
- Colutea arborescens* L. Homokon Vármegyehatáron, díszeserje is.
C. cruenta Arr. Művelik.
- Robinia Pseudacacia* L. Homokkötésre és utak szegélyezésére használják, a homokon erdőt alkot. Másodszori virágzása az 1911. évben augusztus 16–18-ika közé esett.
- Astragalus exscapus* L. Homokon, Szabadka és Vármegyehatár között.
- A. glycyphyllos* L. Óbecse (Kov.); erdőkben, tisztásokon, füves helyeken, Újvidék szőlőiben, bezdáni erdő, a Ferencz-esatorna mentén, Kishegyes.
- A. contortuplicatus* L. Tiszamenti fűzesek, Óbecse (Kov.).
- A. asper* JACQ. Kaboli erdőtisztásokban (ZORK.).
- A. Cicer* L. Bokros helyeken, gyümölcsösökben, Kiszács (KUP.); Kula és Verbász között lösz-dombokon: Zombor; homokon Jánoshalma, Mélykút, Szabadka.
- A. dasyanthus* PALL. Homokos dombokon Kishegyes (W. K. l. c. 46); Szabadka határában.
- A. austriacus* JACQ. Homokon és löszön, Kiszács, (KUP.); Tündéres a titeli fensíkon! Kabol partosabb mesgyéin (ZORK.); Madaras,

Babapuszta (MIHÁLIK), Kishegyes, Csantavér, Kula és Verbász között, Títelek.

- A. *Onobrychis* K. Kiszács (KUP.); Újvidék és Kabol homokos halmain (ZORK.); Zsablya és Szentgyörgy (FEICHT.); Madaras, Jánoshalma, Mélykút, Szabadka, Kishegyes, kulai temető. Csantavér, Bácsföldvár, titeli fensíkon.
- A. *virgatus* PALL. Futóhomokon, Jánoshalma, Terézhalma, Halas, Szabadka.
- var. *albiflorus* PRODAN. Ugyanott.
- Coronilla varia* L. Futak erdőtisztásain, Kabol homokhalmain (ZORK.); Zombor, Kula, Kishegyes, Csantavér, stb.
- C. *Emerus* L. Disznóvény.
- Onobrychis viciaefolia* SCOP. Takarmánynak természetlik. elvadul. az újvidéki vasúti töltésen és a csatornaparton (ZORK.); Óbecse (KOV.) és sok más helyen, különösen a vasúti töltéseken.
- O. *arenaria* (KIT.) DC. Futóhomokon Jánoshalma, Terézhalom, Halas.
- Vicia dumetorum* L. Bokros helyeken, Verbászon.
- V. *silvatica* (L.). Futak erdeiben (ZORK.); Újvidék és Káty töltésén (FEICHT.).
- V. *hirsuta* (L.) GRAY. Mesgyéken és bokros helyeken, Óbecse (KOV.); Bezdán, Nemesmilitics.
- V. *tetrasperma* (L.) MENCH. Ugyanott.
- V. *villosa* ROTH. Gabonaföldeken, Nemesmilitics. Nagybaracska, Jánoshalma, Mélykút, Szabadka.
- V. *Cracca* L. Nedves réteken. bokrokban.
- var. *tenuifolia* ROTH. Római sánczok Újvidék közelében (FEICHT.); bezdáni erdőben bőven.
- V. *Faba* L. Művelik.
- V. *pannonica* CR. Kiszács (KUP). Futak erdőtisztásain (ZORK.); Óbecse (KOV.); Gombos, Zombor, Bácsföldvár, Vaskapu, Kabol.
- V. *striata* M. B. Bácsföldvár.
- V. *lathyroides* L. Alsókaboli mesgyéken, a titeli fensíkon és az újvidéki hídfősánczon (ZORK.).
- V. *serratifolia* JACQ. Kiszács és Piros között (KUP.); kaboli és futaki erdőben (SCHNELL.); Újvidéken (Reliqu. KIT. 80); Derye. Vajszka, Apatin és Bácsszentiván között.
- V. *sepium* L. Erdőkben és bokros helyeken, bezdáni erdő. Vajszka, Gombos és Derye között.
- V. *lutea* K. Vasúti töltéseken, Piros m. (KUP.).
- V. *sordida* W. K. Mesgyéken, vetésben, Ófutakon, bezdáni és vajszkai erdőben, Madaras, Újvidéken; Erdődön, Kamenitzen.
- V. *grandiflora* SCOP. Óbecse (KOV.).
- V. *sativa* L. Mivelt talajon közönséges.
- V. *segetalis* THUILL. Vetések közt parlagokon. Nemesmilitics, Apatin. Derye, Gombos, Csantavér.
- V. *Biebersteinii* BESS. Óbecse (KOV.).

Lens esculenta MICH. Múvelik.

Cicer arietinum L. Múvelik.

Lathyrus Aphaca L. Szántókon, parlagokon, Piros (KUP.): Óbecse (KOV.); Alsókabol, Futak. Vajszka. Csantavér, Szabadka.

L. Nissolia L. Kabol és Sajkásszentiván mesgyéin (ZORK.): zombori téglagyár bokraiban, Ófutak és Dernye erdőszélen.

L. sativus L. Múvelik.

L. hirsutus L. Hadiszigeten (ZORK.); Piros m. (KUP.); mesgyéken Újvidék, Apatin, Mélykút, Jánoshalma. Szabadka.

L. tuberosus L. Kiszács (KUP.): Zsablya, Szentgyörgy (FEICHT.); római sánczok Újvidék közelében (FEICHT.); Verbász, Zombor.

L. pratensis L. Kiszács (KUP.); Kabol erdőirtásaiban és a Hadisziget rétjein (ZORK.); nedves kaszálókon, bokrokban Báestóváros és Dernye között, Kula.

L. paluster L. Újvidék és a Hadisziget nedves rétjein (ZORK.); Futak (SCHNELL.).

L. silvester L. Bokros helyeken Futakon (SCHNELL.); Dernye.

L. latifolius AUCT. (*L. megaanthus* STEUDEL). Erdők szélén, bokrokban, Dernye. Titel, Ófutak; Kamenitz.

L. pannonicus (JACQ.) GARCKE. Alsókaboli kolostor erdőirtványában (ZORK. és KOV.).

L. vernus (L.) BERNH. Doroszló erdeiben (KOV.).

L. banaticus (HEUFF.) (*Orobis banaticus* (HEUFF.)). Dorneyei és bogyáni erdőkben.

L. uiger (L.) BERNH. Közönséges a futaki és kaboli erdőkben (ZORK.); Vajszka. Bezdán, Apatin.

Pisum sativum L. és *P. sarraratum* HOST. Múvelik.

Phaseolus vulgaris L., *Ph. coccineus* L., *Ph. nanus* L. Mindhárom fajtát művelik.

Geraniaceae.

Geranium phacum L. Bokrokban Verbászon.

G. pusillum L. Parlaghelyeken, mesgyéken, utakon, Bezdán, Tündéres, Temerin, Kula. Palics, Csantavér.

G. divaricatum EHRH. Bokrokban Zombor, Madaras, Szabadka.

G. dissectum L. Utak mentén, vetések között Újvidék, Alsókabol, Futak (SCHNELL.); Óbecse (KOV.). Dunamenti legelőkön: Dernye, Bezdán.

G. columbinum L. Mezőkön, bokros helyeken közönséges.

G. pyrenaicum L. *Óbecse (KOV.).

G. molle L. Legelőkön Regőcze, Őrszállás, Gádor, Zombor, Bezdán, Apatin, Bácsordas, Bács Dernye, Bogyán, Palánka, CHOTEK-puszta, Káty, Alsó- és Felsőkabol.

G. Robertianum L. Árnyas erdőkben, Kabol, Futak (ZORK.); *Óbecse (KOV.); Bács, Bácsordas, Dernye, Bezdán, Apatin. Zombor.

G. pratense L. Szőlőkben. Óbecse (KOV.).

G. sanguineum L. A futaki erdő szélein és tisztásain.

Erodium ciconium (L.) WILLD. Óbecse (KOV.); telecskai löszön, a cservenkai temetőben, a titeli fensíkon.

E. cicutarium (L.) L'HÉRIT. Utak szélén s parlaghelyeken közönséges.

Pelargonium radula AIT. és *P. zonale* WILLD. Számos fajtában művelik.

Oxalidaceae.

Oxalis stricta L. Díszkertekben és az újvidéki sétátéren elvadulva található (ZORK.); dunamenti erdőkben.

Tropaeolaceae.

Tropaeolum majus L. Dísznövény, nagyon életre való.

Linaceae.

Linum catharticum L. Hadisziget rétjein (ZORK.): Újvidék (KUP.); Bezdán, Szabadka hasonló helyeken.

L. flavum L. Római sánczokon Újvidék közelében (FEICHT.); füves helyeken a titeli fensíkon.

L. hirsutum L.-hez hasonló alakok találhatók Szabadkán.

L. glabrescens ROCH. (*L. nudifolium* WIERZB.). Futóhomokon. Jánoshalma, Terézhalom, Halas. Változó növény. Majd az egész növény csupasz, majd a szára végig szőrös, vagy csak a felső része az. A levelei is változók: a futóhomok nyílt helyein növények aprólevelűek; a nyár- és akáczligetek szélén növények hosszabb levelűek és szőrösebbek. Ez utóbbit átmeneti alaknak lehet tekinteni a *L. glabrescens* és *L. hirsutum* között.

L. usitatissimum L. Művelik.

L. austriacum L. Előfordul az egész vármegyében a vasúti töltések, utak mentén. Szabadka, Kishegyes, Csurog. Ferencz esztorna, Alsókaból.

L. perenne L. Újvidék, Alsókaból, Sajkásszentiván halmos helyein (ZORK.); Óbecse (KOV.); Ófutam mesgyén, Gombos, Szabadka, Ludaspuszta a körözi legelőkön.

Zygophyllaceae.

Tribulus orientalis KERN. Római sánczokon Újvidék közelében (FEICHT.); Zsablya és Szentgyörgy között (FEICHT.). Titeli fensíkon és Szabadka Jánoshalma, Madaras és Nagybaraeska közötti homokos területeken közönséges.

Rutaceae.

Ruta graveolens L. Kertekben művelik.

Dictamnus albus L. A futaki erdőben (ZORK.). Kertben MIALIK tanár kísérte tenyésztetni, de kevés sikerrel, míg esorvási (Békés m.) kertekben nagyon szépen díszlik.

Xanthoxylon fraxineum WILLD. Díszserje, a telet jól állja.

Ptelea trifoliata L. Díszserje.

Simarubaceae.

Ailanthus glandulosa Desf. Díszfaként művelik, nagyon megszokta éghajlaturunkat; itt-ott elvadult.

Polygalaceae.

Polygala comosa Schkuhr. Homokteknőkben. Ludaspuszta a kőröksi legelőkön, Vármegyehatár, Jánoshalma.

P. vulgaris L. Római sánczokon Újvidék közelében (Feicht.); Hadiszigeten (Zork.).

P. amara L. Hadiszigeten (Zork.), Czigányszigeten.

Euphorbiaceae.

Euphorbia palustris L. Nedves réteken, árteres területeken Kiszács (Kup.); a Duna-szigeteken. Hadisziget, Felber-erdő s a kaboli rétségen bőven (Zork.); Gombos, Bezdán, Monostorszeg, Ófutak.

E. platyphylla L. Szántóföldeken, utak mellett, Kiszács (Kup.); Bácsszentiván, Regöcze: Erdőd

E. helioscopia L. Szántóföldeken, ugarokon, Kiszács (Kup.); Zombor, Verbász, Gádor, Regöcze.

E. pilosa L. Hadisziget, Felber-erdő (Schnell.); Újvidék nedves rétejein. Zombor a Sikara mellett mocsaras helyen. Títel a titeli fensik mellett.

E. Gerardiana Jacq. Homokos legelőkön, mesgyéken. vasúti töltéseken közönséges. A homokon néha majdnem egészen befedi a homok.

E. pannonica Host. A löszön nagyobb számban lép fel, tarlókon Boldogasszonyfalva (Feicht.); Kiszács (Kup.); Tiszakálmánfalva és Kabol között, Petrócze. Kula, Zombor, Nagybaracska (futóhomokon), Madaras, Kishegyes, a titeli fensikon.

E. salicifolia Host. Mesgyéken, utak mellett, Sikara-erdő árkaiban.

E. Cyparissias L. Legelőkön, mezőkön s utak mellett közönséges, titeli fensikon is, néha a szikesek szélére is beférkőzik (Bezdán).

E. esula L. Szántóföldeken s utak mellett, ófutaki szigeteken. Apatin, Bácsszentiván, Dernye, Madaras, Vármegyehatár.

E. virgata W. K. Szántóföldeken, bokros helyeken, Kiszács (Kup.), Tiszakálmánfalva, Alsókabol, Bács, Zombor, Cservenka, Kula, Regöcze, Madaras, Csantavér, titeli fensikon.

E. lucida W. K. Moocsarakban s árteres területeken, Kiszács (Kup.); Hadisziget (Zork.); Zsablya Alymaska-bara mellett (Feicht.); Ófutak körüli szigeteken, a Tisza és titeli fensik között.

E. crigua L. Tarlókon és ugarokon közönséges.

E. Peplus L. Művelt és parlaghelyeken.

E. falcata L. Tarlókon Zombor.

Mercurialis perennis L. Csereviesen erdőkben.

Ricinus communis L. Kertekben művelik.

Callitrichaceae.

Callitriche verna L. Álló és lassan folyó vizekben a kaboli és kátyi rétségben és a Hadiszigeten (ZORK.)! Ferencz-csatornában (Kov.).

Buraceae.

Buxus sempervirens L. Művelik mint örökzöld díszeserjét. Teme-
tőkben is.

Anacardiaceae.

Cotinus Coggygria Scop. Titeli fensíkon a Nagysulyka tövében.

Rhus Coriaria L. (Eczetfa). Művelik.

Aquifoliaceae.

Ilex aquifolium L. A vaskapui állomás közelében *Mahonia aquifolium* növény társaságában: BÁRÓ AMBRÓZY ISTVÁN hírneves örökzöld kertje számára 3 példányt küldtem. Valószínűleg elvadult.

Celestraceae.

Evonymus europaeus L. Csallitokban, erdőkben, római sánczokon Újvidék közelében (FEICHT.); titeli fensíkon.

Staphyleaceae.

Staphylea pinnata L. Némely helyen díszeserjeként művelik, de vadon is előfordul.

Aceraceae.

Negundo aceroides MICH. Művelik, különösen sétatereken, ligetekben.

Acer tataricum L. Bokrokat, ligeteket alkot, Futak, Alsókaból (ZORK.); titeli fensíkon Nagysulyka, Bezdán kozorai erdőn, Erdődön.

A. campestre L. Erdőkben, ligetekben, utak mellett, Sikara, Bezdán és az összes dunamenti erdőkben, titeli fensíkon.

var. *hebecarpum* DC. Sikara, Bezdán.

A. monspessulanum L. Ritkábban parkokban tiltetik.

A. platanoides L. Utak szegélyezésére és parkokban tiltetik.

A. Pseudoplatanus L. Ugyanott.

Hippocastanaceae.

Aesculus Hippocastanum L. Ültetik, különösen utak szegélyezésére, néhol elvadul. Szabadkán a vasúti parkban másodszeri virágzásban találtam 1909 október 3.-án.

Pavia rubra Lam. és *P. flava* DC. Díszfák sétatereken és parkokban.

Balsaminaceae.

Impatiens Balsamina L. Díszvirág.

Rhamnaceae.

Rhamnus cathartica L. Futaki erdőségben (ZORK.); a dunamenti szigetek jellemző aljfája. Zombor, Bezdán, stb. mesgyéin gyakori.

Rhamnus Frangula L. Ugyanott. Sokkal ritkább.

Vitaceae.

- Vitis vinifera* L. Több fajtában művelik, különösen a homokos vidéken. Vadon a római sánczokon Újvidék közelében.
Psedera quinquefolia (L.) GREENE. Falak és kerítések belombosítására nagyon alkalmas, de néha elvadul.

Tiliaceae.

- Tilia tomentosa* MICH. Bezdáni erdőben ültetve (Borbás).
T. platyphylla var. *virescens* SPACH. Ugyanott.
T. cordata MILL. Mindhárom fajtát utak szegélyezésére használják (Zombor kálvária a Sikara felé).
T. americana L. Diszszaként ültetik.

Malvaceae.

- Malva Alcea* L. Titeli fensíkon a Tisza felőli oldalán, Karlóca, Csereviesen.
M. crispa L. Kertekben művelik és el is vadul.
M. silvestris L. Parlag- és művelt helyeken. kertekben közönséges, Zombor, titeli fensíkon is, stb.
M. neglecta WALLR. Ugyanott.
M. pusilla WITH. (*M. borealis* WALLR.). Ugyanott. Római sánczokon Újvidék mellett (FEICHT.); titeli fensík Tisza felőli oldala.
Althaea officinalis L. Utak mentén árkok mellett, különösen ártereken, bezdáni út mellett közel a Dunához.
A. micrantha WIESB. Újvidéki réteken (KUP.)!
A. cannabina L. Mesgyéken, szőlők körül, erdőszéleken és utak mellett, Piros (KUP.); Újvidék, Alsókabol (SCHNELL.); *Óbecse (Kov.).
A. hirsuta L. Ugyanott, Kiszács (KUP.); Futak (SCHNELL.); római sánczok Újvidék mellett (FEICHT.); a Duna vidékén (Kov.); Óbecse (Kov.).
A. pallida W. et K. Utak mellett, Kiszács, Piros (KUP.); Futak (SCHNELL.); római sánczok Újvidék mellett Zsabya és Szentgyörgy között (FEICHT.); Óbecse (Kov.).
A. rosea L. Kertekben művelik.
Lavatera thuringiaca L. Alsókabol, Sajkásszentiván (ZORK.); római sánczokon Újvidék mellett (FEICHT.); titeli fensíkon, Verbászon.
Hibiscus ternatus CAV. Szántóföldeken, különösen kapás növények között (kukoriczás) Újvidék és Káty között (FEICHT.); Verbász, stb.
H. syriacus L. Diszserje, zombori utazákra is ültetik; teltünket jól kibírja.
Abutilon Aitkeniae ADANS. Dunaparton a FELBER-erdő mellett, Hadiszigeten (ZORK.); római sánczok (FEICHT.); Óbecse (Kov.); titeli fensíkon.

Guttiferae.

- Hypericum perforatum* L. Mesgyéken, utak mellett, vasúti töltésen, erdőtisztásokon, titeli fensíkon. Felsőhegyen, Nemesmilities, Madaras, Jánoshalma.
H. quadrangulum L. Az alsókaboli és futaki erdőtisztásokon, a Hadiszigeten (ZORK.).

H. hirsutum L. Erdőirtásokban. erdőszéleken. Ófutak alsóerdő, Bezdán, Doroszló.

H. elegans STEPH. Bokrokban. napszikár dombokon Bezdán. Zombor, titeli fensíkon, Kishegyes, Csantavér, Jánoshalma, Vármegye határ, Mélykút, Szabadka.

Elatinaceae.

Elatine Alsinastrum L. Mocsarak szélén vagy kiszáradt mocsarakban. Dernye a vasúti állomással szemben levő mocsárban, Monostorszegen a vasúti állomás mellett; a Kigyósban (kozorai erdő).

E. Hydropiper L. Mocsarakban s nedves, árteres helyeken, FELBER-erdő s a kátyi réten (ZORK.).

Tamaricaceae.

Tamarix gallica L. Diszceserje, elvadul, a szikesedést és a nagyobb fokú nedvességet elég jól bírja. Utak szegélyezésére használják, mint diszceserjét is kedvelik, azért sok udvarban otthonos. Régebben temetőekben is nagyobb keletje volt, erről tanuskodnak a zombori temetőben található tekintélyes fáva kifjódott példányok.

Cistaceae.

Helianthemum obscurum PERS. Laza homokon, Jánoshalma.

Fumana procumbens (DUX.) GR. et GODR. Futó és lazán kötött homokon, Bácsalmás, Mélykút, Jánoshalma, Vármegye határ, Tompa, Szabadka.

Violaceae.

Viola arvensis MURR. Parlag- és művelt helyeken közönséges.

var. *Kitaibeliana* R. SCH. Homokon, Vármegye határ, Szabadka, Kishegyes, Zombor, Futak és Ujvidék között a szőlőkben.

V. odorata L. Erdőkben, mesgyéken Alsókabol, Ófutak, Dernye, Bácsszentiván, Zombor, Verbász, Madaras, Jánoshalma, Tompa, Szabadka, Palics, Kula.

V. cyanca ČEL. Mesgyéken, Zombor a Sikara felé.

V. permixta JORD. (*V. odorata* × *hirta*). Erdők tisztásain, Alsókabol, Bezdán.

V. alba L. Az összes dunamenti erdőkben, Alsókabol, Futak, Bács, Bácsordas, Dernye, Bezdán, Szond, Doroszló, Zombor a vasúti parkban is.

V. alba L. var. *scotophylloides* WIESB. Bezdán kozorai erdőben.
fl. *violaceis* Ugyanott.

V. pluricaulis BORB. (*V. alba* × *odorata*). Alsókaboli erdő, Futaki alsóerdő, Bezdán kozorai erdő.

V. multicaulis JORD. (*V. alba* × *odorata*). Zombor a Sikarában.

V. ambigua W. K. Alsókabol és Sajkásszentiván homokhalmain (ZORK.); hasonló talajon Zombor, Jánoshalma, Vármegye határ, Kula.

- V. medlingensis* WIESB. (*V. ambigua* × *odorata*). Vármegyehatár, Kulai temető?
- V. hirtu* L. Réteken, bokros helyeken, Kiszács (KUP.); Hadisziget s a kaboli rétságban (ZORK.). Alsókabol erdőszélén, Bács, Dernye, Bácsordas, Bácsszentiván, Palieson.
- V. mirabilis* L. *Óbecse (KOV.); erdőben Alsókabolon.
- V. pumila* CHAIX. *Óbecse (KOV.); Futak.
- V. stagnina* KIT. Mocsaras helyeken, Kabol, Futak (SCHNELL.); Hadisziget (ZORK.); *Óbecse (KOV.); CHOTEK-pusztá, Bezdán.
- V. arenaria* L. Kötött és laza homokon, homoki erdőben. mesgyéken Jánoshalma, Terézhalma, Vármegyehatár, Tompa, Szabadka, Palieson a parkban a MÁRIA-szobor előtt, Ludaspusztán.
- V. silvestris* L. Erdőkben, *Óbecse (KOV.); Futak, Bács, Bácsordas, Dernye, Bezdán, Cserevics.
f. *pallida* N. W. M. Kiskőszegen (Baranya).
- V. canina* L. Kabol, Sajkásszentiván homokos halmain s a futaki erdő homokos tisztásain (ZORK.). Lehet. hogy ez is csak *V. silvestris* L.

Thymelaeaceae.

- Thymelaea Passerina* (L.) COSS. Ugarokon, szőlőparlagokon, Kiszács (KUP.); Óbecse (KOV.); római sánczok Újvidék közelében (FEICHT.); Zombor, stb.

Elaeagnaceae.

- Elaeagnus argenteus* PURSH és *E. angustifolius* L. Díszeserjék.
Hippophaë rhamnoides L. Díszeserje, nagyon ajánlatos a homokos vidékre.

Lythraceae.

- Peplis Portula* L. Árteres, nedves helyeken, néha szikeseken is. A futaki és felső erdő (Újvidék mellett) ZORK.; Ferencz-csatornában (KOV.); Bezdán kiszikkadt szikes tócsáiban.
- Lythrum Hyssopifolia* L. Vízerek mentén, Bezdán, Ófutak, stb.
- L. Salicaria* L. Mocsarakban s nedves réteken, Kabolon és Hadiszigeten (ZORK.); Újvidék és Káty töltése mentén (FEICHT.); Zombor, Gomboson nem nagyon gyakori.
- L. virgatum* L. Fövényes helyeken Piros (KUP.); a Hadiszigeten, Dunaparton s a kaboli rétságban (ZORK.); Apatin, Bezdán, Zombor, Madaras.

Punicaceae.

- Punica Granatum* L. Díszeserje.

Oenotheraceae.

- Trapa natans* L. Álló és lassan folyó vizekben, a Kabol s a Hadisziget körüli holt Dunaágban (ZORK.); Ferencz- és a Ferencz József-csatornában, az ismert vizinövényeink közül legtovábbra marad meg a víz felszínén (legkésőbb novemberig).
- Chamaenerion palustre* SCOP. Mocsarakban, Kabol, Hadiszigeten (ZORK.).

Epilobium hirsutum L. Hadiszigeten (ZORK.); mocsaras, zombékos réteken, Alsókabol, Újvidék és Zombor között több helyen.

var. *intermedium* DC. Ugyanott.

E. parviflorum SCHREB. Hadisziget fővényes partjain s árteres területein (ZORK.); Zombor, Verbász, titeli fensík.

E. roseum SCHREB. Ferencz József-csatorna mentén Kiszácson (KUP.).

E. adnatum GRISEB. (*E. tetragonum* Auct.). Hadisziget és Kabol árteres rétjein (ZORK.); Apatin, Bezdán.

Oenothera biennis L. Igen bőven a csatornazsilip és a Duna között fővénytalajon és a Duna-szigeteken: Hadiszigeten (ZORK.); a Duna partján Apatin és Újvidék között, Regőcze—Madaras a vasúti árkokban, Sajkáslak, a homokos vidéken vasúti árkokban elmaradhatatlan.

Circaea lutetiana L. Árnyas helyeken Futak (ZORK.); temerini erdő (KOV.); *Óbecse (KOV.); CHOTEK-pusztai erdő; bezdáni és zombori Sikara-erdő.

Halorrhagidaceae.

Myriophyllum verticillatum L. Ferencz József-csatornában Kiszács mellett (KUP.); Újvidék mellett a Limányon és a Hadiszigeten. továbbá a kátyi rétság mocsaraiban (ZORK.); Újvidék és Káty töltése mentén (FEICHT.); Sajkáslak, Óbecse, Zombor, Bezdán.

var. *pinnatum* (WILLD.) Újvidék és Káty töltése mentén (FEICHT.).

M. spicatum L. Ugyanott. valamivel ritkább.

Hippuris vulgaris L. Álló vizekben, a kátyi út melletti Dunavacz (Dunaág) által képzett mocsarakban (ZORK.); a Ferencz-csatornában (KOV.). Bezdán, a falu és a Duna között; Duna-szigetek (PRODAN, TUZSON).

Araliaceae.

Hedera Helix L. Fákra kúszik a bezdáni erdőben, kőfalakon Zombor városában és más helyen található. A gazdák oly kevéssé ismerik e kúszó növény rossz tulajdonságait, hogy gyümölcsfákra is engedik kúszni (Tiszakálmánfalva). A zombori temetőben *Ulmus glabrá*-ra, akácra, vadgesztenyefára láttam kúszni.

Umbelliferae.

Sanicula europaea L. A futaki alsó erdőben.

Eryngium campestre L. Száraz legelőknek és kaszálóknak jellemző növénye, Kiszács (KUP.); Nagybaracska futóhomokon, Madaras, Szabadka, Csantavér, Zombor, titeli fensík.

E. planum L. Legelőkön, *Óbecse (KOV.).

Cicuta virosa L. A kaboli és kátyi rétság mocsaraiban, a Hadiszigeten és Újvidék mellett a Limányon (ZORK.); Bezdán, Zombor.

Petroselinum sativum HOFFM. Művelik, könnyen elvadul.

Apium graveolens L. Kertekben művelik, néha, elvadul.

A. nodiflorum (L.) RCHB.. Vízerek mentén, *Óbecse (KOV.).

Falcaria vulgaris BERN. Utak mentén, szántókon, parlagokon közönséges, Kiszács (KUP.); a római sánczokon Újvidék közelében (ZORK.); Péterréve, Zombor, Madaras, Vármegyehatár, Szabadka. *Aegopodium Podagraria* L. *Óbecse (KOV.). MIHÁLIK zombori tanár kertjében szépen díszlett egy Naszódrol (Besztercze-Naszód-megye) páfrányokkal idekerült példány.

Carum Carvi L. Réteken, mesgyéken, ritka.

Pimpinella saxifraga L. Száraz és néha nedves kaszálókon közönséges.

Sium latifolium L. Mocsarakban, nádasokban, Zombor a Ferenc-esatorna m., Derye, Újvidék.

S. angustifolium L. Mocsáros réteken, Hadisziget.

Bupleurum rotundifolium L. Vetésekben, Zombor, Ófutak, Madaras, Szabadka, stb.

B. tenuissimum L. Nedves szikeseken. Kabol, Futak (SCHNELL.); Ferenc-esatorna «Szuvadula» (KOV.); Bács, Bácsordas, Apatin, Zombor, stb.

B. junceum L. Titeli fensíkon (KOV.).

B. falcatum L. Száraz dombokon, a kulai temetőben, a titeli fensíkon.

Oenanthe aquatica (L.) POIR. Mocsarakban, árkokban, Újvidék és Káty töltése mentén (FEICHT.); Zsablya Alymaska-bara (FEICHT.); a Duna szigetén; Alsókablon; a Mosztongában több helyen, így Zombor, Bácsordas, stb.; Baja.

Oe. peucedanifolia POLL. Futak (SCHNELL. l. c.).

Oe. silaifolia M. B. Nedves réteken és bokrok között, Futak (SCHNELL.).

Oe. media GRIS. Nedves kaszálókon, erdőirtásokban, Újvidék szikes rétjein (KUP.); Alsókabol a kolostor erdejében (ZORK.); Újvidék, Ófutak, Derye, Vajsza, Apatin, Bezdán, Zombor.

Aethusa Cynapium L. Művelt helyeken elég közönséges, *Óbecse (KOV.); a Duna vidékén gyakori.

Foeniculum vulgare MILL. Művelik, elvadul.

Seseli Hippomarathrum L. Homokos mezőkön, Óbecse homokos árkokban (KOV.); Jánoshalma, Vármegyehatár.

S. annuum L. Száraz mezőkön, római sánczok Újvidék közelében (FEICHT.); Óbecse (KOV.); Palicsan, titeli fensíkon, stb.

S. varium TREV. Homokon, Szabadkán, Ludaspusztán.

Levisticum officinale KOCH. Művelik, de néha elvadul.

Selinum Carvifolia L. Bokros helyeken, *Óbecse (KOV.); homoki erdőkben Vármegyehatár.

Angelica silvestris L. Nedves réteken, ligetekben, Duna-szigeteken s árnyas erdőkben közönséges (ZORK.); *Óbecse (KOV.); Bezdán, Apatin.

Peucedanum Carvifolia VILL. Erdőtisztásokon, Futak alsó erdő.

P. officinale L. Bokrokban, erdők szélén, szikes helyeken is, Bezdán kozorai erdő, Apatin.

- P. arenarium* W. K. Futóhomokon, Jánoshalma, Vármegyehatár, Halas (a romániai, dobrogeai *P. arenarium*-oknál a levelek száritás után sarlóalakúak).
- P. alsaticum* L. Bokros helyeken, erdők szélén. Kiszács (KUP.); a római sánczok Újvidék közelében (FEICHT.); bezdáni legelőkön, Ófutak felső erdő.
- P. palustre* (L.) MNCH. Nedves réteken s nádas bozótokban a Hadiszigeten, a kaboli és kátyi rétságban (ZORK.).
- P. Cervaria* (L.) CUS. Bokros helyeken, nedves kaszálókon, a futaki és kaboli erdőben, Hadiszigeten (ZORK.)!
- P. Oreoselinum* (L.) MNCH. Halmos, homokos helyeken, valamint löszön is, Alsókaból, Sajkásszentiván s a titeli fensíkon (ZORK.); *Óbecse (KOV.).
- Anethum graveolens* L. Művelik, elvadul.
- Pastinaca sativa* L. Nedves kaszálókon, legelőkön közönséges.
- P. opaca* BERNH. Ugyanott (ZORK.).
- Heracleum Sphondylium* L. Réteken, ligetekben, közönséges (ZORK.). Nem olyan közönséges, amint ZORKÓCZY állítja; *Óbecse (KOV.); Zombor a Sikarában.
- Tordylium maximum* L. Cserjés, napos helyeken, a Tisza vidékén (KOV.).
- Orlaya grandiflora* (L.) HOFFM. Napos helyeken, köves dombokon, Óbecse (KOV.); a titeli fensíkon a Nagysulykán.
- Daucus Carota* L. Réteken, szántóföldeken közönséges, római sánczok Újvidék közelében (FEICHT.); Csantavér, Verbász, Zombor, stb.
- Caucalis daucoides* L. Szántóföldeken gabona között Kaból, Sajkásszentiván, titeli fensík és Futak (SCHNELL.); Kula, Verbász, Dérnye, Gombos, Madaras, Jánoshalma, Szabadka, Csantavér.
- C. muricata* BISCHOF. Ugyanott.
- Turgenia latifolia* (L.) HOFFM. Vetésekben a Tisza vidékén, Óbecse (KOV.).
- Torilis arvensis* (HUDS.) GREN. Kerítések mellett, bokros helyeken, vetésekben közönséges.
- T. Anthriscus* (L.) GMEL. Ugyanott. Ősszel az erdőkben nagyon elszaporodik (Bezdan, Zombor).
- T. infesta* (L.) Zsablya és Szentgyörgy között (FEICHT.).
- Scandix pecten veneris* (L.). Dunamenti füzesekben (KOV.).
- Anthriscus Scandix* (SCOP.) BECK. Művelt és parlaghelyeken. Madaras, stb.
- A. Cerefolium* (L.) HOFFM. Az újvidéki hídfősánczokon (ZORK.).
- A. trichospermus* SCHULT. Kertekben, bokros helyeken, erdőkben, közönséges úgy a Duna mentén, mint a homokos vidéken.
- Chaerophyllum aromaticum* L. A futaki erdőben (ZORK.); Alsókabolon.
- Ch. temulum* L. Ligetekben *Óbecse (KOV.); Bezdan.
- Conium maculatum* L. Romokon, vizenyős helyeken, Zombor, Bodrog-vára a bezdáni erdőben, Szondon, stb.

Bifora radians M. B. Gabona között, utak mellett közönséges. Nagy mennyiségben Újvidék és Futak között; virágzásakor kellemetlen nehéz poloskaszaga, különösen esőzés után betölti az egész várost (Újvidéket, ZORK.).

Coriandrum sativum L. Elvadult Óbecse (Kov.).

Cornaceae.

Cornus sanguinea. L. Erdőkben és a Ferencz-csatorna mentén. Római sánczokon Újvidék mellett (FEICHT.).

C. mas L. Kertekben is ültetik. Vadon előfordul az összes dunamenti erdőkben; feltűnő, tömeges előfordulásával az alsókaboli kolostor mögötti erdőben.

C. Amomum MILL. és *C. stolonifera* MICH. Díszeserjék.

Ericaceae.

Az idetartozó *Erica*, *Calluna*, *Azalea* és *Rhododendron* nemek különböző fajtaikat üvegházakban tenyésztik.

Primulaceae.

Primula veris L. Réteken és erdőkben, Futak (SCHNELL.); ZORKÓCZY nem találta meg.

Habár az az általános fölfogás, hogy az alföldön a *Primulá*-k nem boldogulnak, azért a sírokon egynéhány nemesített fajtával mégis találkozunk.

Androsace maxima L. Utak mellett és vetésekben, Kiszács (KUP.); vaskapui állomás Újvidék mellett, Nemesmilitics, Gádor a vasút mentén, Zombor a csatorna mentén több helyen.

Hottonia palustris L. Álló és lassan folyó vizekben. A kátyi és kaboli rétság, a Hadisziget és FELBER-erdő mocsaraiban és az újvidéki Limányon (ZORK.); Futak (SCHNELL.)!; a Tisza holt ágai-ban (Kov.).

Lysimachia Nummularia L. Ligetekben és árnyas nedves helyeken közönséges.

L. vulgaris L. Nádas bozótokban a kaboli és futaki rétságban, Hadiszigeten (ZORK.); hasonló helyeken a Ferencz- és Ferencz József-csatorna mentén, Bezdán környékén, Ludaspusztán a Ludastó környékén.

Anagallis arvensis L. Művelt helyeken, parlagokon, vasutak mentén. *A. femina* MILL. Ugyanott.

Plumbaginaceae.

Statice Gmelini WILLD. Kabol szikes mezőin (ZORK.); az összes dunamenti szikeseken, Alsókaboli, Bácsordas, Derye, Ludaspuszta és Királyhalom közötti szikeseken.

Armeria elongata (HOFFM.) KOCH. Kertekben szegélyvirágul alkalmazzák.

Oleaceae.

Fraxinus excelsior L. Művelik, néha vadon is előfordul a duna menti erdőkben.

F. Ormus L. Fruska-Gora erdeiben vadon, néhol ültetik.

Syringa vulgaris L. Ültetik. Másodszor virágzott (Zombor) augusztus 15.-én és szeptember hónapban. Bogárrágt a levél nem volt rajta.

S. chinensis WILLD. és *S. Persica* L. Nagyobbára kisebb levelűek, vegetatív szerűk redukált és igen sok virágjuk van.

Ligustrum vulgare L. Erdőkben, ligetekben, Alsókaból, Derye, Bezdán, stb.; vasútak szegélyezésére ültetik Sztapár—Újvidék-i vonalon, stb.; parkokban.

Jasminum officinale L., egyszerű és telt virággal; díszeserje.

Forsythia viridissima LINDL. Díszeserje, korán tavasszal levélhajtása előtt virít.

Gentianaceae.

Gentiana Pneumonanthe L. A kaboli és futaki rétségben és bőven a Hadiszigeten (ZORK.); *Óbecse (Kov.); Tompán kötött homokon.

Centaurium pulchellum (Sw.) DRUCE. Nedves helyeken, Szabadkán. f. *albiflora* KIT. Ugyanott és kevésbé szikes helyen Tompán.

C. ramosissimum (PERS.) (*E. ramosissima* PERS.). A futaki legelőkön (SCHNELL.).

C. minus GARS. Futaki erdőben (ZORK.)!; *Óbecse (Kov.)!; alsókaboli, deryei és bezdáni erdőkben, továbbá Palicson.

C. uliginosum (W. K.) BECK. Nedves helyeken az újvidéki állomás m. (KUP.); *Óbecse (Kov.); Zombor a Ferencz-csatorna mentén több helyen.

Blackstonia serotina (KOCH) BECK. Nedves helyeken, Hadisziget (ZORK.); Zombor a Ferencz-csatorna mentén, Újvidék rétjein; homokos vidéken a kevésbé szikes és emelkedettebb talajon Tompán.

Menyanthes trifoliata L. A kaboli és kátyi rétség mocsaraiban (ZORK.); a Tisza holt ágaiban (Kov.).

Nymphoides peltata (GMEL.) KTZE. Nagy vízálláskor az újvidéki és pétérváradi sánczok között (Reliquiae KITAB.); a futaki (SCHNELL.), kaboli és kátyi rétség s a Hadisziget mocsaraiban (ZORK.); Újvidék és Káty töltése mellett (FEICHT.); a Tisza kiöntéseiben (FEICHT.); Tündéres; Tiszakálmánfalva és Kábol között; a Ferencz-csatornában (Zombor) virágzik június 25.-én. Dr. Kupcsok a Ferencz-József-csatornában fehérvirágúakat is talált.

Apocynaceae.

Vinca minor L. Erdőirtásokban Verbász, bezdáni erdőben.

V. herbacea W. K. Kábol és Sajkásszentiván homokos halmain, hasonló helyen Jánoshalma, Vármegyehatár, Szabadka.

V. major L. Az újvidéki sétaterén, temetőben (ZORK.); hasonló helyeken és kertekben Zombor és más bácskai városban, gyakran elvadul.

Nerium Oleander L. Díszeserje; művelik.

Asclepiadaceae.

Asclepias syriaca L. Művelik, elvadul.

Periploca graeca L. Kertek kerítésén, Újvidék és Káty között (FEICHT.).

Cynanchum Vincetoxicum (L.) PERS. Kabol, Sajkásszentiván mesgyéin, a futaki erdőben (ZORK.). Bácsordas, Kula, Zombor, Jánoshalma, Mélykút, Szabadka.

C. laxum BARTL. Hadiszigeten (ZORK.). Futak.

Convolvulaceae.

Convolvulus Cantabrica L. Napos dombokon, a titeli fensíkon.

C. arvensis L. Szántóföldeken, mesgyéken s gyeses helyeken közönséges, Csantavér, stb.

Calystegia sepium L. Ligetekben, kerítések, árkok mentén.

Pharbitis purpurea ASCHERS. Disznővény, kúszó.

Cuscuta lupuliformis KROCK. A Duna szigetein, fűzfán és nyárfán.

C. suaveolens SÉR. Luczernán élősködik, Zombor, stb.

C. europaea L. Komlón és a magasabb növésű dudvákön élősködik, Kabol, Futak, Hadisziget (SCHNELL.).

C. Epithymum (L.) MURR. Száraz réteken közönséges, él *Thymus collinus*-on.

C. Trifolii BAB. A luczernásokat pusztítja.

Polemoniaceae.

Phlox paniculata L. és *Ph. Drummondii* Hook. Disznővények.

Borraginaceae.

Heliotropium europaeum L. Mivelt talajon közönséges.

H. supinum L. Vizállotta homokos helyeken Kabolon (ZORK.).

Omphalodes verna MICH. Baja in Com. Bács (SADLER). Kerti növény, néha elvadulva.

Cynoglossum officinale L. Homokos gyeses és erdős helyeken, Kula és Verbász között a Telecskán, Szabadka a homoki erdőkben.

Lappula echinata GILIB. Vetésekben, parlaghelyeken közönséges, de nem olyan gyakori, mint a felvidéken.

Asperugo procumbens L. Kerítések mellett, Újgombos, Kula, Zombor, Gádor, Regőcze, Madaras, Szabadka.

Symphytum tuberosum L. Futaki erdőben (ZORK.); kozorai és más dunamenti erdőben.

S. officinale L. Nedves réteken s mocsarakban közönséges.

Alkanna tinctoria (L.) TAUSCH. var. *parviflora* BOEB. Homokon, különösen futóhomokon, mesgyéken, Regőcze, Madaras, Jánoshalma, Tompa, Szabadka.

Borrago officinalis L. Művelik, de el is vadul.

Anchusa Barrelieri DC. Futaki erdőtisztásokon (SCHNELL.); Kiszács (KUF.); Palanka in Com. Bács. (WK. I. 104.).

A. italica RETZ. Mesgyéken és parlaghelyeken, Kiszács, Piros (KUF.); Óbecse (KOV.); Nemesmilitics, Zombor, Gádor, Regőcze,

Madaras, Szabadka, Feketehegy, Tiszakálmánfalva és Kabol között.

A. Gmelini LEDEB. Vetések szélén, mesgyéken, Regőcze, Madaras, Szabadka, Vármegyehatár, Verbász, Feketehegy.

A. officinalis L. Homokos, gyepes helyeken, mesgyéken, vetések szélén, Kiszács (KUP.); Vaskapu állomás, Derye, Gombos, Zombor, Kula, Vármegyehatár, Szabadka.

Lycopsis arvensis L. *Óbecse (Kov.); vetésekben, Kamenitzen.

Nonnea pulla (L.) DC. Füves száraz mezőkön közönséges, Kiszács (KUP.); Vajszka, Zombor, Kula, Kishegyes.

Pulmonaria officinalis L. A dunamenti erdőkben, Kabol, Futak.

P. mollissima KERN. Ugyanott és Bezdán.

Myosotis palustris (L.) LAM. Hadisziget és Kabol mocsaraiban (ZORK.); az összes dunai szigeteken; Ferencz- és Ferencz Józsefcsatorna mentén, Gombos, stb.

M. caespitosa SCHULTZ. Bezdáni mocsarak szélén, néha vetésekben vagy nedves szikeseken Vajszka.

M. micrantha PALL. Bokros halmokon, Kabol, Ófutak, Gombos, homokon sok, Ludaspuszta.

M. hispida SCHLECHTD. Száraz halmokon, Alsókabol, Vajszka, Derye, Gombos.

M. arvensis (L.) HILL. Ugarokon és gyepes helyeken, vetések szélén. Zsablya, Derye, Gombos, Bezdán, Zombor, Kula. Verbász, stb.

Lithospermum purpureo-coeruleum L. Futak (ZORK.); római sánczok Újvidék mellett (FEICHT.); Óbecse (Kov.); Derye, Bács, Bácsordas, Zombor.

L. officinale L. Erdőkben és ligetekben, Zombor a Sikarában, Vármegyehatár.

L. arvense L. Szántőföldeken s gyepes helyeken közönséges.

Onosma arenaria W. K. Futóhomokon Jánoshalma, Vármegyehatár, Szabadka, Palics.

Cerithe minor L. Földeken, mesgyéken s bokros helyeken szórványosan.

Echium vulgare L. Száraz mezőkön és parlaghelyeken.

E. altissimum JACQ. (*E. italicum* AUCT.). Kiszács (KUP.); Újvidék és Vaskapu között, Feketehegy, Csantavér, Madaras, titeli fensík.

Verbenaceae.

Verbena officinalis L. Utak mellett, parlaghelyeken.

Labiatae.

Ajuga Chamaepitys (L.) SCHREB. Szántókon, vetések között, a titeli fensíkon.

var. *grandiflora* VIS. Kiszács (KUP.).

- A. Laxmanni* (L.) BENTH. Alsókabol! Sajkásszentiván, Gardinovce s a titeli fensík mesgyéin. (ZORK.); Cservenkán, a telecskai dombokon.
- A. reptans* L. Erdőkben, *Óbecse (Kov.); Bács, bezdáni erdő. Megfőzve gőzét inak kiegyenesítésére használják.
- A. genevensis* L. Erdőkben, erdőszéleken, mesgyéken, bokrokban Alsókabol! Újvidék! és Futak között (ZORK.); Derye, Bezdán, Csantavér.
- Teucrium Chamaedrys* L. Bokrokban, erdő szélén, Újvidék, kulai temető, Vármegyehatár.
- T. Scordium* L. Mocsarakban, folyó vizek szélén, Kiszács (KUP.); Újvidék és Káty töltése mentén (FEICHT.); Bezdán, Zombor, Militics, Ferencz-esatorna mentén.
- Rosmarinus officinalis* L. Művelik.
- Scutellaria galericulata* L. A kaboli rétság és a Hadisziget moesaras rétjein (ZORK.); Újvidék és Káty töltése mentén (FEICHT.); Derye, Bezdán, Apatin, Küllöd.
- S. hastifolia* L. Ugyanott.
- Lavandula vera* DC. Művelik.
- Marrubium vulgare* L. Töltések szélein, parlagokon. Alsókabol, római sánczok (FEICHT.); Titel (FEICHT.)! Titeli fensík többi részén.
- M. peregrinum* L. Kiszács mentén (KUP.); római sánczokon Újvidék mellett (FEICHT.); Zsablya közelében (FEICHT.); Titel, Újvidék, Kula, Kishegyes, Szabadka, Erdőd.
- M. praecox* JANKA. Sajkásszentiváni határban (FEICHT.)!
- M. remotum* KIT. Római sánczok Újvidék mellett, Zsablya közelében, Titel! (FEICHT.).
- Sideritis montana* L. Vetések között Alsókabol, Sajkásszentiván, a titeli fensíkon (ZORK.) és a vármegye többi vetéseiben.
- Nepeta pannonica* JACQ. Ligetekben, *Óbecse (Kov.); újvidéki szőlőkben (KUP.).
- N. Cataria* L. Lakások közelében, parlagokon Jánoshalma, stb.
var. *citriodora* BECK. Kiszács alatt egy vasúti őrháznál (KUP.).
- Glechoma hederacea* L. Árkok szélén, ártereken közönséges.
- G. hirsuta* W. K. Tiszakálmánfalva bokraiban, ófutaki alsóerdő.
- Dracocephalum moldavicum* L. Kertekben.
- Brunella grandiflora* (L.) JACQ. Zombor a Sikara-erdő szélén.
- B. vulgaris* L. Fűves, cserjés helyeken, erdők szélén, erdei utak mentén Alsókabol, Futak, Bezdán, Zombor, Verbász.
- B. laciniata* L. (*B. alba* PALL.). Ugyanott.
- B. pinnatifida* PERS. (*B. vulgaris* × *laciniata*). Bácsszentiván közelében (SZE EWALD).
- Melittis Melisophyllum* L. A futaki (ZORK.) és a doroszlói erdőben (Kov.).
- Galeopsis Ladanum* L. Tarlókon közönséges, *Óbecse (Kov.).
- G. angustifolia* EHRH. Ugyanott sokkal gyakoribb az előbbinél.

- G. Tetrachit* L. Parlaghelyeken és árnyas erdőkben nem valami nagyon gyakori.
- G. versicolor* CURT. Dunamenti erdőkben és irtásokban, Újvidék és Káty között (FEICHT.); Óbecse (KOV.).
- Lamium luteum* (HUDS.) KROCK. Erdőkben és folyópartokon a futaki erdőben (ZORK.) és más dumentí erdőben; Zombor.
- L. amplexicaule* L. Művelt helyeken közönséges.
f. *hirtum*. Újvidéken.
- L. purpureum* L. Ugyanott; fehér virággal Mélykút, Erdőd.
- L. maculatum* L. Ligetekben, Bezdán, Ófutak, Kabol, Verbász.
- Leonurus Cardiaca* L. Művelt helyeken, homokon Nagybaraeskán.
- L. Marrubiastrum* L. Ugyanott.
- Ballota nigra* L. Kerítések mellett, parlaghelyeken, római sánczok Újvidék mellett (FEICHT.). Mindenütt közönséges.
- Stachys officinalis* (L.) TREVIS. Réteken és bokros helyeken, a Hadisziget nádas bozótjaiban (ZORK.); római sánczok Újvidék közelében (FEICHT.); Óbecse (KOV.): Apatin, Bezdán, Zombor.
var. *stricta* (AIT.). Ugyanott.
- S. silvatica* L. Böven a futaki erdőben! (ZORK.); *Óbecse (KOV.); Vajszka, Bácsstóváros, Bezdán, Baja.
- S. palustris* L. Kiszács (KUP.): Alsókabol és a Hadisziget rétjein (ZORK.); Sajkáslak, Bácsstóváros, Verbász, stb.
- S. annua* L. Tarlókon és szántóföldeken közönséges.
- S. recta* L. Ugyanott, de ritkább.
- S. germanica* L. Bokros helyeken, Kiszács (KUP.); Kabol, Futak (SCHNELL.); Zsablya és Szentgyörgy között (FEICHT.); Vajszka, Bácsordas, stb.
- S. lanata* JACQ. Művelik, néha elvadul.
- Salvia officinalis* L. Kertekben, elvadul.
- S. verticillata* L. Bokros helyeken, utak mentén, római sánczok Újvidék mellett (FEICHT.) és sok más hasonló helyen közönséges.
- S. austriaca* JACQ. Bokros helyeken, mezőkön, Óbecse (KOV.); Újvidék szőlőiben, Ófutak, Paripás, Apatin, Pacsér, Zombor, Gádor, Regöcze, Madaras, Jánoshalma.
- S. nutans* L. Legelőkön Kiszács (KUP.); Újvidék és Futak között (ZORK.); *Óbecse (KOV.).
- S. glutinosa* L. Futak! (ZORK.) és Bezdán erdeiben, az utóbbi helyen a csárda mellett a fiatal erdőben. Előfordul mint var. *nova glabrescens* KLP. fil. A typo differt caule, foliis glabrescentibus et inflorescentia minus glandulosa.
- S. Aethiopsis* L. Mesgyéken, legelőkön, Óbecse (KOV.); Bácsföldvár, titeli fensík, Pacsér.
- S. pratensis* L. Kaszálókön, mesgyéken Alsókabol, Sajkásszentiván (ZORK.); *Óbecse (KOV.); Temerin, Paripás, Bezdán, Zombor, Kula, Verbász, Regöcze, Madaras, Vármegyehatár, Tompa, Palics, Ludaspuszta, Csantavér, titeli fensík.

- var. *variegata* W. K. alakú teljes virágokkal is tenyészne a Bácskában (Schult. I. 37). Teljes virágú alakját nem talál-
tam, hanem csak olyan *variegatú*-kat, melyeknek az alsó
ajkuk világosrózsaszínű vagy fehér. Ilyen példányok talál-
hatók Teleskán, a cservenkai temetőben és Dr. LELBACH
LÁSZLÓ uradalma szállásának kaszálóin (Teleskán).
- S. nemorosa* L. Bokros helyeken, utak és vasútak mentén, római
sánczokon Újvidék mellett (FEICHT.); Ófutak, Bács, Bácsordas,
Bezdán, Zombor, Verbász, Madaras, Csantavér. Kishegyes,
Csantavér, Titel.
f. *alba* FEICHT. Római sánczokon Újvidék mellett, a titeli fensikon.
- S. sclarea* L. Művelik.
Melissa officinalis L. Művelik, elvadul Óbecse (Kov.).
Satureja vulgaris (L.) FRITSCH (*Clinopodium vulgare* L.). Római
sánczok (FEICHT.). A dunamenti erdők szélén.
S. hortensis L. Művelik.
S. acinos (L.) SCHEELE. Szántóföldeken, római sánczok Újvidék mellett
(FEICHT.); Csantavér, Kishegyes, stb.
Hyssopus officinalis L. Kertekben művelik.
Majorana hortensis MICH. Kertekben művelik.
Origanum vulgare L. A futaki erdő tisztásain (ZORK.); a római
sánczok mentén Újvidék mellett (FEICHT.); bezdáni erdőben,
Zombor a Sikarában, Ferencz-csatorna mentén.
Thymus collinus M. B. A legelterjedtebb és legközönségesebb kakukfű,
mesgyéken, utak mellett, bokros helyeken, Alsókabol. Újvidék,
Ófutak, Dernye, Gombos, Apatin, Zombor, Cservenka, Kula,
Madaras, Jánoshalma, Szabadka, Kishegyes, Csantavér, titeli
fensik.
Th. subhirsutus BORB. et BRAUN. A homokos vidéken. Nagybaracska,
Jánoshalma, Vármegyehatár, Szabadka; továbbá Dr. KUPCSOK
szerint előfordul Piroson is a vasút mellett.
Th. Marschallianus WILLD. Ludaspuszta és Kamarás között.
Lycopus europaeus L. Mocsarakban, árteres helyeken közönséges,
Újvidék és Káty töltése mentén (FEICHT.).
L. exaltatus L. Ugyanott, bőven a Hadisziget nádas bozótjaiban
(ZORK.); árkokban Paripás, stb.
Mentha longifolia HUDS. (*M. silvestris* L.) ad var. *leioneuram* vergens.
Madaras.
var. *Hollósyana* (BORB.) TOP. Zombori kisállomáson (vásártér)
M. Wierzbickiana OP. Nemesmilitics, Ófutak árkokban.
M. aquatica L. var. *polyantheica* TOP. Zombor.
var. *stagnalis* TOP. Zombor, Hadisziget Újvidék mellett.
var. *enomema* TOP. Ludaspuszta.
var. *lupulina* BGE. Szabadka.
var. *pyrifolia* H. BR. Bezdán, Futak.
var. *duriuscula* TOP. Ludaspuszta.
var. *lupulina* BGE. f. *pontica* TOP. Hadisziget, Újvidék.

var. *agenensis* TOP. Ófutam nov. form. trans. ad. var. *pyrifoliam*.

var. *stagnalis* TOP. f. *maculosa* TOP. Zombori kisállomás közelében.

var. *stagnalis* TOP. f. *macrocephalota* TOP. Ófutam.

var. *inciso-serrata* (SM.) BGE. f. *serratula* TOP. Bezdán kozorai erdő.

M. arvensis L. var. *cuneifolia* TOP. f. *hispidulae* BORB. proxima. Hadiszigeten Újvidék mellett.

var. *sativa* NEILR. Mocsaras helyeken a kaboli rétságban, Hadiszigeten (ZORK.).

M. Pulegium L. Szabadkán, a titeli fensík és a Tisza között.

var. *cacocea* TOP. f. *communis* TOP. Bácsszentiván (SZE EWALD.); a bezdáni erdő legelőin.

var. *strongylophylla* TOP. Bezdáni erdő, Ófutam.

var. *albiflora* PRODAN. In pasc. umid. prope pagum Bezdán.

M. verticillata L. f. *tortuosa* (HOST). Zombor.

f. *hygrophila* TOP. Hadisziget Újvidék mellett.

f. *diversifrons* TOP. Ófutam.

f. *ischnostachya* TOP. Zombor.

M. piperita L. és var., *M. crispa* L. Kertekben művelik.

Ocimum Basilicum L. Kertekben művelik.

Solanaceae.

Nicandra physaloides (L.) GÄRTN. Művelik, szállások körül elvadul (KOV.).

Lycium halimifolium MILL. Kerítések mellett, mesgyéken, nagy mennyiségben nő Madaroson.

Atropa Belladonna L. Elvadult Óbecse (KOV.).

Hyoscyamus niger L. Művelt és parlaghelyeken, udvarokban. Kiszáccson is közönséges (KUP.).

Physalis Alkekengi L. Ligetekben, erdőkben, Sikara (Zombor), bezdáni erdő, stb.

Solanum nigrum L. Művelt helyeken és parlagokon közönséges.

S. Dulcamara L. Nádasok szélén, ligetekben közönséges, a homokon növény (Szabadka) példányok szőrösebbek.

S. tuberosum L. Nagyban művelik, esős években a homokon szépen fejlődik.

S. Melongena L. Tojásgyümölcs; kertekben művelik. Kedvelt és ízletes előételet szolgáltat.

Capsicum annuum L. Nagyban művelik, különösen a bolgár kerteszek.

Datura Stramonium L. Művelt talajon, nagy mennyiségben terem a disznóállások körül.

D. arborea L. Kertekben művelik.

Nicotiana rustica L. és *N. Tabacum* L. Művelik.

Petunia nycotagiflora Juss. és *P. violacea* LIND. Díszvirágok.

Scrophulariaceae.

Verbascum phoeniceum L. Kaszálókon, erdőszeleken, mesgyéken

Újvidék és Futam között, Kabolon, a Hadiszigeten (ZORK.);

Óbecse (KOV.); Gádor, Regöcze, Jánoshalma.

- V. Blattaria* L. Töltéseken, utak mellett, szántóföldeken közönséges.
- V. Thapsus* L. Tarlókon s parlagokon, mesgyéken Újvidék (ZORK.).
- V. phlomoïdes* L. Római sánczokon (FEICHT.); mesgyéken titeli fensík, Verbász, Bezdán, Zombor.
var. *australe* (SCHRAD.). Kiszács (KUP.); Madaras, Kishegyes, titeli fensík.
- V. Lychnitis* L. Száraz kaszálókon, ligetekben, bokros helyeken, Kula, Cservenka, Nagybaracska, Jánoshalma, Halas, Kishegyes.
- V. speciosum* (SCHRAD.). Madaras dombjain, Újvidéken a vasút mentén.
- V. pulverulentum* VILL. Újvidéken a FELBER-erdő mellett, Palánkán Bácsmegye (ROCH. l. c.): Dernye, Bács, Gombos a dunamenti fűzesekben, Kishegyes a telecskai dombokon, Csurog.
- V. austriacum* SCHOTT. (*V. orientale* M. B.). Kiszács (KUP.): Zsablja és Szentgyörgy (FEICHT.); római sánczokon Újvidék mellett, Újvidék és Káty töltése mentén (FEICHT.).
- V. lanatum* SCHRAD. Píroson a vasút mentén (KUP.).
- V. nigrum* L.? Ligetekben s bokros és parlaghelyeken közönséges ZORKÓCZY szerint.
- V. Neibreichii* REICHARDT. Z. B. V. 1861. 367—70 l. NEILR. Nachtr. zur Fl. Niederösteir. 1866., Term.-tud. Társ. 1878. p. 363 (*V. phlomoïdes* var. *australe* × *speciosum*). Madaras dombjain.
- V. Obornyí* HALÁCSY. Kiszács vasút mentén (KUP.).
- V. rubiginosum* W. K. (*V. austriacum* × *phoeniceum*). Bács-Dernyei műúton (Kov.).
- V. Murbeckii* HAYEK (*kiszácsense* KUPCSOK = *V. austriacum* × *pulverulentum*). In finibus arborum Kiszács (KUPCSOK SAMU et DR. fil.).
- V. phlomoïdes* β *australe* × *austriacum* csészéje kisebb, szőrözete ritkásabb. Kiszácson a vasút mellett (KUP.). Ez az alak valószínűleg nagyon közel áll a *V. Neibreichii* REICH.-hez.
- Cymbalaria muralis* BAUMGT. Cserépen művelik.
- Kickxia spuria* (L.) DUM. Ugarokon, parlaghelyeken közönséges.
- K. Elatine* (L.) DUM. Ugyanott, FEICHTINGER és mások.
- Linaria vulgaris* MILL. Mesgyéken, utak mellett közönséges.
- L. genistifolia* L. Óbecse (Kov.); a kaboli s futaki erdő tisztásain (ZORK.): kulai temető, Nagybaracska, Jánoshalma, Vármegyelhatár.
var. *chloraeifolia* REICHB. Kishegyes, titeli fensík.
- Antirrhinum majus* L. Kertekben művelik, elvadulva a falakon is található.
- A. Orontium* L. Szántóföldeken s homokos helyeken Újvidék környékén (ZORK.).
- Chaenorhinum minus* (L.) LGE. A Hadisziget homokos földjein s árteres helyein (ZORK.); vetésekben Zombor és környékén.
- Serophularia nodosa* L. Erdőkben, ligetekben s nedves helyeken közönséges, *Óbecse (Kov.).

- S. alata* GILIB. A kaboli rétságben, Hadisziget mocsaraiban (ZORK.); árkokban Vodičzán (Baja mellett).
- Gratiola officinalis* L. Mocsaras réteken a kátyi és kaboli rétságben és a Hadiszigeten (ZORK.); Vajszka, Derye, Apatin, Bezdán, stb.
- var. *angustifolia* WIERZB. A Dunapart fővényes helyein.
- Limosella aquatica* L. A futaki és FELBER-erdő s a Hadisziget vízjárta posványos helyein (ZORK.); Titel a Tisza kiöntéseiben (FEICHT.); Bezdán, Zsablya kissé szikes és mocsaras helyein nagy mennyiségben.
- Veronica scutellata* L. Nedves, posványos helyeken a kaboli rétságben és a Hadiszigeten (ZORK.); Futak, Vajszka, Derye, Bezdán, Apatin.
- V. anagalloides* Guss. Szikes réteken Kiszács és Piros között (KUP.).
- V. Anagallis* L. Ugyanott
- V. Velenovskyi* UECHTR. (*V. bácsensis* SIMK.)? A Bácskában (SIMK.).
- V. Chamaedrys* L. Mesgyéken, legelőkön, bokrokban, elég közönséges.
- V. officinalis* L. Erdőkben, Bács.
- V. latifolia* L. Száraz réteken, Kamenitzen.
- V. montana* L. Cserevicsen árnyékos erdőkben. patakok mentén.
- V. prostrata* L. Száraz mesgyéken, kaszálókon, római sánczok Újvidék mellett (FEICHT.); Derye, Bezdán, Zombor, Verbász, Gádor, Regőcze, Bácsalmás, Jánoshalma.
- V. crinita* KIT. Kiszács a futaki és pirosi út m. (KUP.).
- V. Teucrium* L. Cserjés, füves helyeken, Óbecse (KOV.); CHOTEK-pusztán.
- V. elatior* EHRH. (*V. longifolia* AUCT.). *Óbecse (KOV.); a kaboli rétságben és a Hadiszigeten (ZORK.); a Duna mentén több helyen, futaki szigeten.
- V. spicata* L. Bokros, füves helyeken, római sánczok Újvidék mellett (FEICHT.); a titeli fensíkon, Apatin, Ófutak.
- V. orchidea* CR. Ugyanott nedves helyeken.
- V. serpyllifolia* L. Nedves erdőkben, árkokban, Kabol (ZORK.); Derye, Vajszka, Bezdán, Zombor, Csantavér, stb.
- V. triphylla* L. Művelt helyeken közönséges.
- V. verna* L. Parlagokon, Zombor, Gádor, stb.
- V. acinifolia* L. A futaki erdő mocsaras helyein (ZORK.); szikes helyeken és vetések szélén, Kabol, Bácsordas, Bezdán.
- f. *alba* PRODAN (fehér virágokkal), bezdáni erdő szikesein.
- V. arvensis* L. Szántóföldeken, gyepes helyeken közönséges.
- V. praecox* ALL. Szántóföldeken s mesgyéken (ZORK.).
- V. hederifolia* L. Erdőkben, parlaghelyeken közönséges.
- V. triloba* OPIZ. Ugyanott.
- V. persica* Poir. Vetésekben, szántóföldek szélén, Zombor, Derye, Alsókabol, Bácsordas, Bácsszentiván, titeli fensík.
- V. polita* FR. Ugyanott, az előbbinél sokkal gyakoribb.

- Digitalis ambigua* MURR. Újvidéki szőlők körül (KUP.); a futaki (ZORK.) és más dunamenti erdőben.
- D. ferruginea* L. (= *Coburgia Ferdinandi* KOVÁCS a bácskai és pesti lapokban: így a Magyarország cz. lapban is, a Szerémségből hirdetett új növénye). Bokrokban Dérnye és Tomory-puszta között. Kamenitzen is gyűjtöttem.
- D. purpurea* L. Művelik kertekben.
- Melampyrum cristatum* L. Homokos ligetek szélén, Jánoshalma és Halas körül.
- M. arvense* L. Gabonákban a Duna mentén.
- M. barbatum* W. K. vetésekben, Alsókabod s a titeli fensíkon (ZORK.); Zsablya és Szentgyörgy között (FEICHT.); Óbecse (KOV.); továbbá Zombor, Hódság, Dérnye és Vajszka között.
- Euphrasia stricta* HOST (*E. officinalis*, *E. cucullata* WHLBG.). Száraz partokon, a római sánczokon Újvidék mellett (FEICHT.).
- Orthantha lutea* (L.) KERN. Futóhomokon, Óbecse (KOV.); Jánoshalma, Vármegyehatár, Tompa, Szabadka, titeli fensík.
- Odontites verna* (BELL.) DUM. Nedves réteken, Kabol, Hadisziget és a futaki erdő tisztásain (ZORK.); római sánczokon Újvidék mellett (FEICHT.); hasonló helyeken a bezdáni és apatini erdőkben.
- Alectorolophus goniotrichus* BORB. *Óbecse (KOV.).
- A. major* (EHRH.) RCHB. Ugarokon, réteken. bőven a Hadiszegeten (ZORK.); nedves. sőt kevésbé szikes kaszálókön: Zombor, Nemesmilitics, Cservenka, Kula, stb.
- Pedicularis palustris* L. *Óbecse (KOV.).

Lentibulariaceae.

- Utricularia vulgaris* L. Álló és lassan folyó vizekben, a kaboli és kátyi rétság, a Hadisziget és FELBER-erdő mocsaraiban és az újvidéki Límányon, Újvidék mellett a Szajlován (ZORK.); a Tisza holtágaiban (KOV.), a Ferencz-csatornában (KOV.)!, Ófutak mellett, Bezdán.

Orobanchaceae.

- Orobanche ramosa* L. Kender-, dohány- és kukoriczaföldeken, Kabol és Futak (ZORK.); Óbecse (KOV.), Bácsszentiván.
- O. arenaria* BORKH. Homokon, Jánoshalma, Mélykút, Szabadka, *Artemisia campestris*-en.
- O. purpurea* JACQ. (*O. coerulea* VILL.). Zombor a Ferencz-csatorna mentén, *Achillea collina* gyökerén; Óbecse (KOV.).
- O. gracilis* SM. Pillangós virágúak gyökerein Cserevicsen; * Óbecse (KOV.).
- O. lutea* BAUMGT. *Medicago falcata*-n Körözserdőn a homokon.
- O. alba* STEPH. Ajakosvirágúak gyökerein elég gyakori.
- O. pallidiflora* WIM. et GRAB. *Cirsium*-gyökereken a futaki erdőben (ZORK.); Kamenitzen.
- O. caryophyllacea* SM. Galajféléken élősködik, * Óbecse (KOV.).
- O. Teucriti* HOLLANDRE. *Teucrium*-fajokon élősködik, * Óbecse (KOV.).

Bignoniaceae.

Catalpa bignonioides WALT. Újvidék határában (ZORK.); egynéhány faluban ültetik Cservenka, Kula, stb.; aránylag szépen díszlik.

Globulariaceae.

Globularia vulgaris L. Réteken, mesgyéken és gyepes helyeken Kabolon és Sajkásszentivánon (ZORK.).

Acanthaceae.

Acanthus longifolius Host. Sétaterekre ültetik, dísznövény.

Plantaginaceae.

Plantago ramosa (GILIB.) ASCH. Homokos vidéken, Jánoshalma, Tompa, Szabadka, Ludaspuszta.

P. tenuiflora W. K. Nedves szikeseken, Regöcze, Őrszállás, Gádor, Bezdán, Zombor, Apatin, Bácsordas, Bács, Dérnye, Vajsza, Ófutak, Káty, Alsó- és Felsőkabol.

P. maritima L. Közép- és Dél-Bácska agyagos szikesein kevésbé tud elszaporodni, míg a homokos északi részekén tömegesen jelenik meg, így a Palicsi-tó és Sóstó körül; Adorján és Zenta között.

var. *graminifolia* Schur. Újvidék és Piros közt (KUP.).

P. lanceolata L. Gombos iker füzérrel, néha 3 ággal; Zombor a Ferencz-esatorna mentén, Temerin, stb.

var. *sphaerostachya* (M. et K.) Madaras, Kishegyes, titeli fensík.

P. hungarica (W. K.). Római sánczok Újvidék mellett, tarlókon Boldogasszonyfalva (FEICHT.).

P. altissima L. Mocsaras helyeken a Duna mentén, Gombos, Apatin, stb.

P. media L. Római sánczokon Újvidék mellett (FEICHT.); titeli fensíkon, stb.

P. major L. Utakon és nedves helyeken nagyon közönséges.

P. paludosa TURCZ. (*P. limosa* KIT.). A Tisza kiöntéseiben (FEICHT. l. c.).

Rubiaceae.

Sherardia arvensis L. Az újvidéki csatornaparton és a vasútállomás mellett, Újvidék és Futak között mesgyéken és Kabol homokos partjain (ZORK.); Óbecse (KOV.).

Asperula odorata L. Erdőkben Doroszló, *Óbecse (KOV.).

A. glauca (L.) BESS. Fűves dombokon, római sánczokon Újvidék mellett (FEICHT.); titeli fensíkon, Cservenkán, Madarason.

A. arvensis L. Vetésekben, Vajsza, titeli fensík.

A. cyananctica L. Kabol, Sajkásszentiván mesgyéin, római sánczokon Újvidék mellett (FEICHT.); Zsabya és Szentgyörgy között

- (FEICHT.); Újvidék homokos szőlőiben, Kishegyes, Csantavér, Palics.
- Galium Cruciatum* (L.) SCOP. Bokrok között, erdők szélén közönséges Óbecse (KOV.); Bezdán, Apatin, stb.
- G. vernum* SCOP. Erdőkben, Kabol, Futak.
- G. pedemontanum* ALL. Legelőköz Kabolon, (ZORK.); Palánka, Vajsza, Bogyán, Dernye, Bács, Bácsordas, Apatin, Zombor, Kishegyes, Szabadka, Ludaspuszta.
- G. palustre* L. A futaki és a kaboli rétségben. Hadiszigeten (ZORK.); Gombos, Madaras, Palics, Zombor a Ferencz-csatorna mentén, stb.
- G. tricornum* WITH. Szántóföldeken, bokrokban, Alsókabol, Gombos, Temerin.
- G. parisiense* L. Legelőköz Apatin, Bezdán.
- G. uliginosum* L. A futaki s kaboli rétségben s a Hadiszigeten, a Ferencz- és Ferencz József-csatorna mentén.
- G. Aparine* L. Bokros bozótos helyeken, kerítések mentén nagyon közönséges.
- G. boreale* L. Gyepes helyeken, Óbecse (KOV.).
- G. verum* L. Kaszálókön, mesgyéken, utak mellett közönséges.
- G. erectum* HUDS. Római sánczokon Újvidék mellett (FEICHT.); Cserevicsen sziklás köves dombokon.
- G. Mollugo* L. Kaszálók szélén, vasúti töltések és árkok mentén, bokros helyeken közönséges.
- Rubia tinctorum* L. Zombori kertekben vadon, hasonló állapotban Óbecsén (KOV.); Kiszács (KUP.). Régebben művelték.

Caprifoliaceae.

- Sambucus Ebulus* L. Utak mellett, legelőköz közönséges, nagyon bőven Bulkeszin és Nagysulykán a titeli fensíkon.
- S. nigra* L. Kertekben, ligetekben, erdőszéleken, falvak közelében.
- Viburnum Opulus* L. Duua szigetein, Ada, Élősziget, futaki sziget, stb.; Cserevicsen. Kertekben is művelik teltvirágú alakjait.
- V. Lantana* L. Erdőkben, ligetekben, bokros helyeken közönséges, az összes dunamenti erdőkben, valamint a homokon is.
- Lonicera Caprifolium* L. Erdőszéleken a futaki erdőben (ZORK.); továbbá a következő erdőkben: Kabol, Bács, Dernye, Bácsordas, Bezdán, Apatin, Zombor (Sikara), stb.
- L. Xylosteum* L. Futaki erdőben (ZORK.).
- L. periclymenum* L., *L. Douglasii* LINDL., *L. Ledebourii* ESCH., *L. tartarica* L. díszeserjék.
- Symphoricarpus racemosus* MICHX. Díszeserje.

Valerianaceae.

- Valerianella coronata* (L.) DC. Vetések között Újvidék környékén (ZORK.).

- V. locusta* (L.) BETCKE. (*V. olitoria* (L.) POLL.). Művelt talajon, Kiszács (KUP.), Kula, Madaras, Gádor, Regőcze, Bácsalmás, Jánoshalma.
- V. carinata* LOISS. Mesgyéken, s művelt talajon, Újvidék környékén (ZORK.).
- V. dentata* (L.) POLL. Vasúti töltésen Kiszácson (KUP.). Vetések szélén Alsókabol, Derye, Gombos, Bezdán Apatin, Nemesmilitics, Madaras, Csantavér.
- Valeriana officinalis* L. Nedves erdőtisztásokon, erdők szélén, Óbecse (KOV.); a Duna szigetein; homokon Terézhalom, Jánoshalma, továbbá Halas erdeiben.
- V. dioica* L. Nedves, árteres helyeken, alsókaboli és kátyi rétság, Hadisziget (ZORK.) és más dunai szigeten.
- Centranthus ruber* (L.) DC. Művelik kertekben.

Dipsaceae.

- Dipsacus silvestris* HUDS. Vízpartokon, réteken s utak mellett közönséges.
- D. laciniatus* L. Ugyanott.
- Cephalaria transsylvanica*. (L.) SCHRAD. A kaboli és futaki erdőkben, mesgyéken és bokros helyeken (ZORK.). Római sánczok Újvidék mellett, Boldogasszonyfalva és Zsablya között, Zsablya és Szentgyörgy között (FEICHT.). Vaskapu és Titel között a vasút mentén.
- Knautia arvensis* (L.) COULT. Mesgyéken, erdőszéleken, Újvidék (KUP.); római sánczokon Újvidék mellett (ZORK.); Kula, Zombor, Regőcze, Madaras, Jánoshalma, Szabadka.
- f. pratensis* (SCHM.) SZABÓ. Az újvidéki szikes legelőkön (KUP.).
- K. silvatica* DUBY. A dunamenti erdőkben és Cserevicsen.
- Succisa pratensis* MNCH. * Óbecse (KOV.).
- Scabiosa canescens* W. K. Mesgyéken. utak szélén Kabol, Sajkásszentiván és a titeli fensíkon (ZORK.); Zsablya és Szentgyörgy között (FEICHT.); Verbász, Zombor, Gádor, Szabadka.
- S. ochroleuca* L. Római sánczokon Újvidék mellett (FEICHT.); Bezdán, Nagybaracska, Jánoshalma, Szabadka, Kishegyes, titeli fensíkon.
- S. Scopolii* JACQ. Kiszács (KUP.).
- S. ucranica* L. Homokos halmokon Kabol, Sajkásszentiván és a titeli fensíkon (ZORK.); továbbá Futak körül (SCHNELL.).
- S. atropurpurea* L. Dísznövény.

Cucurbitaceae.

- Bryonia alba* L. Kerítések mellett, kertekben közönséges.
- B. dioica* JACQ. * Óbecse (KOV.).
- Ecballium elaterium* (L.) RICH. Művelik ritkán.
- Cucumis Melo* L. (sárgadinnye). Művelik.
- C. sativus* L. (ugorka). Művelik.

Citrullus vulgaris SCHRAD. (görögdinnye). Művelik, különösen gyep-törésen, sok válfajban.

Ocubita Pepo L., *C. maxima* DUCH., *C. Melopepo* L., *C. verrucosa* L., *C. aurantiaca* WILLD., *Lagenaria vulgaris* SÉR. Nagyban termesztik.

Campanulaceae.

Campanula sibirica L. Száraz legelőkön, mesgyéken, római sánczokon Újvidék mellett (FEICHT.); Gombos, homokon Jánoshalma, Vármegye-határ. Halas, Szabadka.

C. cervicaria L. A futaki erdőben (ZORK.).

C. glomerata L. Bokros helyeken, római sánczokon (FEICHT.), homokon Tompán.

C. persicifolia L. A futaki erdőben (ZORK.); hasonló helyeken CHOTEK-pusztán, Bács. Dérnye, Bácsordas, Bezdán, Apatin, stb.

C. patula L. A futaki erdőben (ZORK.).

C. Rapunculus L. Erdőirtásokon és legelőkön, Bácsordas, Dérnye, Vajszka.

C. bononiensis L. Bokrokban a futaki erdőben (ZORK.).

C. Trachelium L. Erdőkben, újvidéki szőlőkben (KUP.); Bács, Bezdán, kulai temető.

C. rapunculoides L. A futaki erdő tisztásain (ZORK.); római sánczokon Újvidék mellett (FEICHT.).

Legousia Speculum (L.) FISCH. A futaki erdő szélein és mesgyéin (ZORK.); Bács a vár udvarán (KOV.); Palánka, Vajszka, Bácsóváros, stb.

Lobelia Erinus L. Kedvelt dísznövény.

Compositae.

Eupatorium cannabinum L. Nádas bozótokban, folyók mentén és a Dunaszigeteken közönséges.

Solidago virga aurea L. Bokrokban. erdőkben, a titeli fensíkon és az összes dunamenti erdőkben.

var. *angustifolia* KOCH. Futóhomokon Jánoshalma, Vármegye-határ.

S. serotina AIT. Duna szigetein Futak mellett. A zombori temetőben.

Bellis perennis L. Réteken, erdőtisztásokon, utak mellett, a Ferencsatorna mentén, bezdáni erdőben, stb. nagyon közönséges.

Aster villosus (L.) WAGN. HEUFFEL szerint a Bácskában szikes talajon (HEUFF. 93); habár a Bácska szikeseit nagyobbára bejártam, de eddig nem sikerült megtalálnom, nincs kizárva, hogy HEUFFEL az *A. canus*-szal cserélte fel, mely fejlődése első stádiumában fehér molyhos levelei révén sokban hasonlít az *A. villosus*-hoz.

A. Linosyris (L.) BERN. Kabol és Sajkásszentiván homokhalmain, a titeli fensíkon (ZORK.); szikesen is Bezdán, Apatin.

A. canus W. K. Az összes dunamenti erdők szikes legelőin.

f. *albus* PRODAN. A bezdáni legelőkön.

- A. Amellus* L. Római sánczok Újvidék mellett (FEICHT.); titeli fensíkon.
- A. pannonicus* JACQ. A megye összes nedves szikesein.
var. *depressus* KIT. Ugyanott, rendszeren már májusban virágzik.
- A. salignus* WILLD. A Hadisziget és Futak rétjein (SCHNELL).
- Callistephus chinensis* (L.) CASS. Kertekben több változatát művelik, néha elvadul.
- Erigeron annuus* (L.) PERS. Piros és Újvidék között (KUP.); a futaki erdőkben (ZORK.)! Óbecse (KOV.); Hadiszigeten, bezdáni erdő, Hódság.
- E. canadensis* L. Parlag- és művelt helyeken alkalmatlan gyom, a futóhomokon nem bír elterjedni.
- Trimorpha acris* (L.) VIERHAPPER. A futaki, kaboli és a sajkásszentiváni homokos halmokon (ZORK.). Bezdán, Apatin.
var. *asteroides* (HOL.). Piros a vasút mentén (KUP.).
- Filago germanica* (L.) SZÁRAZ mezőkön és erdőtisztásokon, Kabol, Futak (SCHNELL.), Bácsordas, Bezdán.
- F. arvensis* L. Kabol, Sajakásszentiván homokos halmain (ZORK.); Futak (SCHNELL.).
- Gnaphalium uliginosum* L. Mocsarakban és árteres helyeken a kaboli rétság, Hadiszigeten (ZORK.); Baja, Apatin. Bácsordas.
- G. luteo-album* L. Kabol, Sajakásszentiván és a titeli fensík földjein és legelőin; homokon Bácsordason, a homokos vidéken nagyon elterjedt, különösen nedves ugarakon, Szabadka, Ludaspuszta, stb.
- G. silvaticum* L. Erdőkben, Futak.
- Helichrysum arenarium* (L.) DC. Száraz homokon, Madaras, Bácsalmás, Jánoshalma, Vármegeyehatár, Tompa, Szabadka. Ludaspuszta.
- Inula germanica* L. Római sánczok, Újvidék mellett (FEICHT.); Kula és Verbász között. Titeli fensík, Csantavér, Szabadka.
- I. ensifolia* L. Római sánczokon Újvidék mellett (FEICHT.); titeli fensík.
- I. conyza* (DC.). Titeli fensíkon (KOV.). A bezdáni erdőben összefoglaló mennyiségben található.
- I. salicina* L. A futaki rétságban (SCHNELL.); a Hadiszigeten (FEICHT.); Vajszkán.
- I. dentata* BORB. Homokon, Szabadka, Ludaspuszta, Jánoshalma. Vármegeyehatár.
- I. hirta* L. Réteken s bokros helyeken, Tündéresen, Villova, titeli fensíkon (ZORK.)!
- I. oculus Christi* L.? Titeli fensíkon (KOV.).
- I. britannica* L. Utak mellett, nedves réteken, legelőkön nagyon közönséges, a szikésekre is bevetődik.
var. *angustifolia* CHARS. Bácszentiván bokraiban.
f. *glabrescens* KAB. Ferencz József-csatorna m. (KUP.).

Pulicaria vulgaris GÄRTN. Mocsaras, árteres helyeken, sőt szikeseken is nő.

P. dysenterica GÄRTN. Nedves réteken, árkokban Kiszács m. (KUP.).
Carpesium cernuum L. A futaki felső erdőben (SCHNELL)! Doroszló (KOV.); *Óbecse (KOV.).

Xanthium spinosum L. Parlagokon, utak mellett, bőven disznólegelőkön.

X. strumarium L. Ugyanott, de zöldekes kertekben is gyakori.

X. italicum L. Az óbecsei tiszai hajóállomás közelében (KOV.).

Rudbeckia laciniata L. Művelik, itt-ott elvadul.

Dahlia variabilis DESF. és *D. coccinea* CAV. Dísznövények.

Helianthus annuus L. Művelik, elvadultan a FELBER-erdőben (ZORK.).

H. tuberosus L. Gumóért művelik.

Bidens tripartita L. Nedves mocsaras helyeken, vizek mentén közönséges.

B. cernuus L. Ugyanott, de ritkább a kaboli és kátyi rétben (ZORK.); a Ferencz-esatorna nádasainak szélén (KOV.), ugyanott Bezdánban, Tiszakálmánfalva és Kabol között, Zombor, Madaras.

Tagetes patulus L. és *T. erectus* L. Kertekben művelik.

Galinsoga parviflora CAVAN. Kertekben alkalmatlan dudva Óbecse (KOV.).

Anthemis austriaca JACQ. Parlaghelyeken Gombos, Dernye, Vármegeyhatár.

A. tinctoria L. Bokros helyeken a titeli fensíkon.

A. cotula L. Szántóföldeken, utak mellett nagyon közönséges, a római sánczokon (FEICHT.); Zsablya és Szentgyörgy között (FEICHT.), stb.

A. ruthenica M. B. Kabol és Sajkásszentiván homokos halmain (ZORK.); a titeli fensíkon.

A. arvensis L. Parlagokon igen közönséges.

Achillea Neibreichii (KERN). Réteken és bokros helyeken Újvidék és Futak között, a Hadiszigeten, Kabolon és Sajkásszentivánon (ZORK.); pacséri út mellett (MIHÁLIK); Kishegyes, a titeli fensíkon.

A. ochroleuca EHRH. Kötött és futóhomokon Jánoshalma és Halas között. Tompán, Szabadkán, stb.

A. Miháliki (*ochroleuca* × *collina*) PROD. Magyar Bot. Lapok, 1911. évi 11/12. sz., p. 386. Perrenis, multicaulis. Caulibus circa 25—30. cm. altis. striato-sulcatis, cano-tomentosis. Foliis caulinis approximatis, ambitu lanceolatis. pectinato-pinnatifidis, *laciniis denticulis 2—3 auctis*, rachide integra. Inflorescentia corymbosa sat coarctata, ramis cano-tomentosis. Capitulis turbinatis, anthodii squamis ovatis apice acutiusculis, dorso cano-tomentosis, nervo prominulo. Ligulae tricrenatae, involucre breviores, flores ochroleuci vel albi.

Habitat in Hungaria, in arenosis prope pagum Jánoshalma (Comit. Bács-Bodrog).

Habitu ad *A. ochroleucam* EHRH. accedit, differt caulibus obscure viridibus, magis hirsutis, foliis densioribus, magis ap-

proximatis, obscure viridibus, laciniis primariis densioribus non integris, sed lacinulis 2—3-bus auctis, anthodiis fuscescentibus, florum colore pallidiore.

Ab *A. pseudopectinata* JANKA differt statura humiliore, indumento omnium partium minus denso, capitulis dimidio fere minoribus, petalis pallidis etc.

Ab *A. collina* BECKER foliis multo minus divisis, partitionibus non calloso apiculatis, inflorescentiae ramis brevioribus, inflorescentia ergo magis contracta, petalorum colore etc. differt.

Termetében közel áll az *A. ochroleuca* EHRH.-hez, melytől szennyes-szürke (nem zöldes-szürke), levelesebb szára, szennyes színű virágzata, szélesebb, szürkélőbb, a szárhoz hozzásimuló és sűrűbben álló levelei által az első tekintetre megkülönböztethető. Fő eltérése azonban a levelek szárnyában mutatkozik, a mennyiben azok nem épültek, mint az *A. ochroleuca*-nál, hanem 2—3 fogúak. Ez utóbbi tulajdonságában az *A. pseudopectinata* JANKA-hoz közeledik, de eltér ettől kisebb termete, kevésbé molyhos szára és levelei által, fészke majdnem félakkora, továbbá virágai halaványsárgák, míg az *A. pseudopectinata*-é kénsárgák, stb.

Találtam Bács-Bodrogy megyében Jánoshalma homokbuczkáin. 1911 június 14.-én.

A. setacea W. et K. Madaras homokos szikes helyein, Jánoshalma.

A. asplenifolia VENT. Szikeseken, különösen a homokon, Kiszács (KUP.); Verbász, Apatin (fehér virággal), Szabadka, Ludaspuszta, Jánoshalma.

A. Millefolium L. A Futak erdő szélén, homokon Palicson.

A. collina BECKER. Legelőkön, mesgyéken és gyepes helyeken közönséges.

A. pannonica SCHEELE. Homokon Palicson nagy mennyiségben.

Matricaria discoidea DC. Zombor a vásártéren.

M. Chamomilla L. Szikeseken és parlaghelyeken közönséges, bőven a bezdáni legelők erdőnkívüli részében.

M. inodora L. Szántóföldeken, parlaghelyeken közönséges.

Chrysanthemum Balsamita L. Művelik.

Ch. vulgare (L.) BERNH. Folyók mentén, nádasok szélén, a Duna mentén, Bezdán, Apatin, stb.; a homok felé ritkul.

Ch. uliginosum (W. K.) PERS. A kaboli és kátyi rétság és a Hadsziget nádas bozótjaiban (ZORK.); Futak (SCHNELL.); tiszamenti fűzésekben (KOV.); Titel és Tündéres mocsaraiban.

Ch. Leucanthemum L. Nedves kaszálókon, vasúti töltéseken, Kiszács (KUP.), bőven Cservenkán, Kulán és zombor—újvidéki vasúti vonalon, a lösz és homok felé ritkul. Kertekben is művelik.

Ch. indicum CURST., *Ch. sinense* SIMS., *Ch. parthenium* (L.) PERS. Díszvirágok.

Artemisia Absinthium L. Parlaghelyeken Kiszács (KUP.); a titeli fensíkon.

- A. Burnati* WOLF. (*A. Absinthium* × *vulgaris*). Kiszácson házak körül (KUP.).
- A. monogyina* W. K. Dunamenti szikeseinknek tömegesen megjelenő jellemző növénye, Kabol (ZORK.); Órszállás, Bezdán, Apatin, Bácsordas, Derye, Futak, Alsókabol, stb.
- A. vulgaris* L. Szántóföldek mesgyéin, utak szélén, közönséges.
- A. pontica* L. Kabol és Futak szárazabb rétjein és legelőin (ZORK.); bezdáni legelőkön, szikeseken.
- A. campestris* L. Római sánczokon (FEICHT.); a titeli fensíkon, Kula, Kishegyes, Ludaspuszta, Szabadka, Tompa, Jánoshalma, Nagybaracska.
var. *sericea* FRIES. Titeli fensíkon Titelhez közel, Kishegyesen, Vármegeyehatár.
- A. scoparia* W. K. Az újvidéki sánczokon (ZORK.); *Óbecse (Kov.) Titeli fensíkon.
- A. annua* L. Kertekben Kiszácson (KUP.); országutak, vasúti töltések mentén. Újvidék (ZORK.); a titeli fensíkon, Tündéresen, Feketehegyen, Óbecsén (Kov.), stb.
- A. Abrotanum* L. és *A. Dracunculus* L. (Tárkonyfű). Kertekben művelik. Az utóbbi az erdélyi részekben igen szépen nő, miért egyesek onnan hozatják, télire sóban konzerválják.
- Tussilago Farfara* L. A bácskai oldalon csak az újvidéki vasúti töltésen találtam (ZORK.); Óbecse (Kov.); Zombor a Ferenczesatorna mentén több helyen, Sztapár.
- Doronicum hungaricum* REICHB. A futaki erdőben (SCHNELL)! Doroszló (Kov.); a bezdáni erdő szélén.
- Senecio vulgaris* L. Művelt és parlaghelyeken bőven, különösen kapás növények között.
- S. vernalis* W. K. Szántókon, Óbecse (Kov.); Kiszács (KUP.); Újvidék, Petrőcze, Bezdán, Kamenitzen.
- S. tenuifolius* JACQ. Kiszács (KUP.); római sánczokon Újvidék mellett (FEICHT.); Derye, Bács, Bácsordas, Apatin, Zombor, Madaras, Ludaspuszta.
- S. Jacobaea* L. Római sánczokon Újvidék mellett. Zsablya és Szentgyörgy között (FEICHT.); Zombor, Madaras, titeli fensíkon.
- S. barbareaefolius* KROCK. Ugyanott nedves kaszálókon. A bezdáni erdő nedves tisztásain.
- S. sarracenicus* L. A Hadisziget bokros partjain (ZORK.).
- S. Doria* L. A Hadiszigeten (ZORK.); *Óbecse (Kov.); Piros (KUP.); Gádor a szikes szélén.
- S. paludosus* L. Újvidék (KUP.); a kaboli és kátyi rétség és a Hadisziget mocsaraiban s a nádas bozótjaiban (ZORK.); az összes nagyobb Dunaszigetekeken Bezdántól Mohácsig (Czigánysziget), Bezdán, Gombos.
- S. campester* (RETZ.) DC. Homoki erdőkben, Jánoshalma és Vármegeyehatár között.
- S. Mikaniae* DC. Cserepekben tehyészik.
- A. Cineraria-* és *Zinnia-*fajták dísnövények.

- Calendula arvensis* L. Elvadultan a szántóföldeken Sajkásszentiván s a titeli fensíkon (ZORK.).
- C. officinalis* L. Kertekben művelik.
- Echinops multiflorus* LAM. Titeli fensíkon (Kov.); *Óbecse (Kov.).
- Xeranthemum annuum* L. Száraz réteken, mesgyéken s homokos helyeken nagyon közönséges, Kabol, Sajkásszentiván, titeli fensík! (ZORK.); továbbá, Zombor, Baja, Madaras, Jánoshalma, Szabadka, Zenta.
- Carlina vulgaris* L. Római sánczokon Újvidék mellett (FEICHT.); titeli fensík.
- var. *intermedia* SCHUR. *Óbecse (Kov.).
- C. brevibracteata* ANDRAE. Vármegyehatár bokros helyein.
- Arctium tomentosum* MILL. *Óbecse (Kov.); Vajszka erdejében, Bács.
- A. Lappa* L. Temerin a vasút mentén és a vármegye számtalan helyén.
- A. minus* BERNH. Ugyanott.
- Carduus nutans* L. Tarlókon, legelőkön, minden talajnemeken közönséges; leggyakoribb a homokos vidéken.
- C. hamulosus* EHRH. Kiszács (KUP.); a Tiszavidéken (Kov.), a löszön és homokon Csantavér, Felsőhegy, Csurug, Zsablya, Títel.
- C. acanthoides* L. Római sánczokon, Káty és Újvidék között (FEICHT.), Verbász, titeli fensíkon, Szabadka, stb.
- Cirsium lanceolatum* (L.) SCOP. Útak mellett, parlagokon elég közönséges.
- C. eriophorum* (L.) SCOP. Zsablya és Szentgyörgy között (FEICHT.)!
- var. *vulgare* NAEG. A Ferencz József-csatorna mentén.
- C. canum* (L.) MB. Nedves réteken, Ludaspuszta és Királyhalom között.
- C. palustre* (L.) SCOP. Nedves réteken Kabolon s a Hadiszigeten (ZORK.); Ludastó mellett.
- C. brachycephalum* JURATZKA. A Tisza vidékén (Kov.); a Hadisziget mocsaras rétjein (ZORK.); hasonló helyeken, Szabadka, Ludaspusztán, a körözi legelőkön, a vasútmenti árkokban bőven, Gádor, Bezdán, Alsókabol.
- C. arvense* (L.) SCOP. Vetésekben, különösen a megye déli részén.
- var. *subincanum* G. BECK. Kiszács mentén szikes, mocsaras réteken (KUP.).
- var. *integrifolium* W. GR. Vetésekben közönséges.
- var. *horridum* W. GR. Ugyanott és utak mentén.
- var. *argenteum* VEST. A futaki út mentén Kiszács m. (KUP.).
- C. ferox?* Zsablya és Szentgyörgy környékén (FEICHT.).
- Onopordon Acanthium* L. Parlaghelyeken, különösen a faluszéli kerítések és utak mentén.
- Silybum Marianum* L. GÄRTN. Művelik, néha elvadul.
- Jurinea mollis* (L.) REICHE. Lősz- és homokos területeken, Jánoshalom, Halas, Títel mellett a titeli fensíkon.

- Serratula tinctoria* L. A kátyi és kaboli rétságban, a Hadiszigeten (ZORK.); *Óbecse (KOV.); Bezdán. Apatin. Gombos. Ludaspuszta a kőrözi legelőkön, Tompa.
f. *alba* PRODAN. Ludaspuszta.
f. *lancifolia* GRAY. AZ újvidéki szikes réteken (KUP.).
- Crupina vulgaris* CASS. Löszön a titeli fensíkon.
- Centaurea Calcitrapa* L. Legelőkön, utak mellett, parlaghelyeken, szállások körül Újvidék és Futak között (ZORK.); Kiszács (KUP.); Zsablya az Aymaska-bara mellett. Zsablya és Szentgyörgy között, Boldogasszonyfalva (FEICHT.); Káty, Zajló. Zombor. Regöcze, Madaras legelőkön.
- C. solstitialis* L. f. *intermedia* GUB. Régebben *C. solstitialis* néven közölt adatok nagyobbára ide tartoznak Kiszács (KUP.); Újvidék és Futak között (ZORK.); Zsablya és Szentgyörgy között, Titel! (FEICHT.); a Tisza vidékén, Óbecse (KOV.)! Tündéres, Vaskapú és Káty között, Titel és Tizsakálmánfalva között, Verbász; Zombort azonban még nem érte el.
- C. pannonica* (HEUFF.) HAYEK. ZORKÓCZY következő növényei tartoznak ide *C. Jacea* L. és *C. australis* PANŐC. Római sánczokon Újvidék mellett (FEICHT.). Száraz kaszálókön a vármegye minden részén előfordul.
- C. banatica* ROCH. Némileg a *pannonica* HEUFF. felé közeledő alak, Kiszácson (KUP.).
- C. pannonica* × *banatica* WAGN. Kiszács (KUP.).
- C. borsodensis* WAGN. (*pannonica* × *carniolica*). Zombor a Sikarerdő szélén; Szabadka mellett Kelebián FENYVES olyan példányokat talált, melyek sokban hasonlítanak a *C. borsodensis*-hez.
- C. Cyanus* L. (Búzavirág). Gabona között elég közönséges, nagy szeretettel gyűjtik; virágát borban megfőzve, levét nagyfokú vérömlésnél (havi bajnál) használják, nem valami nagy eredménnyel.
f. *atropurpurea* SCHUR. Vetés közt Piros m. (KUP.), nagyobbára kertből szabadul.
f. *arenaria* PRODAN. Nagyon bokros, $\frac{1}{2}$ —1 m. magas, virágai rózsaszínűek, feltűnő alak; első tekintetre alig ismerhető fel.
- C. spinulosa* ROCH. Átmeneti alak a *C. Fritschii* felé Kiszácson a futaki út mellett (KUP.).
- C. Sadleriana* JANKA. Kötött homokon Ludaspusztán.
f. *integrifolia* PRODAN. Ugyanott.
- C. pseudo-rhenana* GUGL. (*arenaria* × *rhenana*). Futóhomokon Nagybaraczkán.
- C. diffusa* LAM. Kiszácson a vasúti töltésen (KUP.). Ritkaság! Behurezolt növény.
- C. moschata* L. Lila és fehér virággal, a levelei lehetnek majdnem épszelűek vagy szárnyasan hasogatottak; igen elterjedt kerti növény.
- Cnicus benedictus* L. Ültetik s el is vadul Óbecse (KOV.).

- C. Magyarii* J. WAGN. (*spinulosa* × *Sadleriana*). Zombor a kath. temetőben, Nagybaracsikon, Gádor.
- C. Fritschii* HAYEK. *Sadleriana*-befolyással, Regőczen.
- C. Fritschii* HAYEK. Kiszácson, a csatorna m. (KUP.); Tiszakálmánfalva, Kabol, titeli fensíkon.
- C. rhenana* BOR. A Tisza vidékén (KOV.); titeli fensíkon, Kula és Verbász között, Paesér, Regőcze.
- C. micranthos* GMEL. Újvidék (KUP.); Kabol, Sajkásszentiván, Hadi-sziget (ZORK.); a római sánczokon (FEICHT.); titeli fensík.
- C. arenaria* M. B. Homokon, Szabadka. Tompa, Feketehegy.
- C. Tauscheri* KERN. Ugyanott (kivéve Feketehegyet), továbbá Alsókabol és Tiszakálmánfalva homokbuczkáin.
- Carthamus lanatus* L. (*Kentrophyllum lanatum* DC.). A Tisza vidékén, Óbecse (KOV.); Boldogasszonyfalva és Zsablya között. Zsablya és Szentgyörgy között (FEICHT.); titeli fensíkon, Alsókabol, Zombor és Szabadka között.
- Carthamus tinctorius* L. Művelik.
- Cichorium Intybus* L. Utakon, mesgyéken, parlaghelyeken. római sánczok (FEICHT.). Titeli fensík, Csantavér, Palics, stb.
- C. Endivia* L. Salátául kertekben termesztik.
- Lapsana communis* L. Bokrok közt, erdők szélén, Vajszka erdő szélén, Bezdán, Apatin, Alsókabol, Futak.
- Crepis paludosa* (L.) MÖNCH. Mocsaras réteken Kabolon és a Hadi-szigeten (ZORK.).
- C. rhoeadifolia* M. B. Homokos helyeken tömegesen, más helyen is. elég közönséges, Kiszács (KUP.); Zsablya és Szentgyörgy között (FEICHT.); Óbecse (KOV.), Verbász, Nagybaracska, Madaras, Jánoshalma, stb.
- C. setosa* HALL. Ugyanott. Futak, Kabol (ZORK.).
- C. biennis* L. Ugyanott.
var. *banatica* ROCH. Kiszács (KUP.). Ugyanott.
- C. tectorum* L. Ugyanott.
- C. virens* L. Hadiszigeten (ZORK.).
- Pieris hieracioides* L. Mesgyéken, bokrokban, parlagokon közönséges.
- P. echioides* L. (*Helminthia echioides* GÄRTN.). Vasúti töltéseken, országúton, tündéres—sajkásszentiváni országúton, Óbecse (KOV.); Regőcze és Madaras között.
- Hieracium Hoppeanum* L. ssp. *testimoniale* NP. Homokon Madaras, Jánoshalma, Mélykút, Szabadka, Zombor a Ferencz-csatorna mentén.
- H. Pilosella* L. ssp. *tricholepium* NP. Homokon Nemesmilitics, Jánoshalma, Vármegyehatár.
ssp. *amauron* NP. Bezdáni erdőben.
ssp. *pilinum* NP. Homokon Szabadkán.
ssp. *rosulatum* NP. Vasúti töltéseken Kiszácson (KUP.).
- H. Auricula* L. Réteken, mezőkön közönséges (ZORK.).
- H. canum* N. P. ssp. *cymosella* N. P. Küllödi erdő szélén.

- H. Bauhini* SCHULT. ssp. *Besserianum* SPRENG. Zombor.
 ssp. *fastigiatum* TAUSCH. Futaki alsó erdő, szikesen Bezdán környékén.
 ssp. *filiferum* TAUSCH. Jánoshalma, Apatin.
 ssp. *hispidissimum* REHM. Titeli fensíkon.
 ssp. *magyaricum* N. P. Jánoshalma, Vármegyehatár.
 ssp. *nigrisetum* N. P. Titeli fensíkon.
 ssp. *plicatum* TAUSCH. Jánoshalma.
- H. praealtum* KOCH ssp. *pseudoparsum* ZAHN. Jánoshalma, Vármegyehatár, Kabol, Sajkásszentiván és Tündéres homokos halmain (ZORK.).
- H. brachiatum* BERTOL. ssp. *pseudobrachiatum* N. P. Homokon Jánoshalmán.
- H. auriculoides* LÁNG. ssp. *longisetum* N. P. Cservenkán.
 ssp. *pannonicum* N. P. Kiszács (KUP.); Zombor a Ferenczcsatorna mentén, Apatin.
- H. setigerum* TAUSCH. ssp. *setigerum*. Jánoshalma, Szabadka.
- H. raiblense* HUTER. Ludaspusztai homokos legelőkön. E növénynek az Alföldön való előfordulása feltűnő, amennyiben NÄGELI et PETERM. Hieracien Mittel-Europas-ban az 598. oldalon a következőket találjuk: Kärnten = Wischbachalp bei Raibl 1700 bis 1800 m. leg. HUTER. Tehát HUTER igen nagy magasságban szedte, míg nálunk 100—120 m. tengerszínfeletti magasságban található.
- H. calodon* TAUSCH. ssp. *psamophilum* N. P. Madaras dombjain, Vármegyehatáron.
- H. sabaudum* L. Római sánczokon Újvidék közelében (FEICHT.); bezdáni erdőben.
- H. umbellatum* L. ssp. *brevifolioides* ZAHN. Római sánczok (FEICHT.).
- H. Pallonianum* ZAHN (*virosium* — *umbellatum*). Titeli fensíkon.
- Leontodon autumnalis* L. Réteken s nedves gyepes helyeken közönséges. Bácsordas, Ludaspuszta, etc.
- L. hispidus* L. Apatini szikeseken, Titel mellett, Madaras, Csantavér, Kula. Verbász.
- Taraxacum serotinum* (W. K.) POIR. Kabol, Sajkásszentiván homokhalmain és a Hadiszigeten (ZORK.); Óbecse (Kov.); löszön és homokon kulai temető, titeli fensík, Csantavér, Madaras, Terézhalom.
- T. paludosum* (SCOP.) SCHLECHTER. Mocsaras, nedves réteken, Bács, Bácsordas, Dernye, Gombos, Bezdán, néha a szikes helyeken is előfordul, Alsókabol, Kula, Gádor, Pálics.
- T. bessarabicum* (HORN.) HAND. Szikes, nedves réteken, Zombor és Újvidék, Nemesmilitics, Madaras, Ludaspuszta körözi legelőkön.
- T. officinale* WED. Művelt és parlaghelyeken mindenütt.
- T. laevigatum* (WILLD.) DC. Homokos löszmezőinknek jellemző növénye, Jánoshalma, Vármegyehatár, Tompa, Szabadka, Ludaspuszta. titeli fensíkon.

- Chondrilla juncea* L. A homokvidékünknek közönséges növénye, előfordul még Óbecsén, a Tisza töltésén (Kov.), Kishegyesen löszön, Újvidék szőlőiben homokon, stb.
- Lactuca viminea* L. PRESL. Újvidék homokos szőlőiben.
- L. muralis* (L.) FRES. Erdőkben Futakon (ZORK.)!
- L. quercina* var. *integrifolia* BRESCH. A Hadiszigeten és a futaki erdőben (SCHNELL.).
- L. saligna* L. Mesgyéken, utak mellett, árkokban közönséges, néha a szikeseken is előfordul.
- L. sativa* L. Művelik: néha elvadul.
- L. Scariola* L. Utak mentén (vasutak is), parlagokon, erdők szélén, mesgyéken elég közönséges.
- Sonchus laevis* (L.) GARS. (*S. oleraceus* L.). Művelt és parlaghelyeken, kertekben közönséges.
- S. asper* (L.) GARS. Ugyanott és Kiszácson (KUP.).
- S. arvensis* L. Szántókon, mesgyéken. árkok mentén közönséges, a római sánczokon Újvidék mellett (FEICHT.).
var. *uliginosus* M. B. Az újvidéki szikes réteken (KUP.).
- S. palustris* L. A kaboli és kátyi rétságban és a Hadiszigeten bőven (ZORK.): Újvidék és Káty töltése mentén (FEICHT.); Verbász, Zombor, Ludaspusztá.
- Tragopogon dubius* SCOP. (*T. major* JACQ.). Utak mellett, árkokban, mesgyéken titeli fensík, Tiszakálmánfalva, Alsókabol, újvidéki szőlőkben, kulai temetőben, Zombor, Regöcze, Madaras, Szabadka.
- T. floccosus* W. K. Alsókabol, Sajkásszentiván homokos halmain (ZORK.); futóhomokon, Nagybaracska, Mélykút, Jánoshalma, Szabadka.
- T. orientalis* L. Réteken és mezőkön közönséges, Újvidék (KUP.); Zombor, Regöcze, Jánoshalma, stb.
- Scorzonera hispanica* K. Konyhakertekben művelik.
- S. humilis* L. A kaboli rétságban és a Hadiszigeten.
- S. parviflora* JACQ. Alsókabol szikes rétjein (ZORK.); *Óbecse (Kov.); Cservenka és Kula között.
- S. purpurea* L. Futóhomokon, boróka-ligetek szélén Jánoshalma.
- S. Jacquiniiana* (KOCH) ČELAK. Utak mellett, mezőkön és legelőkön Alsókabol, Sajkásszentiván s a titeli fensíkon (ZORK.); Gombos, Dérnye, Szabadka; Kishegyes, Csantavér.
- S. laciniata* L. Ugyanott, Zsablya és Sajkásszentgyörgy (Giurgevo) között (FEICHT.).

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1915

Band/Volume: [14](#)

Autor(en)/Author(s): Prodan Gyula (Julius)

Artikel/Article: [Bács-Bodrog vármegyében előforduló növények részletes felsorolása. Enumeration der im Bács-Bodroger Komitate vorkommenden Pflanzen. 192-269](#)